

G l o s a r i u s z

[bmim][PF6] = 1-n-butyl-3-methylimidazolium PF6;

[bmim][PF6] (kompleks bmim i PF₆)

(patrz:

<http://lem.ch.unito.it/didattica/infochimica/Liquidi%20Ionic/ PF6.html>);

β-carbolinyl;

β-karbolinyl (Merck Index XIII, poz. 3814)

β-ME - β-Mercaptoethanol;

β-merkaptoetanol (skrót nazwy ang. β-ME)

N-benzyl imine of glycine ethyl ester;

N-benzylloimina estru etylowego glicyny

(patrz: J.D. Roberts I M.C. Caserio, *Chemia organiczna*, str.465)

N-docasanol; N-docasanol

(brak danych w dostępnej literaturze polskiej)

**N- (tert-Butoxykarbonylo) -N- [4- (dimethylazaniumylidene) -1,4-
-dihydropyridin-1-ylsulfonyl] azanide;**

N- (tert-Butoksy-arboniolo) -N- [4- (dimetyloazaniumilideno) -1,4-di
hydro-pirydyn-1-ylosulfonylo] azanid

(patrz także:

<http://www.chem.gmw.ac.uk/iupac/ions/RC831.html>)

N- (tert-butoxycarbonyl) anhydride;

bezwodnik N- (tert-butoksykarbonylu)

(tert-butoksykarbonyl = BOC lub Boc; patrz Clayden i inni
Organic Chemistry str. 655 (IF/podr.))

N,N'-methanetetrayl-biscyclo-hexanamine;

dicykloheksylokarbodiimid (dicyclohexylcarbodiimide - Merck
Index XII, poz. 3146)

N,N,N-trimethylbenzenaminium tribromide; tribromek

trimetylofenoamoniowy (patrz:

http://dtpws4.ncifcrf.gov/FTP/CNAMES/CHNAME_43.TXT 87897

Ammonium, trimethylphenyl-, (tribromide) 87897 Benzenaminium,
N,N,N-trimethyl-, (tribromide) (9CI) 87897 Jacques reagent)

t-BuOK;

tert-butoksylian potasu

1,3-dipolar cycloaddition;

cykloaddycja 1,3-dipolarna (P. Mastalerz, *Chemia organiczna*,
str. 139,525)

2+2 cycloaddition reaction;

reakcja [2+2] cykloaddycji

(patrz: <http://www.ch.ic.ac.uk/ectoc/papers/33/6.HTM>)

(Uwaga! Suma liczb w nawiasie kwadratowym oznacza ilość
członów w związku cyklicznym, utworzonym w wyniku reakcji
cykloaddycji. Na przykład 2+2 = cyklobutan)

3-lithium-4'-ethyldiphenylmethane;

4'-etylodifenylo- (3-litio) metan

(patrz: Nomenklatura związków organicznych, część D, pozycja
3.42)

4-Phenylpiperidine-1,4-dicarboxylic amid 1-benzylamide

4- (3,4-difluorobenzylamide);

1-benzylamid 4- (3,4-difluorobenzylamidu)

kwasu

4-fenylo-piperidyno-1,4-dikarboksylowego

5-HT transporter inhibitor;

inhibitor wychwytu 5HT (Farmakologia, str. 862)

5-methyl-2-oxo-1,3-dioxolan-4-enyl)methyl p-nitrophenyl carbonate;

p - n i t r o f e n y l o w ę g l a n
5-metylo-2-okso-1,3-dioksolan-4-enylo)metylu (H. Hart i inni,
Chemia organiczna - IF/14105)

8-methoxypsoralen = 8-methoxyfuro[3,2-g]chromen-7-one;

8-metoksypsoralen (8-metoksyfuro[3,2-g]-chromen-7-on)
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska
zapropozowana przez tłumacza.)

(p a t r z :
<http://www.chemexper.com/chemicals/supplier/cas/298-81-7.html>)

9-BBN - 9-borabicyclo[3.3.1]nonanyl;

9-bora-bicyklo[3.3.1]nonanyl
(patrz: Organic Chemistry Acronyms, Copyright H. J. Reich,
2002)

18-crown-6;

eter 18-korona-6 (McMurry, Chemia organiczna, str. 694)

18⁰ peel test;

próba na odrywanie warstw po kątem 18⁰ (laminatu, złącza
klejowego) (ISO 1339)

24-well multidisc plate;

płytką 24-studzienkowa typu „multidish” (Nunc, Roskilde,
Dania)

25% deflection;

25% odkształcenie (w badaniach wytrzymałości na ściskanie
wyznacza się siłę np. przy 25% odkształceniu ściskającym albo
siłę przy zniszczeniu struktury porowatej, Encyklopedia
techniki - Materiałoznawstwo, str. 748))

390 amino acid, seven-transmembrane, G protein-coupled receptor;

zawierający 390 aminokwasów receptor sprzężony z białkiem G,
którego łańcuch białkowy siedem razy przechodzi przez błonę
komórkową
(patrz: Receptory, strona 24)

A

acalase;

acalase (enzym stosowany do rozdzielania mieszanin
racemicznych estrów aminokwasów)

(patrz:

<http://www.aiche.org/conferences/techprogram/paperdetail.asp?paperID=3288&DSN>)

ACAT inhibitor;

inhibitor ACAT (inhibitor acylotransferazy cholesterolowej
acylokoenzymu A - skrót nazwy ang. ACAT) (Słownik skrótów,
str. 26)

Acca - 1-aminocyclopropyl-carboxylic acid;

kwask 1-aminocyklopropylokarboksyłowy (skrót nazwy ang. - Acca)

acetazolamide;

a c e t a z o l a m i d
(N-[5-(aminosulfonylo)-1,3,4-tiadiazol-2-ilo]-acetamid)
(patrz: Podlewski, Leki współczesnej terapii, XVI,
str. 6)

acifran; acifran

(kwask

4,5-dihydro-5-metylo-4-okso-5-fenylo-2-furanokarboksyłowy)

(Merck Index XII, poz. 112)

adeno-associated virus;

wirus adenosatelitarny, AAV-wirus (Wielki słownik medyczny,
str. 1) (dependowirus - rodzaj wirusa z rodziny Parvoviridae
który wymaga współzakażenia z adenowirusem lub wirusem
opryszczki dla uzyskania lepszej replikacji. - Dorland's 28,
str.445)

adenyl cyclase;

cyklaza adenylanowa (Receptory, str. 182)

African Swine Fever virus;

wirus afrykańskiej gorączki trzody chlewnej (Dorland's 28, str. 1826; wirus klasyfikowany dawniej jako członek rodziny Iridoviridae)

AIBN - 2,2'-azobisisobutyronitrile;

2,2'-azobisisobutyronitril (skrót ang. AIBN) (Merck Index XII, poz. 949)

alane;

wodorek glinu, AlH_3

(patrz:

http://www.epichem.com/metalorganics/products/dimeth_alane.html)

alexidine;

aleksydyna, (N,N"-bis(2-ethylhexyl)-3,12-diimino-3-tetraaza-tetradecanedii midamide, Merck Index XII, poz. 231)

alkali metal hydrogen phosphate;

pierwszorzędowy fosforan metalu alkalicznego (Chemia nieorganiczna, str. 673)

alkyl N,N,N',N'-tetramethylphosphorodiamidate;

N,N,N',N'-tetrametylofosforodiamidian alkilu (amidate - (R)-1-(1-phenylethyl)-1H-imidazole-5-carboxylic amid etyl ester - Merck Index XII, poz. 3927)

alkylthiono;

grupa alkilotiono ($RC=S$, $>C=S$) (patrz Advanced Organic Chemistry, str. 1016 (IF/podr.))

allendronate;

alendronian (substancja blokująca działanie hormonów pobudzających osteoklasty) ("Leczenie hormonami ...", str. 283)

allodynia;

allodynia - ból wywołany działaniem bodźca, który normalnie nie prowadzi do powstania bólu, na przykład ból spowodowany delikatnym dotykiem (allodynia mechaniczna) (źródło - artykuł dotyczący opieki paliatywnej - informacja od Pani E. Ostrowskiej)

alternating tablet press;

tabletkarka uderzeniowa (wykorzystująca ruch posuwisto-zwrotny; Farmacja stosowana, str. 176)

ammonium heptamolybdate tetrahydrate;

czterowodzion paramolibdenianu amonowego (czterowodzion siedmiomolibdenianu amonowego) (Podstawy chemii nieorganicznej, str. 884)

amorphous orientation function - fa;

stopień orientacji fazy bezpostaciowej (skrót ang. - fa) (Włókna syntetyczne, WN-T, str. 76-77)

amphiphilic compound;

związek amfoteryczny

anabolism;

anabolizm, przyswajanie (procesy metabolizmu komórkowego) ("Biologia", str. 1235)

analgesic;

środek przeciwbólowy

anastrozol;

anastrozol - 2,2'-[5-(1H-1,2,4-triazol-1-ylmethyl)1,3-phenylene]-di(2-methylpropionitrile) (Merck Index XII, poz. 3969;

angiotensin converting enzyme inhibitor - inhibitor ACE;

inhibitor konwertazy angiotensynowej (inhibitor ACE) (Kompedium farmakologii, str. 153)

anorectic agent;

środek zmniejszający apetyt (Dorland's, str. 88)

Anova;

jednokierunkowa analiza wariancji Anova

(patrz: <http://www.physics.csbsju.edu/stats/anova.html>)

antidiarrhal;

błąd !, powinno być "antidiarrh(o)eal" = środek przeciwbiegunkowy (Słownik lekarski, wyd. II, 1991, str. 103)

- antiprogestinic;**
antyprogestagenny (patrz "Leki współczesnej terapii", mifepristone, str. 569)
- antisense oligonucleotide;**
oligonukleotyd antysensowny
(patrz:
http://www.termedia.pl/magazine.php?magazine_id=3&article_id=55&magazine_subpage=ABSTRACT)
- APG - amino protecting group;**
grupa zabezpieczająca grupę aminową
- aprotinin;**
aprotinina (Farmakologia, str. 593)
- APSAC - anisoylated plasminogen streptokinase activator complex;**
nieizolowany kompleks aktywatora plazminogenu streptokinazowego (Inne znaczenie tego skrótu - acylowany kompleks aktywatora plazminogenu streptokinazowego - Jablonski, Dictionary of Medical Acronyms and Abbreviations, str. 30 (IF/podr.))
- AP-Trisamine;**
AP-Trisamine -zmiatacz nukleofilowy („scavenger”) na bazie makroporowatej żywicy polistyrenowej
(p a t r z :
http://www.biospace.com/news_story.cfm?StoryID=4241504&full=1)
- Ara-C = Cytarabine**;**
Ara-C = cytarabina (Negwer '2001, poz. 1774, Podlewski, XVI, str. 209)
- ARC - AIDS related complex;**
zespół zaburzeń związanych z AIDS (skrót ang. ARC) (Słownik skrótów, str. 105)
- argatroban;**
argatroban** (Negwer 2001, poz. 12137)
- aromatase;**
aromataza (aktywność enzymatyczna występująca w siateczce śródcytoplazmatycznej i katalizująca przekształcenie testosteronu do aromatycznego związku estradiolu)
- aromatic anchor;**
zwora aromatyczna (na podstawie słownika Fundacji Kościuszkowskiej)
- aryl boronic acid;**
kwas aryloboronowy [ArB(OH)₂] - nazwa zalecana to aryloldihydroksyboran (Nomenklatura, Część D, str. 100)
- arylthiono;**
grupa arylotiono (patrz Advanced Organic Chemistry, str.1016, (IF/podr.))
- astaxanthin;**
astaksantyna (3,3'-dihydroksy-4,4'-diketo-β-karoten); The Merck Index, Ed. XII, poz. 890
- ASTM;**
American Society for Testing and Materials
- atamestane;**
atamestan (inhibitor aromatazy) (atamestanexx - 1-methylandrosta-1,4-diene-3,17-dione, Negwer 2001 poz. 9786)
- ATCC - American Type Culture Collection;** Amerykański Zbiór Typowych Hodowli (szczepów bakteryjnych)
- atorvastatin;**
atorwastatyna (Negwer 2001, poz. 14734, atorwastatin calcium**)
- atorvastatin;**
atorwastatyna (pochodna pirolu) (Chemia leków, wyd. II, str. 423)
- ATP citrate lyase;**
liaza ATP cytrynianowa (Enzymy - Nomenklatura i klasyfikacja)
- atropisomers;**
atropoizomery
(patrz: R.TH. Morrison, R.N. Boyd, Chemia organiczna, str. 181 oraz „Selective atropisomer preparation in natural product synthesis”, reported by Kevin M. Peese)

Atta sp.;
mrówki; (nazwa ogólna)
attention deficit hyperactivity disorder;
zespół dziecka nadpobudliwego (Słownik medyczny PCP, str. 37)
AUC - area under curve;
powierzchnia pod krzywą zmian stężenia w czasie
AUL - absorbency under load;
absorpcja pod obciążeniem (skrót ang. AUL)
autocoid;
autakoid (Farmakologia, Red. W. Kostowski, str. 120, IF/12932)
azimilide;
azimilide (Negwer 2001, poz. 11871, azimilide hydrochloride**)

B

basic weight;
masa ryzy papieru (wyrażona w funtach dla określonego formatu)
(Słownik papierniczy ang-pol)
basis weight;
ciężar normowany
basis weight;
gramatura (wyrażona zwykle jako ciężar ryzy papieru) (Słownik papierniczy ang-pol)
BCA - bicinehoninic acid;
kwas bicinehoninowy (skrót ang. BCA) (firma Pierce Co., IL)
(4,4'-Dicarboxy-2,2'-biquinoline
(patrz: <http://www.dojindo.com/newprod/b.html>)
BCW - bonded carded web;
tkanina wielowarstwowa zgrzeblona
beads;
perełki (forma leku; kuliste kapsułki żelatynowe; Farmacja Stosowana, str. 221)
benzalkonium chloride;
chlerek benzalkoniowy (Farmacja stosowana, str.637)
benzilic zinc reagent; reagent benzylocynkowy (Uwaga! W kontekście wzoru (LXXXIII) na schemacie 19 nazwa powinna brzmieć benzilic zinc halide reagent = reagent w postaci chlorku benzylocynkowego - patrz Podstawy chemii nieorganicznej, tom 3, strona 965)
benzoaxzolyyl;
benzoksazolil
benzo[1,4]oxazin-4-yl;
benz[1,4]oksazyn-4-yl (patrz Nomenklatura, Cz. A,B, str. 78)
besylate = benzenosulfonate;
benzenosulfonian (Merck Index XII, poz. 516)
beta 3 adrenergic agonist;
agonista receptora β 3-adrenergicznego (Receptory, str. 50)
beta cell;
komórka beta
(brak tego hasła w słownikach i dostępnej literaturze - prawdopodobnie hasło to odnosi się do limfocyту B)
beta-tubulin;
 β -tubulina (jedna z dwóch podjednostek z których są zbudowane mikrotubule) (Cytobiochemia, rozdz. 5 - Mikrotubule, str. 99 i dalsze)
BHA - butylated hydroxyanisole;
2(3)-tert-butylo-4-hydroksyanizol (skrót ang. BHA) (Merck Index XII, 1582)
BHQ - Black Hole Quencher;
ciemny wygaszacz (cząsteczki BHQ znajdujące się na końcu 3' białka FRET działają jako wygaszacze fluorescencji w całym spektrum UV oraz IR)
(patrz: <http://oligo.ibb.waw.pl/BHQ.htm>)
BHT - butylated hydroxytoluene;

2,6-di-tert-butylo-p-krezol (skrót ang. BHT) (Merck Index XII, 1583)

bile acid sequestrants;

środki wiążące kwasy żółciowe (Kompendium farmakologii, str. 350)

bile acid sequestrant resin;

żywica wiążąca kwasy żółciowe (W. Kostowski, Farmakologia, str. 235)

BINAP - (S)-(-)-2,2'-bis(diphenylphosphino)-1,1'-binaphthyl;

(S)-(-)-2,2'-bis(difenylofosfino)-1,1'-binaftyl
(skrót ang. BINAP) (inna nazwa-
[1,1'-binaphthalene]-2,2'-diylbis-[diphenylphosphine] =
[1,1'-binaftaleno]-2,2'-diylbis[difenyllfosfina]) (Merck Index
XIII, poz. 1223)

binding affinity for dopamine D4 receptor;

powinowactwo wiążące do receptora dopaminergicznego D4

biphenylcarboxylic acid;

kwask bifenylokarboksylowy (Nomenklatura, C-401.2)

biphenyl sulfonamide;

bifenylosulfonoamid (patrz Nomenklatura, cz. C, str. 177 i Słownik chemiczny ang.-pol.)

birnaviruses;

rodzaj wirusów z rodziny *Birnaviridae* (Dorlandd's 28, str. 201)

bis(aminoethylthiomethylpiryd-3-yl) disulfide;

disulfid bis(aminoetylotiometylopiryd-3-yłowy) (H.Hart, Chemia Organiczna - str. 226)

blotting;

jeden z etapów metody rozdzielania i analizy makrocząsteczek (DNA - technika Southern, RNA - technika Northern i białek - technika Western), zwanej ogólnie przeniesieniem plam („blot transfer”)

(patrz: Wielki słownik medyczny, str. 121; Biochemia Harpera, str. 537)

BMNC - bone-marrow derived mast cell;

komórka tuczna szpiku kostnego

BnNH₂ - benzyl amine;

benzyloamina

Boc;

tert-butyloksykarbonyl

Bonferroni's post-hoc test;

test *post hoc* Bonferroniego

BOP - benzotriazol-1-yloxytris(dimethylamino)phosphonium hexafluorophosphate;

h e k s a f l u o r o f o s f o r a n
benzotriazol-1-iloksytris(dimetyloamino)-fosfoniowy
(patrz:

<http://www.adpc.edu/PhysFac/rem/home/booklets/Acronym.xls>)

boronic acid;

kwask boronowy (Nomenklatura, Część D, str. 100)

boronic acid;

kwask boronowy [RB(OH)₂] (Nomenklatura chemii nieorganicznej - zalecenia, przypis 11i oraz str. 291, nazwa nie zalecana przez IUPAC)

borotritide;

borotrytek (przez analogię do borowodorku - patrz Nomenklatura chemii nieorganicznej, str. 331)

bortezonib;

bortezonib (VELCADE)

(patrz: <http://www.rxlist.com/cgi/generic3/velcade.htm>)

BPI - bactericidal/permeability increasing;

czynnik bakteriobójczy zwiększający przepuszczalność (skrót ang. BPI) (białko kationowe bogate w lizynę) (Immunologia, str.220-221)

brest cancer estrogen-receptor positive;

rak piersi o pozytywnej odpowiedzi na receptor estrogenowy (Harper, Biochemia, str. 668)

Bronsted acid;

kwask Brönsteda

BSA - bistrimethylsilylacetamide;

bis(trimetylosililoacetamid) (skrót ang. BSA)

BSA - bovine serum albumin;

albumina surowicy bydłej (skrót nazwy ang. BSA) (Słownik skrótów, kol. 161)

butriptyline;

butryptylina

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)

(p a t r z : <http://admin.safescript.com/drugcgic.cgi/INGR?135798913+0>)

butter substance;

substancja masłowa (w roztworach do podawania pozajelitowego, na przykład masło kakaowe - patrz Encyclopedia of Pharmaceutical Excipients, str. 553)

butylated hydroxyanisole - BHA;

2(3)-tert-butylo-4-hydroksyanizol (skrót ang. BHA) (Merck Index XII, 1582)

butylated hydroxytoluene - BHT;

2,6-di-tert-butylo-p-krezol (skrót ang. BHT) (Merck Index XII, 1583)

C

calcitonin;

kalcytonina (CT) (polipeptyd linearny m. cz. 3571 daltonów; zastosowanie - choroba Pageta, osteoporoza i.t.p.) ("Leczenie hormonami...", str.273)

calphostin;

Calphostin C (lek przeciwnowotworowy - inhibitor kinazy białkowej C (Negwer '2002, poz. 15468 (IF/podr.))

camphathecins;

kamptecyny (patrz kamptotecyna-II, Podlewski '96, str. IN-64)

camphanic acid; kwas kamfanowy (Fieser and Fieser, Reagents for Organic Synthesis, tom 8, J.Wiley & Sons, 1980)

camphonic chloride;

brak tego hasła w dostępnej literaturze i w Internecie; w Internecie dostępne jest hasło D-(+)-camphonic amid (kwas D-(+)-kamfonowy)

candidate gene;

gen kandydujący

(patrz: WWW.ipin.edu.pl/Abs%202004-s3.rtf)

candoxatril;

candoxantril** (Negwer 2001, poz. 14187)

canola oil;

olej canola (olej rzepakowy o bardzo niskiej zawartości kwasu erukowego; Fiedler, Eycyclopedia of Excipients, str. 338)

cap;

czapeczka (kapturek); zakończenie końca 5' cząsteczki mRNA (Biochemia Harpera, wydanie V, str. 534)

capecitabine;

kapecytabina (Podlewski, XVI, str. 125), capecitabine** (Negwer '2001, poz. 5686), capecitabinum (Farmakodynamika, str. 852)

Ca²⁺RE;

Ca²⁺-response element

regulatorowe sekwencje DNA aktywowane w szlaku zależnym od

Ca²⁺

(patrz: Receptory, str. 13)

caramiphen edisylate;

etanodisulfonian karamifenu (1-phenylcyclopentanecarboxylic acid 2-(diethylamino)ethyl ester ethanedisulfonate) (Merck Index XII, poz. 1820)

carbamimidoyl-;

karbamimidoil- ($-C(=NH)-NH_2$)

(Nazwa systematyczna grupy nazywanej uprzednio „amidyno-„. Nazwa „amidyno-„ może być w dalszym ciągu stosowana.)

p a t r z :
http://www.acdlabs.com/iupac/nomenclature/79/r79_638.htm

carbamoditioic acid;

kwaskarbamoditiowy (Nomenklatura związków organicznych, część C, str. 160-161)

carbapentane;

pentoksyweryna (Podlewski, str.664)

carbopol;

carbopol (nazwa ogólna syntetycznych polimerów kwasu akrylowego - synonimy: karbomer, karboksypolimetylen, polimer karboksywinyłowy)

(patrz: St. Janicki i inni, Farmacja stosowana (wyd. IV), str. 655)

carbozolył;

karbozolil

carminomycin;

karminomycyna (carubicin, karminomycin, carminomycin - Merck Index XII, poz. 1921) (carubicin**)

castanospermine;

kastanospermina (1,6,7,8-tetrahydroksyoktahydroindolizyna) (Merck index XII, poz. 1944)

castanospermine;

kastanospermina (nazwa nadana we własnym zakresie) (1,6,7,8-tetrahydroksyoktahydroindolizyna - alkaloid)

CBN - cubic boron nitride;

heksagonalny azotek boru (azotek boru o budowie regularnej - skrót ang. CBN) (Chemia nieorganiczna, t.3, str, 775)

CBz - benzyloksykarbonył;

benzyloksykarbonył (skrót nazwy ang. CBz)

(patrz: <http://www.dyerlaabs.com/glossary/abbreviation/c.html>)

CBZ-leucinal;

CBZ-leucynal (benzyloksykarbonyluleucynal); patrz "Nomenklatura związków organicznych", część C, str. 100-101

CDI - 1,1'-carbonyldiimidazole;

1,1'-karbonylodiimidazol (skrót ang. CDI) (Desk Reference for Organic Chemists)

CDI - 1,1'-carbonyldiimidazole;

1,1'-karbonylodiimidazol (skrót ang. CDI) (patrz lista skrótów Helsinki University of Technology)

cDNA - complementary DNA;

DNA komplementarny do mRNA (Stryer, Biochemia, str. 139-140)

cell membrane;

technika elektroniczna wykorzystująca zasadę sprzężenia zwrotnego do przyłożenia różnicy potencjałów przez błonę komórkową (Dorland's, str.337)

ceranopril;

ceranopril (Negwer 2001, poz.10790, ceranapril, ceronapril**)

ceric ammonium molybdate;

molibdenian amonowo-cerowy ("Podstawy chemii nieorganicznej", cz.3, str 982)

cetapril (alacepril firmy Dainippon);

cetapril (alacepril**) (Negwer 2001, poz. 9770)

cetostearyl alcohol;

alkohol cetostearylowy (mieszanka głównie alkoholu stearylowego (50-70%) i cetylowego) (St. Janicki i inni, Farmacja stosowana, wydanie IV, str. 654)

charybdotoxin;

charybdotoksyna (Merck Index XIII, poz. 2054, charybdotoxin, ChTX, CTX, inhibitor peptydazy kanałów K⁺ wyizolowany z jadu skorpiona)

Chinese hamster ovary cells (An epithelial cell line) - CHO cells;
komórki jajnika chomika chińskiego (komórki CHO - linia komórek nabłonkowych) (The Encyclopedia of Molecular Biology (Biblioteka IF))

chlordiazepoxide;
chlordiazepoksyd (Leki współczesnej reakcji, str. 159)

chlorofluorocarbons;
chlorofluorki węgla (halogenki węgla) (Chemia nieorganiczna, str. 703)

CHO cells - Chinese hamster ovary cells (An epithelial cell line);
komórki jajnika chomika chińskiego (komórki CHO - linia komórek nabłonkowych) (The Encyclopedia of Molecular Biology (Biblioteka IF))

cholestagel;
CholestaGel (Merck Index XIII, poz. 2498) (colesevelam hydrochloride - Negwer 2001, poz. 156)

cholesteryl ester;
ester cholesterolu (Biochemia Harpera, str. 319)

cholestyramine;
kolestyramina (W. Kostowski Farmakologia, wydanie III, tom 1, str. 236)

chylomicronaemia syndrome;
zespół chylomikronemii (familial hyperchylomicronemia, Dorland's Illustrated Medical Dictionary, str. 1627)

chylomicrons;
chylomikrony (Biochemia Harpera, str. 297)

cilazopril;
cilazopril (Podlewski 2001, cilazapril; Merck Index XII, poz. 2332, cilazapril (antihypertensive))

cilostazol;
cilostazol (Negwer 2001, poz. 9841, cilostazol*)

cinnolinyl;
cynolinyl; N2C8H5- (Nomenklatura związków organicznych, 1992)

clonogenic cell;
komórka klonogeniczna (komórka dająca wzrost klonu komórek - Dorland's, str. 342)

CMC-Na - sodium carboxymethyl cellulose;
karboksymetyloceluloza sodu - skrót ang. CMC-Na (karmeloza sodu, karboksymetyloceluloza rozpuszczalna) (Farmacja stosowana, str. 643)

CMHEC, sodium carboxymethyl-hydroxyethyl cellulose; sól sodowa karboksymetylohydroksyetylocelulozy, skrót ang. CMHEC (Encyclopedia of Polymer Science, 3.247)

cis, trans;
w genetyce układ *cis*, układ *trans*
(patrz: Genetyka molekularna, str. 26)

coenzyme Q sub. 10;
koenzym Q10 (Stryer, Biochemia, str. 571)

colchicine;
kolchicyna (Farmakodynamika, str. 716)

colestipol;
kolestipol (W. Kostowski Farmakologia, str. 236)

combretastatins;
kombretastatyny (brak w dostępnej literaturze nazwy polskiej - nazwa zaproponowana przez tłumacza) (patrz ponadto Merck Index XIII, poz. 2520 i Negwer '2001, poz. 7958)

commercial ELISA assay;
dostępny w handlu test serologiczny ELISA (patrz
<http://www.cancerweb.ncl.ac.uk/cgi-bin/omd?ELISA>)

competition experiment;
doświadczenie kompetycyjne (Biochemia Harpera str. 107-9)

competitive binding;
wiązanie kompetycyjne (Biochemia Harpera, str. 107-109)

compression force;

- siła nacisku (Farmacja stosowana, str. 177)
- constitutively active MKK6;**
konstytutywnie aktywny MKK6 (enzym) (enzym konstytutywny - enzym którego stężenie nie zależy od dodanego indyktora patrz Biochemia Harpera, str. 120)
- Corelative Spectroscopy - COSY;**
na przykład widma $^1\text{H}, ^1\text{H}$ COSY - identyfikacja sąsiadujących protonów (skrót ang. COSY) (Metody spektroskopowe, str. 295 (IF-podr.))
- corticotropin;**
hormon adrenokortykotropowy (kortykotropina - ACTH) (Biochemia Harpera, str. 608)
- COSY - Corelative Spectroscopy;**
na przykład widma $^1\text{H}, ^1\text{H}$ COSY - identyfikacja sąsiadujących protonów (skrót ang. COSY) (Metody spektroskopowe, str. 295 (IF-podr.))
- cotransfected;**
kotransfekowany (Genetyka molekularna, str. 172)
- cotton top tamarin model;**
model tamaryny białocubej (Słownik ochrony środowiska, str. 495 - cotton-headed tamarin)
- COX-2 inhibitors such as celecoxib and rofecoxib;**
inhibitory cyklooksygenazy COX-2 takie jak celekoksyb i rofekoksyb (patrz ulotka leku Aulin®)
- CPG - carboxyl protecting group;**
grupa zabezpieczająca grupę karboksylową
- CPT-11 - irinotecan;**
irinotekan (CPT-11) (Podlewski, XVI, str, 393) (Merck Index XII, poz. 5104)
- CRF - corticotropin releasing factor;**
czynnik uwalniający kortykotropinę (skrót ang. CRF) lub hormon uwalniający kortykotropinę (skrót ang. CRH) lub kortykoliberyna (patrz Encyklopedia biologiczna)
- CRH - corticotropin releasing hormone;**
hormon uwalniający kortykotropinę (skrót ang. CRH) (=CRF) lub kortykoliberyna (patrz Encyklopedia biologiczna)
- crisnatol;**
krisnatol (crisnatol mesylate**, Negwer, poz. 11707)
- cross talk;**
„dialog” (pomiędzy białkami regulatorowymi) (Receptory, str. 26)
- crown cork;**
korek koronowy (zamknięcie koronowe, OPAKOWANIA , poradnik-informator, COB-RO)
- CSA - camphorsulfonic acid;**
kwas kamforosulfonowy (skrót ang. CSA) (informacja ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach)
- cubic boron nitride - CBN;**
heksagonalny azotek boru (azotek boru o budowie regularnej) (Chemia nieorganiczna, t.3, str, 775)
- cyclooxygenase (COX)-2 inhibitor, such as celecoxib (Celebrex® (Searle)) or rofecoxib (Vioxx® (Merck));**
inhibitory cyklooksygenazy COX-2, takie jak celekoksyb (Celebrex® (Searle)) lub rofekoksyb (Vioxx® (Merck)) (patrz ulotka leku Aulin®)
- cynomolgus primates;**
małpa z rodzaju Macaca, szczególnie M. Irus (rząd naczelne), używane w badaniach laboratoryjnych (Dorland's Ed.28, str.416)
- CYP4502D6 lub 3A4;**
enzymy cytochromu grupy P-450 (Biochemia Harpera, wyd. III) (oryginał str. 13)
- cytochrome P450 monooxygenase system;**
system monooksygenazy cytochromu P-450 (patrz: Stryer, Biochemia, str. 751-752)
- Cytosan;**

Cytoxan (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str. 134)

D

darunavir;

darunawir

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)

(patrz: WHO Drug Information, Vol. 17, No. 1, 2003)

db\db mice;

mysz db\db (zwierzęcy model insulinooporności - Farmakologiczne leczenie cukrzycy, str. 219)

DBU - 1,8-diazabicyclo[5.4.0]undec-7-ene;

1,8-diazabicyklo[5.4.0]undec-7-en (skrót ang. DBU) (patrz lista skrótów Helsinki University of Technology)

DCC - dicyclohexylcarbodiimide;

dicykloheksylokarbodiimid (skrót ang. DCC) (patrz lista skrótów Helsinki University of Technology)

de = diastereomeric excess;

nadmiar diastereoizomeryczny (skrót nazwy ang. de)

(patrz:

<http://www.thieme-chemistry.com/thieme-chemistry/journals/info/synthesis/forauthors/-abbreviations>)

DEAE-52 cellulose;

celuloza DEAE-52 (dietyloaminoetyloceluloza) (Merck Index XII, poz. 2012)

DEAE-Sephadex;

DEAE-Sephadex (Merck Index XIII, poz. 7640)

dehydrative coupling;

sprzęganie z zastosowaniem odwadniania

(p a t r z : <http://www.albmolecular.com/features/tekreps/vol03/no19/>)

delapril;

delapril (Negwer 2001, poz. 13189, delapril hydrochloride**))

delavaridine;

delawarydyna (brak danych w dostępnej literaturze - nazwa nadana we własnym zakresie)

Uwaga! W książce „Leki współczesnej terapii” znaleziono hasło „delavirdine” (delawirdyna). **delayed after depolarization;** pobudzenia następcze opóźnione (W. Kostowski, Farmakologia, str. 525)

delayed rectifier;

kanał odpowiedzialny za opóźniony prąd odkomórkowy IK (W. Jańca, Kompendium farmakologii, str. 184)

dematiaceous hyphomycetes;

niczenie z rodziny Dematiaceae (Dorland's, str. 438)

denier;

numer ciężarowy, denier (liczba określająca grubość włókna) (Enc. Techn., Materiałoznawstwo, str. 406)

density gradient tube;

oznaczanie gęstości za pomocą kolumny gradientowej (Enc. Tech., Materiałoznawstwo, str. 739)

deoxyspergualin - DSG;

deoksyspergualina (skrót ang. DSG) (patrz Kompendium farmakologii, str. 367)

depot preparation;

implantant (Technologia nowoczesnych postaci leków, str. 210)

depressant;

środek powodujący obniżenie (np. temperatury krzepnięcia) - depresator Vanlube(®) 672 (manufactured by R.T. Vanderbilt Company, Inc., USA)

DEPT - Distorsionless Enhancement by Polarisation Transfer Method;

metoda DEPT (skrót ang. DEPT) (Metody spektroskopowe, str. 244 (IF-podr.))

derivatization;

derywatywacja

1. Derywatywacja jest procesem modyfikacji chemicznej związku, mającym na celu wytworzenie nowego związku którego właściwości umożliwiają.a analizę metodą GC; (patrz:
2. Przeprowadzenie trudnolotnych związków w ich lotne i trwałe pochodne (dla celów GC i GC/MS); (patrz: http://www.chemia.uj.edu.pl/slafibs/ms_opis.htm).

decarboethoxyloratadine = desloratadine;

desloratadyna

(<http://dmd.aspetjournals.org/cgi/content/full/32/5/519>)

Dess-Martin periodinane;

cykliczny nadjodan Dess-Martina (J. McMurry, Chemia organiczna, str. 241)

Dess-Martin periodinane;

reagent Dess-Martina (periodinane = 1,1,1-triacetoxy-1,1-dihydro-1,2-benziodoxol-3(1H)-one = 1,1,1-triacetoksy-1,1-dihydro-1,2-benziodoksol-3(1H)-on) (propozycja nazwy skróconej - nadjodynian)

dexverapamil;

deksverapamil (odmiana prawoskrętna werapamilu) (patrz Merck Index XIII, poz. 10012 i Negwer '2001, poz. 13609)

diazenedicarboxylic acid;

kwas azodikarboksylowy (Merck Index XII, poz. 950, hasło - azodicarboxamide - NH₂-CON=NCONH₂)

DIBAL - diisobutylaluminium;

diizobutyloglin (patrz DIBAL-H = diisobutylaluminium hydride - wodorek dizobutyloglinu; lista skrótów Helsinki University of Technology)

diethanolammonium polyoxyethylene-10 oleyl ether phosphate;

fosforan eteru PEG-10 oleilowo-dietanoloamoniowego

diethyl phosphoryl cyanide = diethyl cyanophosphonate (DEPC);

cyjanek dietylofosforylu = cyjanofosfonian dietylu (skrót nazwy ang. DEPC)

(patrz: witryna internetowa firmy Digital Speciality Chemicals, Inc)

diglyme;

diglym (eter bis(metoksyetylowy) Morrison Chemia organiczna, str. 588)

DIPA - diisopropanolamine;

diizopropanoloamina (skrót nazwy ang. - DIPA)

(patrz: <http://www.dow.com/prod/amines/iso-dipa.htm>)

DIPE - diisopropyl ether;

eter diizopropylowy (Merck Index XII, poz. 5231)

DIPEA - diisopropylethylamine;

diizopropylloetyloamina (skrót nazwy ang. DIPEA)

dipeptidyl nitrile;

dipeptydylonitryl (patrz na przykład peptydylo-3-metylohistydyna - Biochemia Harpera, str. 805)

dipolarophiles;

związki dipolarofilowe (to jest związki biorące udział w dipolarnej reakcji cykloadycji) (patrz rów niez John McMurry, Chemia organiczna, hasło „dienofil”, str. 530)

dipped cord - D/C;

kord impregnowany (Włókna Chemiczne, str. 111) (skrót ang. D/C)

dipyrrole aldehyde;

dipirolokarboaldehyd (Nomenklatura cz. C, str. 97 (grupa CHO połączona bezpośrednio z atomem węgla))

discodermolide;

discodermolide (patrz Merck Index XIII, poz. 3390 i Negwer '2001, poz. 14815)

disparition;

dysproporcjonowanie (patrz słownik "Oxford" i Leksykon PWN)

Distorsionless Enhancement by Polarisation Transfer Method - - DEPT;

metoda DEPT (skrót ang. DEPT) (Metody spektroskopowe, str. 244 (IF-podr.))

diynes;

diiny (prawdopodobnie błąd - znalazłem tylko dieny; patrz Reagents for Organic Synthesis, tom , str. 282)

diynes; diiny (w dostępnych źródłach literaturowych nie znaleziono polskiej nazwy) (w oryginale jest prawdopodobnie błąd - patrz: Nomenklatura związków organicznych, cz.A, str.17; Comprehensive Organic Synthesis, tom 3, str. 528, związek 24)

DMAP;

4-dimetyloaminopirydyna

DME - dimethyl ether;

eter dimetylowy (skrót ang. DME) (Słownik: chemia - skróty)

DMF;

dimetyloformamid

DMPU = 1,3-dimethyl-3,4,5,6-tetrahydro-2(1H)-pyrimidinone;

1,3-dimetylo-3,4,5,6-tetrahydro-2(1H)-pirymidynon (skrót ang. DMPU) (Organic Chemistry, wykaz skrótów)

DMRIE-C;

reagent w postaci mieszaniny w stosunku 1:1 (mol/mol) bromku (1,2-dimiryloksypropylo-3-dimetylohydroksyetyloamoniowego i cholesterolu w wodzie (filtrowanej przez membranę) (patrz: ulotka informacyjna firmy Invitrogen Corporation)

DMSO;

dimetylosulfotlenek

DNA-binding domain - DBD;

domena DBD o strukturze przestrzennej typu *helix-turn-helix*, *helix-loop-helix* lub *zinc fingers* (domena białka regulującego transkrypcję rozpoznającego sekwencje promotorowe lub sekwencje wzmacniające) (Receptory, str. 335)

DNA interactive agents;

środki wiążące się z DNA (Patrz W. Kostowski, Farmakologia, str. 1091-92)

DNA tumor viruses;

nowotworowe DNA-wirusy (zakaźna część wirusowego DNA) (Wirusologia ogólna, str. 105-110)

DnaseI = DnaseI footprinting;

bufor do rozcieńczeń stosowany w technice „odcisk stopy” (skrót nazwy ang. DnaseI)

(patrz: Genetyka, str. 181)

(patrz również:

<http://www.fhcrc.org/labs/breeden/Methods/DNaseI-footprint.html>)

dNTP - 2-deoxynucleoside 5'-triphosphates;

5'-trifosforan 2-deoksynukleozydu (skrót nazwy ang. DTP)

docetaxol;

docetaksel (Kostowski, Farmakologia, str. 1096)

dofetilide;

dofetilide (Negwer 2001, poz.8185, dofetilide**)

dolastatin 10 (NSC 376128);

dolastatyna 10 (brak w dostępnej literaturze nazwy polskiej - nazwa zaproponowana przez tłumacza) (patrz ponadto Negwer '2001, poz. 15413)

domain;

domena (Odcinek łańcucha aminokwasowego białka o swoistej dla siebie strukturze przestrzennej. Wielki słownik medyczny, str.286)

downstream;

kierunek 5'→3'

(patrz: Genetyka molekularna, str. 102)

doxifluridine;

doksyflurydyna (5'-deoksy-5-fluorouracydyna, Merck Index XII, poz.3493)

dpm - disintegrations per minute;

rozpadów na minutę (skrót ang. dpm) (Słownik skrótów, str. 293)

- DPPA - diphenylphosphoryl azide;**
azydek difenylofosforu (skrót nazwy ang. DPPA)
(patrz: <http://www.dyerlabs.com/glossary/abbreviation/d.html>)
- drape characteristic;**
właściwość układalności (dopasowanie się materiału do kształtów - np. ciała, Słownik włokienniczy, Łódź 1997)
- dromostanolone propionate**;**
propionian dromostanolu (brak w dostępnej literaturze nazwy polskiej - nazwa zaproponowana przez tłumacza) (patrz ponadto Negwer '2001, poz. 12140 i Merck Index XIII, poz. 3483)
- dronedarone;**
dronedarone (Negwer 2001, poz. 14542, dronedarone**)
- DSG - deoxyspergualin;**
deoksyspergualina (skrót ang. DSG) (patrz Kompendium farmakologii, str. 367)
- DTT;**
ditiotreitól (dithiotreitól - skrót ang. DTT) (Słownik skrótów, str. 302)
- Dulbecco's Modified Eagle MEDIA - DMEM;**
pożywka Dulbecco zmodyfikowana przez Eagle'a (skrót nazwy ang. - DMEM)
- dyslipidemia;**
dyslipoproteinemia (pierwotne zaburzenia wytwarzania i przemian lipoprotein we krwi, m Biochemia Harpera, str. 326)
- dysmetabolic syndrome;**
zespół wadliwego metabolizmu (Dorland's Medical Dictionary, str. 516)

E

- early after depolarization;**
pobudzenia następcze wczesne (W. Kostowski, Farmakologia, str. 525)
- early-log phase culture;**
hodowla wczesnej fazy logarytmicznej (Guide To Microbiological Control in Pharmaceuticals - str. 19)
- easy open end;**
zamknięcie dostosowane do łatwego otwierania (OPAKOWANIA , poradnik-informator, COB-RO)
- EC₅₀ - effective concentration 50%;**
50% stężenia skutecznego (co odpowiada IC₅₀ - inhibitory concentration = 50% stężenia hamowania) (patrz Competitive Binding Data with One Class of Receptor),
<http://www.med.unc.edu/pharm/receptor/frame5.htm>
- E-cadherin;**
kadheryna E (Wielki słownik medyczny, str. 539)
- echinocandins;**
„echinocandins”
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)
(p a t r z :
http://apps1.niaid.nih.gov/struct_search/class/class_many.asp?class=ECHINOCANDIN%ANTIFUNGALS)
- edisilate = edisylate = ethanedisulfonate = ethane-1,2-disulfonate;**
sól kwasu etano-1,2-disulfonowego = etanodisulfonian (Martindale)
- EDTA;**
kwas etylenodiaminotetraoctowy
- EGFR - epidermal growth factor receptor;** receptor czynnika wzrostu naskórka (skrót nazwy ang. EGRF) (patrz PTBioch., Leksykon nowych pojęć)
<http://www.ptbioch.edu.pl/html/leks-en.htm>)
- EICAR;**
5-etynilo-1-(-D-rybofuranozylo-1H-imidazolo-4-karboksyamid (skrót ang. EICAR) (Negwer 2001, poz. 2776)

- EKB-569 inhibitor;**
inhibitor nieodwracalny receptora czynnika wzrostu naskórka z kinazą tyrozynową (symbol EKB-569) (patrz Receptory, str. 256-8 oraz <http://www.aacr.org/newdrugs00/388.html>)
- electron spin resonance - ESR;**
elektronowy rezonans spinowy lub po polsku ERP - rezonans elektronowy paramagnetyczny (ang.EPR); Encyklopedia techniki "Chemia", str. 696
- electrophile;**
reagent elektrofilowy
(patrz: R.T. Morrison, R.N. Boyd, Chemia organiczna, tom I, str. 224)
- electroporation;**
elektroporacja (technika biochemiczna polegająca na wprowadzeniu obcego DNA)
(patrz: Stryer, Biochemia, str. 143)
- Electro-Spray Mass Spectrometry - MS(ES);**
spektrometria mas z interfejsem elektrosprejowym (skrót ang. MS(ES)) (patrz Spektrometria mas, PWN 2001, str. 153)
- EMCV - Encephalomyocarditis Virus;**
wirus zapalenia mózgu i mięśnia sercowego (skrót nazwy ang. EMCV)
- enamine;**
enaminy (nienasycona amina $R_2N-CR=CR_2$; J.McMurry, Chemia organiczna, str. 737)
- enbrel;**
enbrel (Podlewski 2001, str. 242)
- encephalomyocarditis infection;**
zakażenie powodujące zapalenie mózgu i mięśnia sercowego (patrz Słownik lekarski - hasła encephalo....)
- endogenous coagulation pathway;**
wewnątrzpochodny układ krzepnięcia (Zaburzenia krzepnięcia krwi, str. 55)
- endothelin;**
endotelina (endoteliny - polipeptydy wyizolowane pierwotnie ze śródbłonna naczyń krwionośnych; występują w trzech postaciach izoformicznych (ET1, ET2, ET3) - Wielki słownik medyczny, str. 327)
- endotheliosarcoma;**
śródbłoniak (Słownik lekarski, str. 411, endothelioma - śródbłoniak)
- enhancer sequences;**
sekwencje wzmacniające transkrypcję (na przykład sekwencje HRE) (Receptory, str. 335)
- entecavir;**
entekawir
(patrz: Materiały informacyjne firmy Bristol-Myers Squibb Company p.t. „Baraclude™ (entecavir)”)
Uwaga! Z powodu braku danych w literaturze polskiej nazwa polska została zaproponowana przez tłumacza.
- enveloped virion;**
wirion z okrywą (kapsydem)
(patrz: Stryer, Biochemia, str. 92)
- epidophyllotoxin;**
tenipozyd (epidofilotoksyna) (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str.204)
- epipodophyllotoxin;**
etopozyd (epipodofilotoksyna) (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str.151)
- eplerinone;**
eplerinone (Negwer 2001, poz. 12442, eplerinone**)
- epothilone A;**
epothilone A
((1S, 3S, 7S, 10R, 11S, 12S, 16R)-7, 11-dihydroxy-8, 8, 10, 12-tetramethyl-3-[(1E)-1-methyl-4-thiazolyl]ethenyl)-4, 17-dioxabicyclo[14.1.0]heptadecane-5, 9-dione - Negwer 2001, poz.13313)

- epothilone;**
epothilone (Negwer 2001: poz. 13313 - epothilone A; 13644 - epothilone B)
- EPS - extrapyramidal side effects;**
pozapiramidowe efekty uboczne = objawy pozapiramidowe (skrót ang. EPS) (Słownik skrótów)
- eptifibatide;**
eptifibatyd (Podlewski 2001, str. 232)
- erbstatin;**
erbstatyna ((E)-N-[2-(2,5-dihydroksyfenylo)-etenylo]formamid) (Negwer 2001, poz. 1561)
- ERP;**
rezonans elektronowy paramagnetyczny (skrót nazwy ang. EPR) (Encyklopedia techniki "Chemia", str. 696)
- ESI-HRMS - electrospray ionisation-high resolution mass sopectroscopy;**
wysokiej rozdzielczości spektroskopia mas z jonizacją elektrosprejową (z interfejsem elektrosprejowym) ("electrospray interface") (patrz Spektrometria mas, PWN 2001, str. 153)
- ESR-electron spin resonance;**
elektronowy rezonans spinowy Encyklopedia techniki "Chemia", str. 696
- estramustine;**
estramustyna (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str. 412-413)
- ethanedioyl dichloride;**
dichlorek etanodioilu (Nomenklatura, str.145)
- ethanone;**
etanon (J.D.Roberts, M.C.Caserio, Chemia organiczna, str. 391)
- ET antagonists;**
antagoniści ET (endotelina-ET 1 - śródbłonkowy czynnik zwiężający naczynia - Kompendium farmakologii, str. 150)
- ethyl carbonochloridate;**
chloromrówczan etylu (carbonochloridic acid ethyl ester, Merck Index Ed. XII, 3831)
- Et₂O;**
eter dietylowy
- ethylene glycol dimethyl ether (EGDME, GDME, DME);**
eter dimetylowy glikolu etylenowego (skrót nazwy ang. EGDME, GDME, DME)
(patrz: <http://environmentalchemistry.com/yogi/chemicals/cn>)
- Ethyl isonipecotate = ethyl 4-piperidinecarboxylate;**
4-piperydynokarboksylan etylu
(patrz: <http://www.aitanchem.com/product07.htm>)
- EtOAc;**
octan etylu
- eugenyl formate;**
mrówczan eugenylu (mrówczan 4-allilo-2-metoksyfenolu; Howard i Neal, poz. 10031-96-6)
- everninomycin complex;**
kompleks ewerninomycyny (M.Negwer, poz. 15850 - Evernimicin**)
- exo-methylene group;**
grupa egzometylenowa (patrz McMurry, Chemia organiczna str. 516-517)
- expression vector;**
wektor ekspresyjny (na przykład plazmid lub fag, który umożliwia wprowadzenie cząsteczk cDNA do komórek gospodarza, na przykład E. Coli) (Stryer, Biochemia, str. 140)
- extended conformation;**
konformacja rozwinięta (np. inhibitora proteazy HIV-1 wiążącego się z tą proteazą); Stryer "Biochemia" str. 243
- extrapyramidal side effects - EPS;**
pozapiramidowe efekty uboczne = objawy pozapiramidowe (skrót ang. EPS) (Słownik skrótów)
- ezetimibe;**

ezetimibe* (Negwer 2001, poz. 12215)

F

fa - amorphous orientation function;

stopień orientacji fazy bezpostaciowej (skrót ang. - fa)
(Włókna syntetyczne, WN-T, str. 76-77)

fadrozol;

fadrozol (fadrozole -
5-p-cyanophenyl-5,6,7,8-tetrahydroimidazo[1,5-a]pyridine,
Merck Index XII poz.3969)

FAM - fluorescein-aminohexyl amidite;

fluoresceinoaminoheksyloamidyt (skrót nazwy ang. FAM)
(składnik sondy FRET)

(patrz: <http://oligo.ibb.waw.pl/BHQ.htm>)

Uwaga! Końcówka nazwy (amidite na amidyt) spolszczona we
własnym zakresie z powodu braku danych w dostępnej literaturze
oraz w internecie

GAS - Gas Anti-Solvent;

technologia GAS

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)

(patrz:

<http://www.ncapsolutions.com/article.php3?id>

[article=99](http://www.ncapsolutions.com/article.php3?id))

farnesylation;

farnezyłacja (Biochemia Stryer'a str. 992)

FCS - fetal calf serum;

plądowa surowica cielęca (skrót nazwy ang. - FCS)

Feulgen staining;

barwienie według Feulgena (Wielki słownik medyczny, str. 97)

fibromyalgia;

ból mięśni spowodowany włóknakiem (P. Collin Publishing,
Słownik medyczny, str. 309)

filament;

włókno ciągłe (Encyklopedia techniki - Przemysł lekki, strona
737)

Fischer-Indole synthesis;

synteza indolu metodą Fischera

(patrz: J.D. Roberts, M.C. Caserio, Chemia organiczna, str.
1006)

(patrz również: <http://www.organic-chemistry.org>)

flash silica;

szybki żel krzemionkowy (żel krzemionkowy do chromatografii
kolumnowej w której elucję przyspiesza się przez zastosowanie
ciśnienia) (żel krzemionkowy do chromatografii, o wymiarach
cząstek od 0,040 do 0,063 mm (na przykład z firmy Merck, numer
wyrobu 9385))

float glass;

szkło "float"; pojęcie określone normą brytyjską 3447:1962 i
952:1953

fluorenylmethoxycarbonyl radical - Fmoc;

grupa fluorenylometoksykarbonyłowa (skrót ang. Fmoc); Uwaga! W
innym źródle Fmoc oznacza fluorometylokarbonyl ("słownik
skrotów", 1994

Fmoc - fluorenylmethoxycarbonyl radical;

grupa fluorenylometoksykarbonyłowa (skrót ang. Fmoc); Uwaga! W
innym źródle Fmoc oznacza fluorometylokarbonyl ("Słownik
skrotów", 1994)

formol;

37% roztwór formaldehydu (Merck Index XII, 4262)

forskolin;

forskolina (ekstrakt z *Coleus forskohlii* (Pochwiatka, Koleus))

(p a t r z :

http://www.rozanski.henryk.gower.pl/psoriasis_new.html)

forskolin-enhanced cAMP;

cAMP którego wytwarzanie jest stymulowane forskoliną ("Receptory", str.214)

fosinopril;

fozynopril (Podlewski 2001)

FRET - Fluorescence Resonance Energy Transfer;

sonda hybrydyzacyjna typu FRET (białko FRET)
(patrz: <http://oligo.ibb.waw.pl/BHQ.htm>)

friability;

kruchość (zgodnie z Farmakopeą Polską V, parametr ten określa się jako "odporność mechaniczna tabletek na ścieranie")

fructan;

fruktan (polisacharyd zbudowany z fruktozy - patrz Słownik chemiczny, hasło "galactan") (oryginał str. 1)

G

G2/M transition;

przejście G2/M (przejście od przerwy 2 (G₂) do mitozy (M) w eukariotycznym cyklu komórkowym - L. Stryer - Biochemia, str. 1045)

galactomannans;

galaktomannozy (polisacharydy zbudowane z jednostek D-mannozy i D-galaktozy, guma guar, galaktomannoza guar) (Farmacja stosowana, 2000 oraz Handbook of Pharmaceutical Excipients)

genistein;

genistein (izoflawon) (Phytochemical dictionary, poz. 1740)

genomic Tag;

etykieta genomowa
(patrz: Genetyka, str. 417-418)

glazing;

oszklenie (oszklenia, szklenie, szklwienie); Słownik szklarski, poz. 1769

glucan;

glukan (=glukoza) (Biochemia Harpera, str.169)

glucoheptonate;

glukozomonokarboksylan (Merck Index XII, poz. 4463)

glucoheptonic acid;

kwask glukozomonokarboksylowy (Merck Index XII, poz. 4463)

glucose transport activity;

aktywność wspomagająca transport glukozy (Biochemia Harpera, str. 568)

glukoza;

glukoza (= glukan) (Biochemia Harpera, str.169)

glutamate receptor;

receptor glutaminianergiczny ("Receptory", str. 162)

glyburide;

glyburid (glibenklamid, W. Kostowski, Farmakologia, str. 287)

glyceryl-lacto esters of fatty acids;

estry kwasu mlekowego z mono- i diglicerydami
(patrz: Food and Drug Administration, HHS, § 172.854)

glycosidation;

glikozydowanie

(patrz:

http://www.uprp.pl/wydawnictwa/wyd/bup_01/bup11_01/html/wyn11c.htm,
<http://www.glycoforum.gr.jp/science/word/clycotechnology/GT-A01E.html>)

glycylcycline;

glicylocyklina (patrz Stryer, Biochemia str. 12 i Biologia str. 219)

G protein-coupled receptors;

receptory sprzężone z białkiem G

growth factor-mediated tyrosine kinase enzymes;

enzymy kinazy tyrozynowej stymulowanej czynnikiem wzrostu (Stryer, Biochemia, str. 1045)

H

hard-soft acid-base theory;

teoria opisująca silne i słabe kwasy i zasady (zaproponowana przez R. G. Pearsona) (McGraw Hill Encyclopedia of Science and Technology, tom 1, str. 55)

HATU - O-(7-azabenzotriazol-1yl)-N,N,N',N'-tetramethyluronium hexafluorophosphate;

h e k s a f l u o r o f o s f o r a n
O-(7-azabenzotriazol-1-ilo)-N,N,N',N'-tetrametylouroniowy (skrót ang. HATU) (informacja ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach)

HBTU;

heksafluorofosforan O-{1H-benzotriazol-1-ilo)-N,N,N',N'-tetrametylouroniowy

HCV - hepatitis C virus;

wirus zapalenia wątroby typu C

HCV NS3;

proteaza NS3 wirusa HCV

heat shock protein;

białko szoku cieplnego (na przykład Hsp90) (Receptory, str. 26)

hemmorage = haemorrhage = hemorrhage;

krwotok (Słownik PWN-Oxford, str. 534)

HEPES - N-2-Hydroxyethylpiperazine-N'-2-ethane Sulfonic Acid;

kwask N-2-hydroksyetylopiperazyno-N'-2-etanosulfonowy (patrz: Dryer's Glossary of Technical Abbreviations, <http://www.dyerlabs.com/glossary/abbreviation/index.html>)

HER2/NEV;

gen komórkowy ERBB2, analog onkogenu NEU zidentyfikowanego w neuroblastoma u szczurów (patrz: Wielki Słownik Medyczny, str.397)

HER-2 antibody, such as trastuzumab;

przeciwciało przeciwko receptorowi HER-2, takie jak trastuzumab (patrz: W. Kostowski i inni, Farmakologia, tom 2, str. 444)

herceptin;

Herceptin® (trastuzumab) (Podlewski, XVI, str. 738)

herpes virus saimiri;

wirus herpes sajmiri (Uwaga! Sajmiri jest polską nazwą małpy szerokonosej z rodziny kapucynek - Saimiri sciureus, trupia główka; Leksykon PWN, 1998)

heteroarylium;

jon heteroaryliowy (patrz Nomenklatura, cz. C, str. 196, poz. 816.2)

heterocarbyl group;

grupa heterokarbylowa (grupa heterokarbonitrylowa na przykład 2-tiazolokarbonitryl - Nomenklatura, str. 206, patrz też Brewster, Podstawy Chemii Organicznej, str. 305 -
- karbyloaminy)

HFA - hydrofluoro alkane;

hydrofluoroalkan (skrót ang. HFA) (Technologia Nowoczesnych Postaci Leków, str. 71)

high resolution electron immision mass spectroscopy -HREIMS;

spekrometria mas wysokiej rozdzielczości z jonizacją strumieniem elektronów (skrót ang. HREIMS) ("Metody instrumentalne w analizie chemicznej", Wykaz skrótów i symboli; IF/13245)

highly conserved DNA binding domain;

wysoce konserwatywna domena wiążąca DNA (Stryer, Biochemia str. 1060)

HIPES - high internal phase water-in-oil emulsion;

emulsja typu woda w oleju o wysokiej zawartości fazy wewnętrznej (określana zwykle skrótem angielskim HIPES)

- hirudin;**
hirudyna (W.Kostowski, Farmakologia, str.598)
- HLB - hydrophilic-lipophilic balance;**
równowaga hydrofilowo-lipofilowa
- HMG Co-enzyme-A reductase inhibitors;**
inhibitory reduktazy 3-hydroksy-3-metyloglutarylo-koenzymu A (inhibitory reduktazy HMG CoA) (W. Kostowski Farmakologia, str. 237)
- HMPT;**
triamid kwasu heksametylofosforowego (Merck Index XII, poz. 4761)
- HOAt (HOAT) - 1-Hydroxy-7-azabenzotriazole;**
1-hydroksy-7-azabenzotriazol (skrót nazwy ang. HOAt (HOAT))
(patrz: <http://www.anaspec.com/products/product.asp?id=3311>)
- HOBt or HOBt - 1-hydroxybenzotriazole;**
1-hydroksy-benzotriazol (skrót ang. HOBt lub HOBt)
- HOBt;**
N-hydroksybenzotriazol
- hormone inducible transcription factors;**
białkowe czynniki transkrypcyjne = receptory jądrowe (Receptory, str. 335)
- house vacuum;**
próżnia (system próżni centralnej budowany w instytucjach i domach (USA))
(<http://www.midsouthsecurity.com/vacuum.html>)
- HRE sequences = hormone responsive element sequences;**
element (DNA) odpowiedzi na hormon (Stryer, Biochemia str. 1060)
- HRE sequences = hormone responsive element sequences;**
regulatorowe sekwencje DNA rozpoznawane przez kompleks agonista - receptor jądrowy (skrót ang. HRE) (Receptory, str. 335)
- HREIMS - high resolution electron immision mass spectroscopy;**
spektrometria mas wysokiej rozdzielczości z jonizacją strumieniem elektronów (skrót ang. HREIMS) ("Metody instrumentalne w analizie chemicznej", Wykaz skrótów i symboli; IF/13245)
- HRMS - high resolution mass spectrum;**
widmo masowe o wysokiej rozdzielczości (skrót ang. HRMS) (Metody spektroskopowe, str. 448)
- HS - human sputum elastaze;**
ludzka elastaza z płuciny (skrót nazwy ang. HS)
- hydrazinolysis;**
hydrazynoliza (hydroliza przy użyciu hydrazyny)
(patrz: <http://www.sigma-aldrich.com>)
- hydrocinnamoyl chloride;**
chlorek hydrocynamoilu
- hydrocolloid;**
hydrozol (Chemia fizyczna, str. 501, Farmacja stosowana str. 67)
- hydroentangling;**
splątanie strumieniem wody (oryginał strona 11 w. 33) (Kirk-Othmer Encyclopedia of Chemical Technology, tom 17, str. 322)
- hydrofluoro alkane - HFA;**
hydrofluoroalkan (skrót ang. HFA) (technologia nowoczesnych postaci leków, str. 71)
- hydroxamic acid;**
kwas hydroksamowy (RCONHOH) (Advanced Organic Chemistry, str. 418 (IF/podr.))
- hyflo;**
hyflo (Hyflo Super-Cel (Celite). Nazwa handlowa pomocniczego materiału filtracyjnego na bazie ziemi okrzemkowej. Fiedler Encyclopedia of Excipients, str.859 (IF/podr.))
- hypertriglyceridemia;**
hipertriglicerolemia (Biochemia Harpera, str. 303)

hyperurycemia;

hiperurykemia (Biochemia Harpera, str. 439)

hypromellose 2910 15 cps;

hydroksypropylometyloceluloza, HPMC

hypromellose;

hydroksypropylometyloceluloza (Martindale 32, str. 1473-1)

I**ibutilide;**

ibutilide (Negwer 2001, poz. 10066, ibutilide fumarate**)

ICR;szczep myszy laboratoryjnych
(patrz: <http://www2.hawaii.edu/~dohm/Phd/OriginHsd.htm>)**ifetroban;**

ifetroban (Negwer 2001, poz. 12880, ifetroban sodium**)

imanixil;

imanixil** (Negwetr 2001)

IMEM -Improved Minimal Essential Medium (GIBCO);pożywka IMEM z firmy Gibco
(<http://www.gibco-usa.com>)**imetit;**imetyt (S-[2-(4-imdazolilo)etylo]izotiomocznik)
(p a t r z :
<http://jpet.aspetjournals.org/cgi/content/abstract/263/1/304>)
Uwaga! Nazwa imetyt została nadana przez tłumacza z powodu braku informacji w dostępnej literaturze.**imidate;**

imidan (J. Org. Chem., 34, str. 292 (1969))

imidazolides;

imidazolidy (J.March "Advanced Organic Chemistry", str. 396)

immobilization;definicja ogólna - unieruchomienie
definicja dot. enzymów - immobilizacja
„Technika, za pomocą której cząstki biologiczne, enzymy, organizmy lub komórki są przyłączane do powierzchni lub łapano w pułapkę.”
(patrz: <http://www.infogmo.edu.pl/book/r10.html>)**Immobilon-P membrane;**

membrana Immobilon-P (Immobilon - chlorowoderek etorfiny w połączeniu z acepromazyną, Merck Index XII, poz. 3932)

impaired glucose homeostasis (IGH);

osłabiona hemostaza glukozowa (skrót ang. IGH)

impression;

odbicie, odcisk (czegoś), znak, piętno, odbitka (drukarska), nakład (wydawnictwa), wrażenie, (Stanisławski)

impression;

odcisk, odbitka, gniazdo formy (Słownik chemiczny 2000)

impression;

wrażenie, znak wyciśnięty, odcisk, odbitka, nakład, przedruk, wytłoczenie, wyciśnięcie (znaku) (The Kościuszko Foundation Dictionary)

indalaprill (delapril);

indalaprill (delapril hydrochloride**) (Negwer 2001)

indolapril;

indolapril hydrochloride** (Negwer 2001)

induced fit;

wymuszone dopasowanie (enzymu i substratu); (Stryer, "Biochemia", str.201)

internal ribosome entry site - IRES;wewnętrzne miejsce dostępu rybosomu (skrót nazwy ang. - IRES)
(p a t r z :
<http://www.sciencedaily.com/printprint.php?url=/releases/2001/03/010312072457.htm>)**intracellular messenger;**

przekaznik chemiczny wewnątrzkomórkowy (Wielki słownik medyczny, str. 1105)

intralesional injection;

wstrzyknięcie do miejsca występowania zmiany chorobowej (patrz: Dorland's Medical Dictionary, str. 853)

intrasternal injection;

wstrzyknięcie domostkowe (patrz: Dorland's Medical Dictionary, str. 854)

intrinsic viscosity; lepkość istotna (polimeru), graniczna liczba lepkościowa (Encyklopedia Techniki - Chemia, str. 559)

intristic viscosity - I.V.;

lepkość istotna (graniczna liczba lepkościowa - Enc. Tech., Materiałoznawstwo, str. 494) (skrót ang. - I.V.)

inverse agonist;

agonista odwrotny (patrz: W. Kostowski, Z.S. Herman, Farmakologia, str. 69-70)

IP₃;

1,4,5-trifosforan inozytolu (skrót IP₃) (W. Kostowski, Farmakologia, str. 134)

ipecac;

ipekak (Chemia leków, str. 454)

IPTG - isopropyl β-D-1-thiogalactopyranoside;

izopropylo-β-D-1-tiogalaktopiranozyd lub izopropylo-tiogalaktozyd (patrz: Genetyka, str. 202)

IRES - internal ribosome entry site;

wewnętrzne miejsce dostępu rybosomu (skrót nazwy ang. - IRES) (patrz:

<http://www.sciencedaily.com/printprint.php?url=/releases/2001/03/010312072457.htm>)

isethionic acid;

kwask 2-hydroksyetaanosulfonowy (kwask izetionowy) (Merck Index XIII, poz. 5122)

isoflavones;

izoflawony (Ziołolecznictwo amazońskie i andyjskie, str. 194 i 202)

isomalt;

izomalt (Ogólna technologia Żywności, str. 465)

isostere;

izostera (Isosteres are molecules or ions of similar size containing the same numbers of atoms and valence electrons, na przykład O²⁻, F⁻, Ne (See also Bioisostere))

(p a t r z : <http://www.chem.qmw.ac.uk/iupac/medchem/ix.html>)

I.V. - intristic viscosity;

lepkość istotna (graniczna liczba lepkościowa - Enc. Tech. Materiałoznawstwo, str. 494) (skrót ang. - I.V.)

K

key tyrosine residue;

miejsce katalityczne reszty tyrozynowej (L. Stryer, Biochemia, str. 373)

KHMDS - potassium hexamethyldisilazide;

heksametylodisilazydek potasowy (skrót ang. KHMDS) (informacja ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach)

Knovenagel condensation;

kondensacja Knoevenagla (Morrison i inni, Chemia organiczna, str. 809)

kromasil;

kromasil (w dostępnych słownikach brak słowa ang. kromasil); Uwaga! W oryginale stosowano również określenie „kromasyl”, które uznano za określenie równoznaczne słowu „kromasil”.

L**lactobionate;**

4-((-D-galaktozydo)-D-glukonian (Merck Index XII, poz. 5354)

lactol;

laktol (prawdopodobnie postać enolowa laktonu) (nazwa zaproponowana przez tłumacza)
(Uwaga! Brak danych w dostępnej literaturze polskiej)

large cell carcinoma;

rak wielkokomórkowy (nowotwór oskrzelopochodny nie zróżnicowanych (anaplastycznych) komórek) (Dorland's 28, str. 266)

lawn;

murawa (jednolita powierzchnia wzrostu bakterii - Życie bakterii, str. 268)

LDA - lithium diisopropylamide;

diizopropylamide litu (Organic Chemistry, wykaz skrótów)

LDL-cholesterol;

cholesterol zawarty w LDL (Biochemia Harpera, str. 321-322)

LDL - low density lipoproteins;

lipoproteiny o małej gęstości (skrót nazwy ang. LDL) (Wielki słownik medyczny - str. 679)

leiomyosarcoma;

mięśniak gładki ((Słownik lekarski, str. 660, leiomyosarcoma - mięśniak gładki)

lentivirus;

wirus wolno działający (*Lentivirinae*) (Wielki Słownik Medyczny, str. 1471)

leteprinim;

leteprinim
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)
(patrz: Advanced in Alzheimer Therapy - Sixth International Stocholm/Springfield Symposium, 5-8 April 2000, Stockholm, Sweden (IDrugs 2000, Vol. 3, No. 7))

letrazole;

letrozol (Farmakodynamika, str. 629-630)

letrozol;

letrozol (Merck Index XII, poz. 5474; letrozole - 1-[bis-(4-cyanophenyl)methyl]-1,2,4-triazole)

leupeptin;

leupeptyna (klasa modyfikowanych tripeptydowych inhibitorów proteazy (Merck Index XII, poz. 5483)

leupeptin;

leupeptyna (leupeptins - „class of tripeptide protease inhibitors produced by various species of Actinomycetes” - Merck Index XII, poz. 5483)

leuprolide = leuprorelin;

leuprorelina (Merck Index XII, poz. 5484)

leuprolide acetate;

octan leuproreliny (patrz Podlewski, str. 493 i Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str. 177)

levels of Lp(a);

poziomy Lp(a) (poziomy cząstek lipoprotein o gęstości 1,05-1,10 g/ml) (Dorland's Medical Dictionary, str. 950)

Lewy Body disease;

demencja ciałek Lewy'ego (The Merck Manual, str. 1651)

ligand gated K+ channels;

kanały K⁺ bramkowane ligandem (W. Jańca, Kompendium farmakologii, str. 184)

lilopristone;

lilopryston (antygestagen) (lilopristone - 11(--[p-(dimethylamino)phenyl]-17(-hydroxy-17-[Z]-3-hydroksy-1 - -propenyl]estra-4,9-dien-3-one, Negwer 2001 poz. 14135)

- lipostabil;**
lipostabil (Farmakodynamika, str. 555)
- lithiation;**
metalacja (węglowodorów) związkami litu (Roberts, Caserio; Chemia organiczna, str. 236 i 953)
- lithium diisopropylamine;**
= lithium diisopropylamide (skrót ang. LDA) = diizopropylamidek litu (Merck Index XII, poz. 3240, Roberts i Caserio, Chemia organiczna, str. 1001)
- loratidine;**
loratadyna (Uwaga! Błąd - powinno być "loratadine" = "loratadyna" - patrz Merck Index XII, poz. 5608 oraz Chemia leków, str. 330)
- loratidine (CLARITIN™);**
loratadyna (patrz: Leki współczesnej terapii, XVI, str. 433)
- low grade vascular inflammation;**
zapalenie naczyniowe o małym nasileniu zmian (Wielki słownik medyczny, str. 1526)
- LPS - lipopolysaccharide;**
lipopolisacharyd - skrót ang. LPS (Słownik skrótów, str. 588)
- LPS - lipopolysaccharide;**
lipopolisacharyd (skrót ang. LPS) (endotoksyny); "Immunologia", str. 571)
- LRMS;**
prawdopodobnie skrót określenia „długofalowa spektroskopia masowa” (patrz także - Desk Reference for Organic Chemists”, str. 139)
- luminal content;**
zawartość znajdująca się wewnątrz przewodu pokarmowego (Dorland's str. 962)
- Lupus Anticoagulant Syndrome;**
zespół antykoagulantu toczniowego (The Merck Manual 2001, str. 509)
- lymphangioendotheliosarcoma;**
śródbłoniak chłonny (Słownik lekarski, str. 689, lymphangioendothelioma - śródbłoniak chłonny)

M

- MAD complex, methylaluminum bis(2,6-di-*i*-butyl-4-methylphenoxide);**
bis(2,6-di-*t*-butylo-4-metylofenoksyd) metyloglinu, kompleks MAD
- Madin-Darby canine kidney (MDCK) cells;**
komórki Madin-Darby nerki psa (skrot ang. MDCK) (inne określenie hodowlana linia komórek nerki psa) (patrz Słownik skrótów, str. 632)
- maintained in Balb/c nu/nu nude mice;**
utrzymywano w myszach nieowłosionych Balb/c nu/nu (patrz strona internetowa Animal Technologies Limited)
- major depression;**
zaburzenie depresyjne duże (The Merck Manual, wyd. polskie 2001, str. 1814) (major depression [DSM III-R] - zaburzenie umysłowe charakteryzujące się występowaniem jednego, głębokiego epizodu depresyjnego lub ich większej ilości (widocznych) i brakiem jakichkolwiek epizodów maniakalnych lub hipomaniakalnych - Dorland's Illustrated Medical Dictionary, str. 445)
- Markush group;**
grupa Markush'a eglumine N-metylo-D-glukamina (Merck Index XII, poz. 6154)
- marumarizer;**
sferonizator (urządzenie do nadawania cząstkom kształtu kulistego) (patrz: St. Janicki i inni, Farmacja stosowana, Wydanie IV,

- str. 167)
- mass transport controlled area;**
obszar regulowany przez transport masy (obszar regulowany przez dyfuzję)
- mass transport defined area;**
obszar zdefiniowany transportem masy (obszar zdefiniowany dyfuzyjnie)
- maxi-K⁺ channel;**
kanał maxi-K⁺ (lub kanał BK) (kanał K⁺ o dużej przewodności, aktywowany wapniem)
- maytansine (NSC 153858);**
maytansine = maitansine (Merck Index XII, poz. 5800)
(maitansine* - Negwer '2001, poz. 14875)
- MBP (Sigma, #M1891);**
(Słownik skrótów, str. 622: major basic protein - główne białko zasadowe; myelin basic protein - podstawowe białko mieliny
MC4R = melanocortin-4-receptor; receptor melanokortynowy-4 (skrót ang. MC4R)
- MDCK cells - Madin-Darby canine kidney cells;**
komórki Madin-Darby nerki psa (skrót ang. MDCK) (inne określenie hodowlana linia komórek nerki psa; patrz Słownik skrótów, str. 632)
- MDR-TB - Multidrug-Resistant Tuberculosis;** gruźlica oporna na wiele leków
(patrz:
<http://www.lungusa.org/site/pp.asp?c=dvLUK900E7cb=35815>)
- meglitinides;**
meglitinidy (glinidy) (Farmakodynamika, str. 680)
- meglitinides;**
meglitynidy (pochodne sulfonylomocznika - Kompendium farmakologii, str. 321)
- melamine-formaldehyde resin - MF;**
żywica melaminowo-formaldehydowa (skrót angielski - MF)
- melamine-urea-formaldehyde resin - MUF;**
żywica melaminowo-mocznikowo-formaldehydowa (skrót angielski - MUF)
- meloid formation;**
tworzenie się meloidów (może błąd - melioid -patrz Merck Manual, str. 1390-91) (oryg. str. 17 w. 30)
- MEM - Minimum Essential Medium (Eagle);**
pożywka MEM opracowana przez Harry Eagle'a
(patrz:
http://www.sigmaldrich.com/Area_of_Interest/Life_Science/Cell_Culture/Product_Lines/Classic_Media_Salts/MEM_Media.html)
- menhaden oil;**
olej z ryb menhaden (aloza) (słownik "Dodatki do żywności", str. 101)
- MeOH;**
metanol
- mesitoate;**
mezytonian (2,4,6-trimetylobenzoosan) (Uwaga! mezytol = 2,4,6-trimetylofenol (CH₃)C₆H₂OH)
- metalloprotease;**
metaloproteaza; (Biochemia Harpera str. 115)
- metalloproteinase;**
metaloproteinaza (Biochemia Harpera str. 115 - metaloenzymy)
- metabotropic glutamate receptor;**
glutaminianergiczny receptor metabotropowy (Receptory, str. 163)
- methopterin;**
metopteryna (10-methylpteroylglutamic acid - Mrck Index XII, poz. 6064)
- methotrimeprazin;**
lewomepromazyna (Podlewski, str. 496)
- methyl-1-C- (4' -ethyldiphenylmethan-3-yl) -α-D-glucopyranoside;**
1-C- (4' -etylodifenylometan-3-ylo) -α-D-glukopiranozyd metylowy

- (patrz: J.D. Roberts, M.C. Caserio, Chemia organiczna, str. 632)
- methyl phenyl tetrahydropiridin - MPTP;**
metylofenylotetrahydropirydyna - MPTP
- methylaluminum bis(2,6-di-*i*-butyl-4-methylphenoxide), MAD complex;**
bis(2,6-di-*t*-butylo-4-metylofenoksyd) metyloglinu kompleks MAD
- metopon;**
metopon ((5?)-4,5-epoxy-3-hydroxy-5,17-methyl-morphinan-6-one,
Merck Index XII, poz. 6234)
- mevalonic acid;**
kwas mewalonowy (Biochemia Harpera, str. 315)
- mevinolin;**
mewinolina (lowastatyna) (Podlewski, 1996, str. 510)
(lowastatin** - Negwer 2001, poz. 12607)
- mibefradil;**
mibefradyl (Podlewski 2001, str. 402)
- micrograph;**
mikrofotografia (Encyklopedia techniki - chemia)
- miglitol;**
miglitol (Podlewski 2001, str. 405)
- miscanthus;**
miskantus japoński (łac. Miscanthus sinensis, gatunek z rodziny
traw - plewoców; A. i J. Szwejkowscy "Słownik botaniczny",
IF;)
- Mitsunobu reactions;**
reakcje Mitsunobu
(patrz: Org. Synth., 72, str. 273 (1995) oraz
www.argotech.com)
- Mitsunobu type reaction;**
reakcja estryfikacji Mitsunobu (J.March "Advanced Organic
Chemistry", str. 396)
- mixed dyslipidemia;**
mieszana dyslipoproteinemia (pierwotne i wtórne zaburzenia
wytwarzania i przemian lipoprotein we krwi (Biochemia
Harpera, str. 326, Kompendium farmakologii, str. 349)
- Mixed Leucocyte Culture (MLC);** hodowla mieszanych leukocytów (skrót
nazwy ang. MLC)
- moexipril;**
moeksypril (Podlewski 2001, str. 411)
- MOI - multiplicity of infection;**
mnogość zakażenia (skrót nazwy ang. - MOI)
- monellin;**
monelin (środek słodzący pochodzenia roślinnego (rzadkie
rośliny jagodowe - "Serendiguity Berry" Merck Index XIII,
numer 6269)
- monellin;**
środek słodzący pochodzenia roślinnego (Merck Index XII, numer
6328)
- monoisopropyl ester of polyvinylmethylether maleic acid;**
poliwinyloeter estru monoizopropylowego kwasu
maleinowego (patrz Farmacja stosowana str.587, "etery
polioksyetylenowane estrów sorbitanu z kwasami tłuszczowymi
(Tween))
- morphogenesis;**
morfogeneza ("Biologia", str.1252)
- MPLC - medium pressure liquid chromatography;**
chromatografia cieczowa średniociśnieniowa - skrot ang. MPLC)
(Słownik skrótów, str.680)
- MPPA - magnesium monoperoxyphthalate;**
monoperoksynaftalan magnezu (skrót nazwy angielskiej MPPA)
- MRI - magnetic resonance imaging;**
obrazowanie metodą magnetycznego rezonansu jądrowego (skrót
nazwy ang. MRI) (Słownik nomenklatury onkologicznej)
- MS (ES) - Electro-Spray Mass Spectrometry;**
spektromeria mas z interfejsem elektrosprejowym (skrót ang.
MS(ES) ((patrz Spektrometria mas, PWN 2001, str. 153)

- MS (ES) - Electro-Spray Mass Spectrometry;**
spektromeria mas z interfejsem elektrosprejowym (skrót ang. MS(ES) ((patrz Spektrometria mas, PWN 2001, str. 153)
- MTS**
(3-(4,5-dimethylthiazol-2-yl)-5-(3-carboxymethoxy-phenyl)-2-(4-sulphenyl)-2H-tetrazolium, inner salt;
(3-(4,5-dimetylotiazol-2-ilo)-5-(3-karboksymetoksyfenylo)-2-(4-sulfenylo)-2H-tetrazolium, sól wewnętrzna (skrót nazwy ang. MTS) (odczynnik w badaniach cytotoksyczności metoda kolorymetryczną)
- MTT - 3-(4,5-dimethylthiazol-2-yl)-2,5-diphenyltetrazolium;**
bromek 3-(4,5-dimetylotiazol-2-ylo)-2,5-difenylo-tetrazolowy - skrót ang. MTT
- muconic acid;**
kwas 1,3-butadieno-1,4-dikarboksylowy (Merck Index XII, poz. 6381)
- multi-block copolymer;**
kopolimer multiblokowy (segmentowy) (Chemia polimerów, tom II, str. 176)
- musolimine;**
musolimine (Negwer 2001, poz. 2620, muzolimine**, diuretyk)
- mycobacterium;**
prątek, mikobakteria
(patrz: Wielki słownik medyczny str. 786 i The Merck Manual (edycja w języku polskim), str. 1414)
Mycobacterium avium; prątek ptasi
Mycobacterium bovis; prątek bydłocy
Mycobacterium marinum; prątek wodny
Mycobacterium tuberculosis; prątek gruźlicy
- mycophenolate mofetil;**
mofetili mycophenolas (Farmakodynamika, str. 907)
- myelodysplastic syndrome;**
zespół mielodysplastyczny (patrz Wielki słownik medyczny, str. 734 - „mielodysplazja”)
- ## N
- NANC = non-adrenergic non-cholinergic (neurotransmission);**
(przebieżność nerwowe) nieadrenergiczne, niecholinergiczne (skrót nazwy ang. NANC)
- nateglinide (Novartis);**
nateglinide** (Novartis) (Negwer 2001, poz. 8971)
- nefazodone;**
nefazodone (Negwer 2001, poz. 12868, nefazodone hydrochloride**)
- negative growth control;**
negatywna próba kontrolna wzrostu (Dorland's 28, str. 374)
- neopolyoxin C;**
nikkomycyn Z, nikkomycyna Z (Negwer, 7881, str. 1794)
- network former;**
składnik wiążbotwórczy (Słownik szklarski, poz.2)
- neuronal;**
neuronalny (neuronowy) (Słownik lekarski ang.-pol., 1991, str. 778)
- neuropeptide Y;**
neuropeptyd Y (skrót polski NPY) (Receptory, str. 237)
- neurotransmitter;**
neuroprzebieżnik (neuromediator), (Farmakologia, str. 111)
- nevirapine;**
newirapina (Podlewski 2001, str. 432)
Uwaga! W książce „Leki współczesnej terapii” i w książce „The Merck Indem XII” znaleziono hasło „nevirapine” (newirapina).
- newly synthesized DNA;**
DNA zsyntetyzowany na nowo (de novo) (Stryer, Biochemia, str. 145)
- NIDDM - non-insulin-dependent diabetes mellitus;**

cukrzyca insulinoniezależna (skrót ang. NIDDM)
(patrz W.Kostowski, Farmakologia, str. 272)

Ni-NTA column; Nickel - Nitrilotriacetic acid column

Kolumna zawierająca kompleks nikiel - kwas nitrylotrioctowy
(skrót nazwy ang. kompleksu - Ni-NTA)
(patrz: <http://www.nanoprobes.com/NTAGold.html>)

nikkomycin Z;

neopolyoxin C, nikkomycyna Z (Negwer, 7881, str. 1794)

nikkomycins;

nikkomycyny (np. Nikkomycin Z, Negwer poz. 7881)

nitrilotriacetic acid - NTA;

tri(karboksymetylo)amina, triglicyna, skrót ang. NTA
(N(CH₂COOH)₃, Merck Index XII, 6675)

NK-104 (a.k.a. itavastatin lub nisvastatin lub nisbastatin); NK-104

(a.k.a. itawastatyna lub niswastatyna albo nisbastatyna)

NMM;

N-metylomorfolina

NMP - N-methylpyrrolidinone;

N-metylopirolidynon - skrót ang. NMP (patrz lista skrótów
Helsinki University of Technology)

nocodazole;**

nocodazole** (Negwer '2001, poz. 4442)

NOE - Nuclear Overhauser Effect;

jądrowy efekt Overhausera (skrót ang. NOE) (Metody
spektroskopowe, str. 168 (IF-podr.))

non-Hodgkin's disease;

chłoniak złośliwy nieziarniczny (Wielki słownik medyczny, str.
169 - non Hodgkin lymphoma)

non-insulin-dependent diabetes mellitus - NIDDM;

cukrzyca insulinoniezależna (skrót ang. NIDDM) (patrz
W.Kostowski, Farmakologia, str. 272)

nonoxynol-9;

Nonoxinol 9

(patrz: Podlewski, Leki współczesnej terapii, XVI, str. 528)

non-translated region;

region nie ulegający translacji (na przykład region 3') (skrót
nazwy ang. - NTR)

northern analysis;

blotting, northern (technika analizy RNA) (Wielki słownik
medyczny, str. 121)

NTA - nitrilotriacetic acid;

tri(karboksymetylo)amina, triglicyna, skrót ang. NTA
(N(CH₂COOH)₃, Merck Index XII, poz. 6675)

Nuclear Overhauser Effect - NOE;

jądrowy efekt Overhausera (skrót ang. NOE) (Metody
spektroskopowe, str. 168 (IF-podr.))

N-terminal sequencing;

sekwencjonowanie N-końcowe (metoda automatycznego usuwania i
identyfikowania N-końcowych reszt aminokwasowych peptydów,
jako ich pochodnych metylohydantoinowych - Biochemia
Harpera, str. 54)

nuclear hormone receptor - NHR;

receptor jądrowy hormonalny (skrót ang. NHR) (Biochemia
Harpera, str. 578) (Uwaga! W książce p.t. "Receptory" w
rozdziale 18 p.t. „Receptory jądrowe” i na stronie 26 opisuje
się nadrodzinę receptorów wewnątrzkomórkowych (endocytarnych)
(nazywanych inaczej receptorami jądrowymi lub receptorami
hormonów steroidowych) - stąd wniosek, że angielski termin
„nuclear hormone receptor” powinno się tłumaczyć albo jako
„receptor jądrowy” albo jako „receptor hormonu steroidowego”
(Patrz również Stryer, Biochemia str. 1060)

Nuclear Overhauser Effect - NOE;

jądrowy efekt Overhausera (skrót ang. NOE) (Metody
spektroskopowe, str. 168 (IF-podr.))

nucleating agent;

substancja zarodkotwórcza (Saechling, "Tworzywa sztuczne"),
 środek zarodkujący (substancja stała zarodkująca
 mikrobianeczki (mikropęcherzyki) gazu) (Przetwórstwo tworzyw
 wielkocząsteczkowych, str. 164)

octyl cocoate (CFTA-assigned name);

ester 2-etyloheksylowy kwasu z oleju kokosowego (kokonian
 oktylu) (LEXIKON DER HILFSSTOFFE, IF/13152, str.379,
 Cocossnussfettsäure-2-ethylhexylester)

OD;

dawka duża, przedawkowanie (Słownik skrótów, str. 806)

olomoucine;

o l o m o u c y n a
 6-(benzyloamino)-2-[(2-hydroksy-etylo)amino]-9-metylopuryna
 (Negwer 2001, poz.5493)

omapatrilat;

omapatrilat (Negwer 2001, poz. 8837, omapatrilat**)

onapristone;

onapryston (antygestagen)
 (11(-[p-(dimetylamino)fenyl]-17?-hydroksy-17--3-hydroksypropy
 l-13?-estra-4,9-dien-3-one, Negwer 2001 poz. 14165)

opener of BK channel;

czynnik bramny kanału BK [czynnik (substancja) otwierający i
 zamykający kanał potasowy]
 (patrz: Kompendium farmakologii, red. W. Janiec, str. 164)

open reading frame - ORF;

otwarta ramka odczytu (skrót ang. ORF)
 (patrz: Genetyka molekularna, str. 148)

opiate receptors;

receptory opioidowe (opioid = opiat syntetyczny, Słownik
 lekarski ang-pol)

Opti-MEM;

Opti-MEM (pożywka dostarczana przez firmę GIBCO - jest to
 zmodyfikowana pożywka MEM (Eagle'a))
 (patrz: ulotka firmy GIBCO (Invitrogen Corporation) - numer
 katalogowy produktu: 31985)

orlistat;

orlistat (Podlewski 2001, str. 451)

osteoblast;

osteoblast (komórka kościotwórcza biorąca udział w syntezie
 substancji międzykomórkowej kości i przekształcająca się w
 osteocyt) ("Biologia", str. 1256)

osteoclast;

osteoklast (komórka kościogubna która może rozpuszczać i
 pochłaniać elementy tkanki kostnej) ("Biologia", str. 1256)

osteocyt;

osteocyt (dojrzała komórka kostna, osteoblast znajdujący się w
 jamce kostnej, całkowicie otoczony przez zmineralizowaną
 istotę podstawową kości) ("Biologia", str.1256)

osteogenic sarcoma;

mięsak kościopochodny (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i
 dzieci, str. 551)

overlapping m;

ponakładane multiplety (Na pograniczu chemii i biologii, tom
 II, str. 250, rozdział pt. "Zastosowanie magnetycznego
 rezonansu jądrowego (NMR) w badaniach strukturalnych związków
 pochodzenia naturalnego")

oxyzirconium salt;

sól tlenowa cyrkonu (sól cyrkonu i tlenowego kwasu
 nieorganicznego) (Chemia nieorganiczna, tom 3, str. 864)

P

P1', P1, P2, P3 i P4;

oznaczenia odwzorowujące względne pozycje wiązania reszt aminokwasowych inhibitora proteazy w stosunku do pozycji wiązania rozszczepionego substratu naturalnego peptydu (patrz:

http://www.expasy.org/tools/peptidecutter/peptidecutter_special_enzymes.html)

pack;

zasobnik (na przykład krajanki) (Włókna Chemiczne, str. 133)

packaging steel provided with a thin layer of chromium and chromium oxide - ECCS;

stal opakowaniowa pokryta cienką warstwą chromu i tlenku chromu - (skrot ang. ECCS)

pad;

podkład z miękkiego materiału (Dorland, str. 1215)

palladiumtetrakis(triphenylphosphine);

tetrakis(trifenyllo-fosfina)pallad - [Pd(PPh₃)₄] (Nomenklatura, część D, str. 28)

palm kernel oil;

olej z ziaren palmowych (Słownik chemiczny niemiecko polski)

paraben;

parabeny (nipaginy - estry kwasu p-hydroksybenzoesowego, "Leksykon PWN")

paracrine;

parakryny (parakrynia - wydzielanie substancji o charakterze hormonalnym, na przykład prostaglandyn, do płynu tkankowego (śródmiaższowego), które działają na komórki leżące w pobliżu komórki wydzielającej - Wielki słownik medyczny, str. 974)

pargyline - N-benzyl-N-methyl-2-propynylamine;

N-benzyllo-N-metylo-2-propynylamina (nazwa ang. Pargyline; Merck Index, poz. 7172)

paroxetine;

paroksetyna, selektywny inhibitor wychwytu serotoniny (W.Kostowski, Farmakologia, str. 180)

particleboard;

plyta wiórowa (Słownik naukowo techniczny)

Pathogen Removal Index - PRI;

wskaźnik usuwania patogenów (skrót ang. "PRI")

patrz <http://ehpnet1.niehs.nih.gov/docs/1998/Suppl-6/1367-1371chen/abstract.html>)

PBMC - peripheral blood mononuclear cell;

krwinka jednojądrzasta krwi obwodowej - skrót ang. PBMC (Słownik skrótów, 849)

PBS - Phosphate-buffered saline;

roztwór soli zbuforowanej fosforanem (skrót nazwy ang. - PBS)

PCC - pyridinium chloro chromate;

chlorochromian pirydyny (skrót ang. PCC) (J. McMurry, Chemia organiczna, str. 724)

PCNA - proliferating cell nuclear antigen; antygen jądrowy komórki proliferującej - skrót ang. PCNA (Słownik skrótów, str. 857)

PCR - polymerase chain reaction;

reakcja łańcuch(ów)a polimerazy (patrz: Słownik skrótów, str. 858)

reakcja łańcuchowa polimerazy - powielanie genów bez ich klonowania - powielanie dowolnej sekwencji DNA o długości od kilkuset do kilku tysięcy nukleotydów (patrz: Genetyka, str. 182-183)

PDGF - platelet-derived growth factor;

komórkowy czynnik wzrostu pochodzący z płytek (Słownik skrótów, str. 863)

PEG-7 glyceryl cocoate;

eter polioksyetylenowany(7) monoestru glicerynowego kwasu z oleju kokosowego (LEXIKON DER HILFSSTOFFE, IF/13152, str. 1150 - Polyethylenglykol(7)glycerylmonococoat)

pegylated alpha-interferon;

- interferon α poli(oksy)etylenowany
(patrz: <http://www.all-about-hepatitisc.com>)
- pentitol;**
pentytol (Słownik chemiczny niemiecko-polski pentit =
pentyt - alkohol pięciowodorotlenowy) lub
1,2,3,4,5-pentanopentol (Howard and Neal 488-81-3)
- pentopril;**
pentopril (Negwer 2001, poz. 8003, pentopril**)
- pentyletetrazole;**
p e n t y l e n o t e t r a z o l
(6,7,8,9-tetrahydro-5H-tetrazolo[1,5-a]azepine, Merck Index
XII, poz. 7283)
- PEO-grafted dimethyl siloxane-methyl vinyl siloxane copolymer
(PDMS-PEO graft copolymer);**
kopolimer dimetylosiloksan-metylowinylosiloksan szczepiony PEO
(kopolimer szczepiony PDMS-PEO)
- pepstatin;**
pepstatyna (pentapeptyd wyizolowany z hodowli Streptomyces)
(Negwer 2001, poz. 14915)
- peptydyl-prolyl isomerase;**
peptydylo-prolilo izomeraza (Immunologia, str. 587)
- peripheral blood mononuclear cell - PBMC;**
krwinka jednojądrzasta krwi obwodowej - skrót ang. PBMC
(Słownik skrótów, 849)
- perminidynyl;**
perminidynyl
- peripheral blood mononuclear cell - PBMC;**
krwinka jednojądrzasta krwi obwodowej - skrót ang. PBMC
(Słownik skrótów, 849)
- PGHS-2 - prostaglandin endoperoxidase syndase-2;**
(pomyłka - powinno być synthase-2) syntaza-2
endoperoksydazy prostaglandynowej - skrót ang. PGHS-2 (patrz
też Biochemia Harpera, str. 279)
- PGSS - Particles from a Gas-Saturated Solution;** technologia PGSS
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)
(patrz: [http://www.ncapsolutions.com/article.php3?id
article=99](http://www.ncapsolutions.com/article.php3?id
article=99))
(patrz również:
http://atom.uni-mb.si/labs/Lab_sep/ResearchMaterials.HTM)
- phase-transfer catalyst;**
katalizator przeniesienia międzyfazowego (Polimery, tom I,
str. 355-7)
- phenazine methosulfate;**
metylosiarczan 5-metylofenazyny (Merck Index XII, poz. 6185)
- phenyhydantoin;**
fentytoina (Podlewski, str. 684)
- phosphoinositide (PI) hydrolysis;**
hydroliza fosfoinozytydowa (PI) (patrz Biochemia Harpera, str.
596-7)
- phosphorus ylide;**
fosforoylid
(patrz:
[http://clem.mscd.edu/~wiederm/401chp/unit3chp/ylideschp/page5.
htm](http://clem.mscd.edu/~wiederm/401chp/unit3chp/ylideschp/page5.
htm))
- PI - phosphoinositide;**
fosfoinozytyd (skrót ang. PI) (patrz Biochemia Harpera, str.
596-7)
- picrotoxin;**
pikrotoksyna (goryczka) (Merck Index XII, poz. 7570)
- pioglitazone;**
pioglitazon -
(\pm)-5-[[4-[2-(5-etylo-2-pirydynylo)etoksy]fenylo]metylo]-2,4-
tiazolidynodion (Merck Index XII, poz. 7605)
- pipecolinic acid;**
kwas 2-piperydynokarboksylowy, kwas heksahydropikolinowy
(Merck Index XII, poz. 7611)
- pivopril;**

- pivopril (Farmakodynamika, str. 316)
- placed into positions fixed within or to said unified structure of said thermal pack;**
umieszczonych na stałych miejscach wewnątrz jednolitej struktury lub przymocowanych do tej jednolitej struktury pakietu termicznego
- plague;**
łysinka (miejsce na murawie zlizowane przez faga - życie bakterii, str. 268)
- plank;**
profil (Saechling, "Tworzywa sztuczne", str. 238, 250 i 339)
- podophyllotoxin;**
główny składnik aktywny podophyllum; posiada właściwości przeczyszczające i przeciwnowotworowe. Związek bardzo toksyczny. Jako środki przeciwnowotworowe stosowane są mniej toksyczne pochodne, takie jak etopozyd i tenipozyd - (Dorland's, str. 1320)
- podophyllotoxin;**
podophyllotoxin (podophyllinic acid lactone, podofilox, Conddyline, Condylox - Merck Index XIII, poz. 7628) (patrz też epidophyllotoxin)
Uwaga! Podophyllotoxin - Związek bardzo toksyczny; główny składnik aktywny podophyllum - posiada właściwości przeczyszczające i przeciwnowotworowe. Jako środki przeciwnowotworowe stosowane są mniej toksyczne pochodne, takie jak etopozyd i tenipozyd - (Dorland's, str. 1320)
- point mutation;**
mutacja punktowa (Biochemia Harpera, str. 835)
- polacrilin potasium;**
polacrilin potasium NF (sól potasowa usieciowanego polimeru pochodzącego od kwasu metakrylowego - sól potasowa słabo kwasowego wymieniacza jonowego - powszechnie stosowana substancja rozsadzająca i maskująca smak, na przykład AMBERLITE® IRP88 z firmy Rohm and Haas Company)
- poly(esterurethane) ;**
poliestrouretan (Z.Wirpsza, "Poliuretany", WN-T, Warszawa 1991; str. 170)
- polyprotein;**
poliproteina
(patrz: On-line Medical Dictionary)
- polytron tissue homogenizer;**
homogenizator tkanek Polytron
(patrz:
http://www.komabiotech.co.kr/technical/protocol/tRNA_iso_kit.htm)
- positive-stranded RNA virus;**
wirus zawierający nić (+)RNA
(patrz: Stryer, Biochemia, str. 92-93)
- poly(vinyl chloride) methyl cellulose;**
poli(chlorek winylu), metyloceluloza (materiały powłokowe) (chyba błąd - zabrakło średnika - nie znalazłem w dostępnej literaturze opisu na przykład kopolimeru poli(chlorek winylu)-co-metyloceluloza - patrz na przykład Encyclopedia of Polymer Science, Coatings, str. 626-628) (oryginał str. 20)
- polyacrylic acid;**
poli(kwas akrylowy), Chemia polimerów, t.II, str. 157
- Polycarbophil;**
Polycarbophil (wielkocząsteczkowy polimer kwasu poliakrylowego; substancja wykazująca przyczepność do błon śluzowych (Technologia nowoczesnych postaci leków, str. 50)
- polyfructans;**
polifruktany (patrz Encyklopedia Techniki - Chemia, str. 252)
- polylisine;**
polilizyna (Stryer, Biochemia, str. 107)
- polymerase chain reaction - PCR;**

reakcja łańcuchowa polimeryzacji (za pomocą której można powielać określone sekwencje DNA) (Stryer, Biobchemia, str. 136)

polymer-bound amine PL-MPH resin;

morfolinometylopolistyren (N-metylomorfolina na podłożu polimerowym, żywica PL-MPH (Polymer Laboratories))

polymer-bound resin PL-EDA;

etylenodiaminometylopolistyren (etylenodiamina na podłożu polimerowym, żywica PL-EDA (Polymer Laboratories))

polyoxyethylene sorbitol ester;

eter polioksyetylenowany estrów sorbitanu z kwasami tłuszczowymi (Farmacja stosowana, str.650, np. Tween, Polisorbat)

polyvinyl methyl ether;

poliwinyloetyloeter, polieter winylowo-metylowy (Słownik chemiczny str. 329)

porfiromycin;

porfiromycyna (N-methylmitomycin C - Merck Index XII, poz. 7756)

post-hoc;

określenie pochodzące z łaciny o oryginalnej pisowni *post hoc* i oznacza: „po tym, dlatego z powodu tego” („after this, therefore because of this”)

(patrz: <http://www.fallacyfiles.org/posthocf.html>)

potassium peroxymonosulfate: tetrabutyl ammonium; kompleks

peroksymonosiarczan(VI) potasu:jon tetrabutylamoniowy

PPE - porky pancreatic elastaze; elastaza z trzustki świni (skrót nazwy ang. PPE)

PPTS

3-[5-(sulfophenyl)-2-pirydył]-1,2,4-triazyn-5-ylbenzenesulfonic acid;

k w a s
3-[5-(sulfo-fenyl)-2-pirydylo]-1,2,4-triazyn-5-ylbenzenosulfonowy (skrót ang. PPTS) (Desk Reference for Organic Chemist, str. 90)

PPTS - pyridinium toluene-4-sulfonate;

tolueno-4-sulfonian pirydyny (skrót ang. PPTS) (Desk Reference for Organic Chemist, str. 90)

PpTs;

phenyl *p*-tolyl sulfide - sulfid fenyloowo-*p*-tolilowy (Desk Reference for Organic Chemist, str. 90)

prenylation;

prenylacja (wiązanie białek do błon komórkowych poprzez kowalencyjne wiązanie farnezyłu (C15) lub geranylogeranylu (C20) z cysteiną końca karboksylowego białek) (Biochemia Stryer'a, str. 756)

primed;

po aktywowaniu immunologicznym, Dorland's Ed.28

primer;

primer (odcinek starterowy do powielania sekwencji DNA) (Stryer, Biobchemia, str. 136)

proliferating cell nuclear antigen - PCNA;

antygen jądrowy komórki proliferującej - skrót ang. PCNA (Słownik skrotów, str. 857)

prostaglandin endoperoxidase syndase-2 - PGHS-2;

(pomyłka - powinno być synthase-2) syntaza-2 endoperoxydazy prostaglandynowej - skrót ang. PGHS-2 (patrz też Biochemia Harpera, str. 279)

protein kinase;

kinaza białek (enzym katalizujący fosforylację białek) (patrz: Biochemia Harpera, wydanie V, str. 154)

protein tyrosine kinase;

kinaza białkowo-tyrozynowa (patrz: Biochemia Harpera, wydanie V, str. 991)

protodesililation;

protodesililowanie
Nazwa zaproponowana przez tłumacza.

Uwaga! W słownikach brak jest tego hasła, jest natomiast hasło „protolysis” tłumaczone jako protoliza lub reakcja protolizy. W Encyklopedii techniki - chemia, hasło protoliza określa się jako reakcję chemiczną polegającą na wymianie protonu (jonu wodorowego) pomiędzy kwasem i sprzężoną z nim zasadą.

proton NMR analysis;

analiza ¹H NMR = analiza metodą spektroskopii magnetycznego rezonansu protonowego (Metody spektroskopowe - str. 67)

proximal colon;

określnica wstępująca; Solomon i inni, "Biologia" str. 975

PS-DIEA - N,N-(diisopropyl) aminomethylpolystyrene;

N,N-(diizopropyl) aminometylopolistyren

(patrz:

http://www.argotech.com/products/lead/resins/solutions/ps_diea.html) (www.sigma-aldrich.com)

PS-Trisamine;

N-{2-[bis(2-aminoetylo)amino]etylo}aminometylopolistyren lub tris(2-aminoetylo)aminopolistyren

(patrz: <http://www.sigmaaldrich.com/aldrich/brochure>)

PS-TsCl - polystyrene sulfonyl chloride;

chlorosulfonowana żywica polistyrenowa (skrót ang. PS-TsCl)

psychostimulants; leki uspokajające i psychotropowe (Medyczny

słownik encyklopedyczny, str. 348)

Pt(0)divinyl tetramethyl siloxane;

diwinylotetrametylosiloksanplatyna(0) (Podstawy chemii nieorganicznej, str. 469)

pullulan;

pullulan (pozakomórkowy, bakteryjny polisacharyd wytwarzany ze skrobi przez *Aureobasidium pullulans*) (K. C. HEO i inni, "Characteristics off pullulan-based edible films" - internet) (patrz także Encyclopedia of Polimer Science, 13.650-660)

PyBroP - bromo-tris-pyrrolidyno-phosphonium hexafluorophosphate;

heksafluorofosforan bromo-tris-pirolidynofosfoniowy (skrót nazwy ang. PyBroP)

(patrz: <http://www.emdbiosciences.com/product/01-62-0017>)

pyridinium bromide perbromide;

nadbromek bromku pirydyniowego (C₅H₆Br₃N)(Merck Index XII, 8156, związek tribromowodoru z pirydyną (1:1))

pyrilamine maleate; maleinian mepiraminy (Podlewski, str. 534)

Q

Qaternium-15 (CFTA-assigned name);

chlerek 1-(3-chloroallilo)-3,5,7-triaza-1-azonioadamantanu (LEXIKON DER HILFSSTOFFE, IF/13152, str. 1308) (patrz także Merck Index XII, 5379)

quantikine HS kit (R&D HS120, Abingdon, United Kingdom);

IL-12, Human, ELISA kit, Quantikine (96 well) (R&D HS120, Abingdon, Zjednoczone Królestwo)

quantitation of DNA Feulgen staining;

kwantyzacja (oznaczenie ilościowe) DNA barwionego metodą Feulgena

quinaldic acid;

kwas chinaldynowy (2-chinolinokarboksyłowy); The Merck Index Ed. XII, 8227

quinuclidinyl;

chinuklidynyl, NC₇H₁₂⁻ (Nomenklatura związków organicznych, 1992)

quipazine head twitch;

potrząsanie głową spowodowane chipazyną (model farmakologiczny) (patrz Receptory, str. 97)

quipazine;

2-(1-piperazyńnylo)chinolina chipazyna (nazwa polska zaproponowana przez tłumacza)

http://www.sigmaaldrich.com/Area_of_Interest/Life_Science/Cell_Signaling/Products_by_Topic/Neurotransmitters/Serotonergics.html

R

- reloxafine;**
raloksyfen (EVISTA®, Podlewski, str. 635-6)
- randomised;**
randomizowany (losowy dobór osobników do grup w badaniach klinicznych) (Standardowe procedury postępowania w badaniach klinicznych)
- Ras-Transformed Cell Phenotype Reversion Assay;**
test odwrócenia fenotypu komórki przekształconej białkiem ras
- rasagiline;**
rasagilina
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)
(patrz: <http://www.fasebj.org/cgi/content/full/117/15/2325>)
- razoxin - razoxane;**
razoksan (patrz: <http://medical.webends.com/kw/Razoxane>)
Uwaga! Nazwa „razoksan” jest stosowana w literaturze polskiej.
- Red-Al - sodium bis(2-methoxyethoxy)aluminum hydride;**
wodorek bis(2-metoksyetoksy)glinowo-sodowy (skrót ang. Red-AL)
- re-entry;**
pobudzenia nawracające (W. Kostowski, Farmakologia, str. 525 i 526)
- reflux esophagitis;**
odpływ (refluks) przełykowy (patrz Słownik lekarski ang.-pol., str. 976)
- regulation of LDL receptors;**
regulacja liczby receptorów LDL (na powierzchni komórki) (Biochemia Harpera, str. 319)
- Renilla Luciferase;**
lucyferaza Renilla - gen reporterowy
- rentiapril (fentiapril, Santen);**
rentiapril* (fentiapril, Santen) (Negwer 2001, poz. 4016)
- repressor;**
represor (Stryer, Biochemia str. 1009)
- Resazurin - 7-Hydroxy-3H-phenoxazin-3-one 10-oxide, sodium salt:**
sól sodowa 10-tlenku 7-hydroksy-3H-fenoksazyn-3-onu
(patrz: <http://www.chemexper.com/chemicals/supplier/cas/62758-13-8.html>)
- resolcinol formalin latex - RFL;** lateks z dodatkiem żywicy rezorcynowo-formaldehdowej (skrót ang. - RFL) (Enc. Techn., Chemia, str. 395)
- respiratory syncytial (syncytial -LC) virus infection;** zespólniowe zakażenie wirusowe układu oddechowego (Wielki słownik medyczny, str. 1544)
- RESS - Rapid Expansion of Supercritical Solutions;** technologia RESS (Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)
(patrz: http://www.ncapsolutions.com/article.php?id_article=99)
(patrz również: <http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/abstract/99519828/ABSTRACT>)
- retinoids;**
retinoidy - leki pochodne witaminy A (retinolu) (Kostowski, Farmakologia, str. 361)
- RET S1 - Resonance Energy Transfer Depsipeptide Substrate;**
substrat depsipeptydowy do rezonansowego przeniesienia energii (skrót nazwy ang. RET S1)

- RFL - resolcinol formalin latex;** lateks z dodatkiem żywicy rezorcynowo-formaldehydowej (skrót ang. - RFL) (Enc. Techn., Chemia, str. 395)
- rhizoxin (NSC 332598);** rhizoxin (NSC 332598) (Negwer '2001, poz. 14964)
- Rieke@zinc metal;**
cynk metaliczny Rieke@
(patrz: <http://www.riekemetals.com/products/utility/>)
- rivastatin;**
riwastatyna (propozycja nazwy spolszczonej, przez analogię do simwastatyny) („rivastatin” jest synonimem statyny o nazwie międzynarodowej „cerivastatin sodium**” (Negwer '2001, poz.13217) - nazwa polska „ceriwastatyna*” (Statyny - - zarys farmakologii klinicznej, str. 42-43)
- RNA gel;**
żel RNA (żel z RNA przeznaczony do elektroforezy w technice Northern przeniesienia plamy („blotting”)
(patrz: http://www.cbs.umn.edu/~amundsen/methods/RNA_gel.html)
- rolipram;**
Rolipram** (lek neuroleptyczny - pobudzający układ nerwowy) (Negwer '2002, poz. 6398 (IF/podr.))
- rosuvastatin (Shionogi-Astra/Zeneca, visastatin (ZD-4522));**
rosuwastatyna (firmy Shionogi-Astra/Zeneca, visastatin (ZD-4522) (Farmakodynamika, IF/podr., str. 728)
- rotamer;**
rotamer (Konformer dający się opisać w odniesieniu do rotacji wokół wiązania pojedynczego. W przypadku łańcucha bocznego aminokwasu, pozycja atomów jest zdefiniowana poprzez kąty „chi”, to jest kąty obrotu wokół centrum chiralnego.) (www.vgh.org.uk/examples/pps96Main.html)
- RPMI;**
pożywka hodowlana (firma HyClone - patrz www.HyClone.com)
- rt;**
temperatura pokojowa
- RT-PCR;**
PCR z reakcją odwrotnej transkrypcji (skrót nazwy ang. RT-PCR)

S

- sanguinarine;**
s a n g i n a r y n a
(13-methyl[1,3]benzodioxolo-[5,6-c]-1,3-dioxolo[4,5-i]-phenanthridinium, Merck Index XII, poz. 8504)
- saperconazole;**
saperkonazol
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)
(p a t r z :
<http://ctd.mdibl.org/voc.go?voc=chemical&browser=rctermUI=saperconazole>)
- sarcopenia;**
sarkopenia
Brak jakichkolwiek danych w dostępnej literaturze
- SAS - Supercritical fluid Anti-Solvent;**
technologia SAS
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)
(patrz:
http://www.ncapsolutions.com/article.php?id_article=99)
- SCLC - small-cell lung carcinoma;**
drobnokomórkowy rak płuc (skrót ang. SCLC) (Słownik skrótów, str. 1029; Dorland's 28, str. 267)
- scratch resistance;**
twardość ryskowa (odporność na zarysowanie) (Słownik naukowo-techniczny a-p, WNT)
- screw cap;**

nakrętka (OPAKOWANIA , poradnik-informator, COB-RO)

SDS;

laurylosiarczan sodu (sodium lauryl sulfate - skrót ang. SDS) (Merck Indem XII, poz. 8782)

second messenger;

przekaznik wtórny (przekaznik drugiego rzędu) (Wielki słownik medyczny, str. 1105)

SF - solar factor;

współczynnik słoneczny (skrót ang. SF) lub całkowita transmitancja energii (Total Energy Transmittance) (Maria Makarewicz, Kalejdiskop budowlany, 4, 1999)

sibutramina;

sybutramina (Podlewski 2001, str. 556)

single cell and whole cell voltage clamp techniques;

techniki pojedynczego i całokomórkowego układu z ustaloną różnicą potencjału (Stryer, Biochemia, str. 314, rys. 12-6; Dorland's, Ed.28, str.337)

signal transduction test at the cloned rat mGluR1 receptor in CHO cells test;

test transdukcji sygnałowej klonowanego receptora mGlu1 szczura w teście z komórkami CHO

signalling;

przekazanie (przenoszenie sygnału), np receptora limfocyту T, (Immunologia, str. 258 i dalsze)

sitaxsentan;

sitaxsentan (Negwer 2001, poz. 7537, sitaxsentan sodium*)

skin;

warstwa zewnętrzna (skórka, warstwa wierzchnia) (Saechling, "Tworzywa sztuczne", str. 261)

skin-twitch;

drżenie mięśni (pod skóra grzbietową zwierząt doświadczalnych); (reakcja nocyceptywna szczura na bodziec termiczny) ("Farmakometria", PZWL 1982, str. 194)

small cell lung carcinoma;

rak płuc drobnokomórkowy (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str. 293)

small-cell lung carcinoma - SCLC;

drobnokomórkowy rak płuc (skrót ang. SCLC) (Słownik skrótów, str. 1029; Dorland's 28, str. 267)

sodium carboxymethyl cellulose - CMC-Na;

karboksymetyloceluloza sodu - skrót ang. CMC-Na (karmeloza sodu, karboksymetyloceluloza rozpuszczalna)(Farmacja stosowana, str. 643)

sodium carboxymethyl-hydroxyethyl cellulose, CMHEC;

sól sodowa karboksymetylohydroksyetylocelulozy, skrót ang. CMHEC (Encyclopedia of Polymer Science, 3.247)

sodium cyclopentadienide;

sól sodowa cyklopentadienu (Uwaga! W dostępnej literaturze polskiej brak jest jakiegokolwiek informacji na temat tego hasła. Na pewno jednak hasło dotyczy soli sodowej cyklopentadienu - patrz Schemat 1 (strona 11 oryginału) na którym pokazany jest anion cyklopentadienu.

Możliwe nazwy - sól sodowa cyklopentadienu, cyklopentadienylosód.

(p a t r z : <http://www.chemexper.com/chemicals/suppliers/cas/16733-97-4.html>)

(patrz <http://mitglied.lycos.de/ppchtex/cyclopentadienide.html>) również:

sodium dependent glucose transporter - SGLT2;

zależny od sodu transporter glukozy - SGLT2 (patrz: Biochemia Harpera, wyd. V, str. 269)

sodium dithionite = sodium hydrosulphite;

podsiarczyn sodu

sodium tris(acetato-O)hydroborate (I-);

tris(acetoksy)hydroboran(1-) sodu (The Merck Index, poz. 63 oraz Chemia nieorganiczna)

- solar factor - SF;**
współczynnik słoneczny (skrót ang. SF) lub całkowita transmitancja energii (Total Energy Transmittance) (Maria Makarewicz, Kalejdiskop budowlany, 4, 1999)
- solid-phase chemical synthesis;**
metoda syntezy chemicznej w fazie stałej (budowy peptydu); Stryer, "Biochemia", str.243
- solid-phase method;**
metoda fazy stałej (budowy peptydu); Stryer, "Biochemia", str.70
- spacer;**
łańcuch sieci (patrz: Chemia polimerów , tom I, str. 63)
- S-phase DNA synthesis;**
synteza DNA fazy S (Stryer Biochemia, str. 1044)
- spinning pack;**
zasobnik maszyny przędzalniczej (Włókna Chemiczne, str. 133)
- spirapril;**
spirapril (Podlewski 2001, str. 569)
- splitting pattern;**
obraz rozszczepienia (w widmie NMR)
(patrz: : R.TH. Morrison, R.N. Boyd, Chemia organiczna, str. 504)
- src;**
białko, które jest kinazą tyrozynową związaną z błoną (inne nazwy to gen src lub onkogen src) (Stryer, Biochemia, str. 376-377)
- startle;**
nastraszyć, przestraszyć, zaskoczyć, płoszyć, spłoszyć, przepłoszyć, alarmować
(www.slowniki.onet.pl)
- staurosporine;**
staurosporyna (Negwer 2001, poz. 13736)
- stevioside - steviosin;**
s t e w i o z y d
(4?)-13-[(2-O-(-D-glucopyranosyl)-(-D-glucopyranosyl)-oxy]kaur-16-en-18-oic acid (-D-glucopyranosyl ester, Merck Index XII, poz. 8964)
- streptavidin;**
białko tetrameryczne wiążące do biotyny (patrz: aculty.washington.edu/stenkamp/strep.html - 3k)
- structural proteins;**
białka strukturalne (białka które nie wykazują aktywności katalitycznej, tworzą zrąb morfologicznej budowy komórek)
(patrz: Wielki słownik medyczny, str. 105)
- Sucralose;**
Sucralose® (1',4,6'-trichlorogalaktozocharozę Merck Index XII, poz. 9050) (pochodna sacharozy)
- sulamserod;**
sulamserod (Negwer 2001, poz. 8993, sulamserod hydrochloride**)
- sulfolane;**
sulfolan (1,1-ditlenek tetrahydrotiofenu, The Merck Index 9128)
- superhydride (Lithium triethyl borohydride);**
superwodorek (trietyloborowodorek litu)
(patrz: <http://www.casper.organ.su.se/sop/sop7.html>)
- supranuclear palsy;**
porażenie nadjądrowe (The Merck Manual, wyd. polskie 2001, str. 1653)
- sustained outward current;**
przewlekły prąd odkomórkowy (prąd który wypływa z komórki - W. Janiec, Compendium farmakologii, str. 185)
- sustiva (efavirenz);**
efawirens (Podlewski 2001, str. 223)
- syndrome X;**
zespół X (z. metaboliczny, z. polimetaboliczny) (Wielki słownik medyczny, str. 1579)

T

T helper 1 cell;

komórka pomocnicza T1 (limfocyt pomocniczy Th1 - patrz Immunologia, str. 162)

tachygastria;

częstoskurcz jamy żołądka (Dorland's Illustrated Medical Dictionary, str. 1656)

tachykinin;

dowolny peptyd podobny strukturalnie do substancji P i biorący udział w pewnych akcjach biologicznych; wszystkie one są potencjalnymi i szybko działającymi substancjami pobudzającymi wydzielanie i powodują skurcz mięśni gładkich oraz rozszerzenie naczyń (Dorland's, Ed. 28)

tacrolimus;

takrolimus (antybiotyk o budowie makrolidowej - patrz Chemia leków, str. 734)

tadalafil;

tadalafil
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)
(p a t r z :
<http://connetion.lww.com/products/foye/documents/DrugUpdates/DrugUpdateRA-03.asp>)

tail flick;

potrząśnięcie ogonem (przez szczura); (reakcja nocyceptywna szczura na bodziec termiczny) ("Farmakometria", PZWL 1982, str. 193-194)

target;

wyjściowy, docelowy (na przykład metal wyjściowy będący katodą przy napyłaniu katodowym); Encyklopedia techniki, tom Podstawy techniki, str.475

taurate = taurinate;

taurynian

TBAF - tetrabutylammonium fluoride;

fluorek tetrabutylamoniowy (skrót ang. TBAF) (Fieser and Fieser, Reagents for Organic Synthesis, t.4, str. 477)

TBAF - Tetrabutyl Ammonium Fluoride;

fluorek tetrabutylamoniowy
(patrz: <http://www.phasetransfer.com/suppliers/tbaf.htm>)

TCEP - Tris (2-carboxyethyl) phosphine;

tris(2-karboksy-etylo)fosfina (skrót nazwy ang. - TCEP)

TEA - triethylamine;

trietyloamina (skrót ang. TEA) (patrz lista skrótów Helsinki University of Technology)

telescoped preparation;

wytwarzanie z zastosowaniem reakcji następczych

telescoped reaction;

reakcja następcza
(patrz: Encyklopedia techniki - Chemia, str. 620)

tenecteplase;

tenecteplase (Negwer 2001, poz. 16093, tenecteplase**)

terminal phosphate;

końcowa grupa fosforanowa (Patrz Wielki słownik medyczny, str. 565)

TFA;

kwas trifluorooctowy

TFFH - fluoro-N,N,N'',N''-tetramethylformamidinium

hexafluorophosphate;

heksafluorofosforan fluoro-N,N,N'',N''-tetrametyloformamidyniowy (skrót ang. TFFH)
(patrz: <http://www.anaspec.com/products/product.asp?id=9578>)

thapsigargin;

tapsigargina (Negwer 2001, poz. 14894)

THF;

tetrahydrofuran

thienooxazolyl;

tienoksazolil (Uwaga! W Nomenklaturze IUPAC nie wymieniono tej grupy)

thiooperamide;

t i o p e r a m i d
(n-cykloheksylo-4-(imidazol-4-ilo)-1-piperidyno-karbotioamid)

(patrz: <http://www.exactbiochem.com/name/t/thiooperamide.html>)

Uwaga! Nazwa tioperamid została nadana przez tłumacza z powodu braku informacji w dostępnej literaturze.

three-lysine solubilizing tail;

koniec trójlizynowy zwiększający rozpuszczalność (np. koniec 3' sekwencji)

three-way cross-over trial;

trzyetapowa próba według schematu krzyżowego (Standardowe procedury postępowania w badaniach klinicznych)

thrombotic;

pertaining to or affected with thrombosis (Dorland str.1708) - typowy dla zakrzepicy lub dotknięty (choroba) zakrzepica (trombotyczny)

thyroid receptor beta drug;

receptor β -tyroidowy topoisomerase; topoizomeraza (Stryer, Biochemia, str. 848)

thyrotropin;

tyreotropina (M. Pawlikowski, Leczenie hormonami, str. 84-87) (Merck Index XII, poz. 9931, thyrotropin, thyrotropic hormone, thyreotropic hormone)

tiazofurin; tiazofuryna (Negwer 2001, poz. 1712)

Time to Reach 60 Percent of Absorbency Under Load Capacity value;

"czas potrzebny do osiągnięcia 60% wartości pojemności absorpcyjnej pod obciążeniem"

Time to Reach 60 Percent of Free Swell Capacity value;

"czas potrzebny do osiągnięcia 60% wartości pojemności swobodnego pęcznienia"

tipifarnib = Zarnestra™;

tipifarnib

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)

(p a t r z :
http://professional.cancerconsultants.com/oncology/leukemia_news.aspx?id=32831)

tipredane;

tipredane (M. Negwer, 9214, CAS 85197-77-9)

tissue factor pathway inhibitor - TFPI;

inhibitor zewnątrzpo pochodnego szlaku krzepnięcia

TMEDA - tetramethylenediamine;

tetrametylenodiamina (skrót nazwy ang. - TMEDA)

togaviruses;

wirusy z rodziny Togaviridae (Choroby zakaźne i pasożytnicze, str. 207)

tocopherol;

tokoferol

(patrz: Leki współczesnej terapii, str. 728)

topoisomerase inhibitor;

inhibitor topoizomerazy (Chemioterapia onkologiczna dorosłych i dzieci, str.302)

torsades de points;

wielopostaciowe, szybkie arytmie komorowe (W. Kostowski, Farmakologia, str. 526)

toxinos caused by lung-oxygen or drugs;

toksykoza spowodowana przez natlenianie płuca lub leki (nie znaleziono źródła literaturowego dot. sformułowania "lung-oxygen") (w literaturze angielskiej niekiedy stosuje się wymiennie określenia "toxycosis" i "toksynosis")

TPA - tissue-type plasminogen activator;

tkankowy aktywator plazminogenu, (specyficzny tkankowo aktywator plazminogenu) (L.Stryer, Biochemia, str.274)

TPGS - tocopheryl polyethylene glycol succinate;

bursztynian poli(oksy)etylenotokoferylu (ester kwasu bursztynowego z glikolem polioksyetylenowym i tokoferylem) (skrót nazwy ang. TPGS)
(patrz: Farmacja stosowana, str. 666)

transactivator;

aktywator transkrypcji (Stryer, Biochemia str. 1057)

transactivator;

aktywator transkrypcji (Stryer, Biochemia str. 1057)

transcriptional activation function;

funkcja transaktywująca (Receptory, str. 340)

transcriptional activation function;

funkcja transaktywująca (Receptory, str. 340)

transfection;

transfekcja (transformacja w odniesieniu do komórek eukariotycznych (Genetyka molekularna, str. 172)

transfection;

transfekcja (Wprowadzenie do komórki eukariotycznej obcego genu pochodzącego z wirusa lub bakteriofaga, w której ulega powieleniu; Leksykon PWN, str. 1798;)

transfer of the terminal phosphate of adenosine triphosphate;

przenoszenie końcowej grupy fosforanowej adenozyntrifosforanu (ATP)

treosulfan;

treosulfan (Podlewski, str. 618) (Negwer 2001, poz. 744)

triacetoxy borohydride;

triacetoksyboran (J. McMurry Chemia organiczna, str. 229-230)

trichloromethiazide;

trichlorometiazyd (Negwer 2001, poz. 1114, trichloromethiazide**)

tricrynafen;

tricrynafen - lek stosowany w zapaleniu wątroby przewlekłym aktywnym (źródło -
<http://home.t-online.de/home/uwe.biesen/Leberpath.htm>)

trietanoloamine oleate;

oleinian trietanoloaminy trimethamine; trimetamina; (triheksametylenotetramina, Howard i Neal (IF), poz.100-97-0)

triethiodide;

trijodoetylan
(p a t r z :
http://www.evol.nw.ru/labs/lab38/spirov/hazard/gallamine_triet_hiodide.html)

trimethylammonia;

trimetyloamina (Merck Index XIII, poz. 9841)

trimethyloxonium tetrafluoroborate;

tetrafluoroboran trimetylooksoniowy (lub trimetylooksoniotetrafluoroboran)
(patrz: Nomenklatura, poz. C 82.1, C 85 i C 87.1; oraz

<http://www.chemexper.com/chemicals/supplier/cas/420-37-1.html>)

trimethylpropane triacrylate;

triester kwasu akrylowego z trihydroksymetylopropanem (patrz Merck Index XII, poz. 4688)

trimethylsilyl triflate;

ester trimetylosililowy kwasu trifluorometanosulfonowego; Merck Index XII, 9849

trimetrexate;

trimetreksat (Negwer 2001, poz. 8796)

trisamine = tris;

tris(hydroksylometylo)aminometan
(patrz: Merck Index XII, poz. 9902)

Triton-B - benzyltrimethylammonium hydroxide;

Triton-B, (wodorotlenek benzylotrimetyloamoniowy (Chemical Names and Synonyms, Ed. Howard i Neal, IF/12482)

Triton-X100;

środek powierzchniowo czynny likwidujący napięcie powierzchniowe cieczy
(patrz:
<http://snf.stanford.edu/Process/WetProcessing/TritonX100.html>)

tromethamine;

tris(hydroksymetylo)aminometan (Merck Index XII, poz. 9902)

tryptic;

trypsynowy (Słownik lekarski ang.-pol., str. 1066)

tryptone;

trypton (a peptone produced by proteolytic digestion with trypsin = pepton otrzymany w wyniku proteolitycznej fermentacji z trypsyną) Dorland's, str. 1753)

tryptosoma cruzi;

śpiączka amerykańska (choroba Chagasa); ("Farmakologia", 1998, str. 11051)

TsOH;

kwas *p*-toluenosulfonowy ($p\text{-CH}_3\text{C}_6\text{H}_4\text{SO}_2\text{OH}$)

TTX - tetrodotoxin;

tetrodotoksyna (silna trucizna otrzymywana z ryby Tetrodon (Japonia) (L. Stryer, Biochemia, str. 318))

Turbula;

mieszalnik Turbula (Pharmaceutical Technology, tom 1, str. 80)

type III endothelial cell nitric acid syntase;

syntaza kwasu azotowego komórki śródbłonna typu III (Uwaga! Syntaza tlenu azotu (skrót ang. NOS) - patrz Stryer, Biochemia str. 781. W Wielkim słowniku medycznym rozróżnia się cztery rodzaje komórek śródbłonna)

tyrosine kinase enzyme inhibition;

hamowanie enzymu kinaza tyrozynowa (Patrz Wielki słownik medyczny, str. 565 i Solomon i inni, Biologia, str. 156)

U

unpaired, two-tailed t-test, $p < 0.05$);

niesparowany, dwu-stronny test *t*, $p < 0,05$ (test Studenta)
(patrz: Wielki słownik medyczny, str. 1333)

unusual PBP;

niezwykły (nadzwyczajny) PBP (PBP- penicillin-binding protein = białko wiążące penicylinę (Słownik skrótów, str. 849))

upregulator;

środek regulujący w górę (regulacja intensywna) (Biochemia Harpera, str. 319)

upstream;

kierunek 3' → 5'

(patrz: Genetyka molekularna, str. 102)

upstream;

in molecular biology, a term used to denote a region of nucleic acid to the 5' side of a gene or region of interest - w biologii molekularnej, termin użyty do określenia regionu kwasu nukleinowego od strony 5' genu lub regionu będącego przedmiotem zainteresowania (Dorland's, str. 1777)

V

vacuolar ATPase proton pump;

pęcherzykowa pompa protonowa zależna od ATPazy (Stryer Biochemia, str. 317 - pompa protonowa zależna od ATP; Biochemia Harpera, str. 153 - pompa protonowa jako łańcuch oddechowy)

wardenafil;

wardenafil

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej. Nazwa polska zaproponowana przez tłumacza.)

veegum;

veegum (emulgator) (oryginał str. 10) (Uwaga! Pharmaceutical Excipients, str. 30 - veegum = Bentonite)

VEGF - vascular endothelial cell growth factor;

czynnik wzrostu komórek nabłonka naczyń (skrót ang. VEGF) (PTBioch., Leksykon nowych pojęć; <http://www.ptbioch.edu.pl/html/leks-en.htm>)

vermal cachexia;

wyniszczenie spowodowane przez robaki (vermin = robactwo vermicide = lek przeciworobaczy; brak w słownikach słowa ang. „vermal“)

vinca alkaloids;

alkaloidy barwinka (vinca minor) (Farmakologia, str. 495)

VLDL - very low density lipoproteins;

lipoproteiny o bardzo małej gęstości (skrót ang. VLDL) (Wielki słownik medyczny - str. 679)

voltage clamp - an electronic technique employing the feedback principle to impose a fixed potential difference across a cell membrane; technika elektroniczna wykorzystująca zasadę sprzężenia zwrotnego do przyłożenia różnicy potencjałów przez błonę komórkową (Dorland's, str.337)

voltage gated K+ channels;

kanały K+ bramkowane potencjałem (Stryer, Biochemia, str. 310)

VRI - Virus Removal Index;

wskaźnik usuwania wirusów (skrót ang. "VRI") w tłumaczeniu podano nazwę angielską - patrz: Merck Index XII, poz. 9060)

W

web coating;

powlekanie ciągłych podłoży (Słownik chemiczny 2000)

web guide plate;

zagęszczacz runka

web;

błona pławna (Słownik ochrony środowiska)

web;

osnowa (Słownik chemiczny 2000)

web;

runko, tkanina, sztuka materiału (Słownik włókienniczy)

web;

walec papieru, pajęczyna, środnik, ramię korby, brzeszczot (Stanisławski)

web;

wstęga (papieru, kartonu lub folii) (OPAKOWANIA , poradnik-informator, COB-RO)

weight average molecular weight;

ciężar cząsteczkowy wagowo średni (Kompendium nomenklatury makromolekularnej, str. 61)

weight hourly space velocity -WHSV;

godzinowa, wagowa szybkość objętościowa

weight/volume;

stężenie masowe składnika ([kg/m³]; Międzynarodowy układ jednostek miar, WN-T '67, str. 72)

wellness;

stan dobrego samopoczucia lub dobrego zdrowia ("State of being well or in good health", Słownik OXFORD, 1933 r., BN, podr., III-309.657)

Western blotting;

blotting western (immunoblotting) (Wielki słownik medyczny, str. 121)

wet laid;

układany na mokro (na przykład materiał włókninowy) (oryginał str. 4 w. 23) (Encyklopedia techniki - Przemysł lekki, strona 537)

whole cell voltage clamp electro-physiological recordings of functional activity at the human GluRS receptor;
 elektrofizjologiczna rejestracja aktywności funkcjonalnej komórki przy receptorze ludzkim GluR5, w warunkach wytworzenia stałej różnicy potencjału przez błonę komórkową

wild type;
 fenotyp standardowy (Dorlang's 28, str. 1767)

Wilcoxin-matched-pairs signed rank test;
 test znaczonej kolejności Wilcoxin'a

writhing syndrome;
 zespół przeciągania lub wicia się; ("Farmakometria", PZWL 1982, str.195)

X

xenografts of human transitional cell carcinomas into nude rats;
 heteroprzeszczepy do gołych szczurów nowotworów ludzkich komórek przejściowych

Y

Yb (OTf)₃;
 trifluorometanosulfonian iterbu(III) (Tf - patrz lista powszechnych skrótów ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach)

ylide;
 ylid (Obojętna dipolowa cząsteczka z ładunkami dodatnim i ujemnym zlokalizowanymi na sąsiednich atomach. Fosforany używane w reakcjach Wittiga są ylidami) (John McMurry, Chemia organiczna, podrozdział 19,15)

YMC S5 4.6 x 50 mm combiscreen;
 kolumna typu "combiscreen" YMC S5 4,6 x 50 mm (dotyczy chromatografii LC/MS w odwróconym układzie faz) (nie znaleziono źródła literaturowego dot. słowa "combiscreen" - z kontekstu wynika że jest to rodzaj kolumny stosowanej w chromatografii)

Z

Zasada Hüniga;
 N,N-diizopropylloetyloamina

Zeiss Axiovert inverted microscope;
 mikroskop odwrócony Zeissa model "Axiovert"

zenograft;
 zenoprzeszczep (być może błąd - w Słowniku lekarskim ang.-pol. znalazłem hasło xenoplastic graft -przeszczep heterogeniczny i to określenie jest zgodne z treścią akapitu zawierającego hasło "zenograft")

zidovudine (3'-azido-3'-deoxythymidine) - AZT;
 zydowudyna; (3'-azydo-3'-deoksytymidyna) - -AZT; Merck Indem XI - poz. 10252

zinc fingers;
 palce cynkowe - domeny odgrywające istotną rolę w wiązaniu receptora z odpowiednim fragmentem DNA (Receptory, str. 26)

zofenopril;
 zofenopril (Negwer 2001, poz.11025, zofenopril calcium**)

Z-olefin geometry;

geometria olefinowa *Z* (izomeria *cis-trans* związków z podwójnym wiązaniem) (Nomenklatura związków organicznych, część E, strona 12)

zolmitriptan;

z o l m i t r i p t a n
 ((4*S*)-4-[[3-[2-(dimetylo-amino)etylo]-1*H*-indol-5-ilo]metylo]-2-oksazolidynon; Negwer 2001, poz. 6411) (Uwaga! Zolmitriptan - nazwa niezastrzeżona zalecana przez WHO)

zymosan

(patrz: <http://www.bartleby.com/61/26/Z0032650.html>)

Uwaga! Nazwa zymosan została nadana przez tłumacza z powodu braku informacji w dostępnej literaturze.

Redaguje Lech Cichocki

S k r ó t y

δ ; ogrzewanie

(-); ujemna wartość skręcalności właściwej

(+); dodatnia wartość skręcalności właściwej

α -AA; α -ammokwas

α ; proporcjonalne do

β -END; endorfina β

β -ME; β -merkaptoetanol

[bmim][PF₆] = 1-*n*-butyl-3-methylimidazolium PF₆;

[bmim][PF₆] (kompleks bmim i PF₆)

(p a t r z : <http://lem.ch.unito.it/didattica/infochimica/Liquidi%20Ionici/PF6.html>);

(BOC)₂O; diwęglan di-*tert*-butylu

(Cys)₂; cystyna

(*E*); symbol stereoizomeru

(Ph₃P)₄Pd⁰; tetrakis-trifenylfosfinopallad

(*R*); oznaczenie absolutnej konfiguracji

(*S*); oznaczenie absolutnej konfiguracji

(*Z*); symbol stereoizomeru

1,25(OH)₂D₃; 1,25-dihydroksycholekalcyferol

3 β -OHS_D; dehydrogenaza 3 β -hydroksysteroidowa

4-DMAP; 4-dimetyloaminopirydyna

5-FU; 5-fluorouracyl

5-HT; 5-hydroksytryptamina, serotonina

5-HT; transporter inhibitor
 inhibitor wychwytu 5-HT (Farmakologia, str. 862)

6AP; kwas 6-aminopemcylanowy

7AC; kwas 7 aminocefalosporynowy

9-BBN; 9-borabicyclo[3.3.1]nonanyl

9-bora-bicyklo[3.3.1]nonanyl

(patrz: Organic Chemistry Acronyms, Copyright H. J. Reich, 2002)

9-HAD; kwas (2*E*)-hydroksy-2-decenowy

10-HAD; kwas (2*E*)-hydroksy-2-decenowy

A

- A; absorbancja
 A; adenina
 A; agonista
 A; L alanina
 A₂bu; kwas αβ diaminomasłowy
 A₂pm; kwas diaminopimelinowy
 A (Å); jednostka(i) Ångstroma (10⁻¹⁰ m, 0,1 nm)
 AA; adjuvant arthritis
 doświadczalne adiuwantowe zapalenie stawów
 AA; aminokwas
 AA; kwas arachidonowy
 Ab; antibody
 przeciwciało
 AAS; atomic absorption spectrometry
 absorpcyjna spektrometria atomowa
 AAV; adeno-associated virus
 wirus adenosatelitarny, AAV-wirus (Wielki słownik medyczny, str. 1) (dependowirus - rodzaj wirusa z rodziny Parvoviridae który wymaga współzakażenia z adenowirusem lub wirusem opryszczki dla uzyskania lepszej replikacji. - Dorland's 28, str.445)
 Ab; antibody
 przeciwciało ABP; białko wiążące androgeny
 Abu; kwas aminomasłowy
 Ac; acetyl
 AC; cyklaza adenylanowa
 Ac₂O; bezwodnik octowy
 ACAT; acylotransferaza acylo-CoA-cholesterolowa
 ACAT inhibitor;
 inhibitor ACAT (inhibitor acylotransferazy cholesterolowej acylokoenzymu A - skrót nazwy ang. ACAT) (Słownik skrótów, str. 26)
 ACD; allergic contact dermatitis
 alergiczne kontaktowe zapalenie skóry

 ACTH; adrenocorticotrophic hormone
 hormon adrenokortykotropowy, kortykotropina
 ACE; enzym konwertujący angiotensynę I
 ACE; angiotensin converting enzyme
 konwertaza angiotensyny
 Acca; 1-aminocyclopropyl-carboxylic acid
 kwas 1-aminocyklopropylokarboksylowy (skrót nazwy ang. - Acca)
 Ach; acetylocholina
 Ach; kwas octowy
 AChR; receptor acetylocholinowy
 AcOH; kwas octowy
 ACP; białko przenoszące grupy acylowe
 ACP; białkowy nośnik grup acylowych (ang. acyl carrier protein)
 ACP; alternating current polarography
 polarografia zmiennoprądowa sinusoidalna
 ACTH; adrenocorticotrophic hormone
 hormon adrenokortykotropowy, kortykotropina
 ACTH; adrenokortykotropina (kortykotropina), hormon adrenokortykotropowy
 ACTH; hormon adrenokortykotropowy, adrenokortykotropma, kortykotropma
 Acyl-CoA; pochodna acylowa koenzymu A (np butyrylo-CoA)
 ADA; adenosine deaminase
 deaminaza adenozykowa
 ADCC; antibody-dependent cell-mediated cytotoxicity
 cytotoksyczność komórkowa zależna od przeciwciał

- ADDP; 1,1-[azodikarbonylo]dipiperydyna
 ADH; dehydrogenaza alkoholowa
 ADH; hormon antydiuretyczny (wazopresyna)
 ADP; adenzynodifosforan ADP; adenzynobisfosforan
 AdsV; adsorptive stripping voltammetry
 adsorpcyjna woltamperometria odwrócona
 AED; atomic emission detector
 detektor emisji atomowej
 AES; atomic emission spectrometry
 atomowa spektrometria emisyjna
 AIBN; 2,2'-azobisisobutyronitrile
 2,2'-azobisisobutyronitryl (skrót ang. AIBN) (Merck Index XII, poz.949)
 AIDS; acquired immunodeficiency syndrome
 zespół nabytego niedoboru odporności
- a.k.a.; also known as (alias)
 AKE; aminokwasy egzogenne
 Ala; L-alanina
 Ala; alanina
 ALA; kwas delta-aminolewulinowy
 ALG; anti-lymphocyte globulin
 globulina antylimfocytarna
 ALL; acute lymphoblastic leukemia
 ostra białaczka limfoblastyczna
 ALS; anti-lymphocyte serum
 surowica antylimfocytarna
 ALT; aminotransferaza alaninowa
 All; allizyna
 Am; amyl
- aminokwasy - skróty w kodzie jednoliterowym; A-Ala, C-Cys, D-Asp, E-Glu, F-Phe, G-Gly, H-His,
 I-Ile, K-Lys, L-Leu, M-Met, N-Asn, P-Pro, Q-Gln, R-Arg, S-Ser, T-Thr, V-Val,
 W-Trp, Y-Tyr
- aminokwasy - skróty w kodzie trójliterowym; Ala — arginina, Asn — asparagina, Asp —
 kwas asparaginowy, Cys — cysterna, Gin — glutamina, Glu — kwas glutaminowy,
 Gly — glicyna, His — histydyna, Leu — Lucyna, Lys — lizyna, Met — metionina,
 Phe — fenyloalanina, Pro — pralina, Thr — treonina, Trp — tryptofan,
 Tyr — tyrozyna, Val — walina
- AMP; adenzynomonofosforan
 AMPA; kwas a-amino-3-hydroksy-5-metylo-4-izoksazolopropionowy
 ANCA; anti-neutrophil cytoplasm antibodies
 przeciwciała przeciwko cytoplazmie neutrofilów
 ANF; przedsionkowy czynnik naturretyczny
 ANP; atrial natriuretic peptide
 przedsionkowy peptyd sodopędny
 AP-1; activator protein-1
 czynnik transkrypcyjny-1
 APC; antigen presenting cell
 komórka prezentująca antygen APG; amino protecting group
 grupa zabezpieczająca grupę aminową
 APP; jodoazydofenpiramina
 APSAC; anisoylated plasminogen streptokinase activator complex nieizolowany kompleks aktywatora
 plazminogenu streptokinazowego (Inne znaczenie tego skrótu – acylowany kompleks
 aktywatora plazminogenu streptokinazowego – Jablonski, Dictionary of Medical Acronyms
 and Abbreviations, str. 30 (IF/podr.))
 AP-Trisamine;
 AP-Trisamine -zmiatacz nukleofilowy („scavenger”)
 na bazie makroporowatej żywicy polistyrenowej
 (p a t r z) :
http://www.biospace.com/news_story.cfm?StoryID=4241504&full=1
- APTT; aktywowany, częściowy czas trombolplastynowy
 aq; wodny, uwodniony

- AR; receptor androgenu
 Ara-C = Cytarabine**;
 Ara-C = cytarabina (Negwer '2001, poz. 1774, Podlewski, XVI, str. 209)
 ARC - AIDS related complex;
 zespół zaburzeń związanych z AIDS (skrót ang. ARC) (Słownik skrótów, str. 105)
 Arg; L-arginina
 Asn; L-asparagina
 ASO; allele specific oligonucleotides
 oligonukleotydy swoiste dla allelu
 Uwaga! skrót ten w języku medycznym używany jest często do określenia antystreptolizyn
 ASP; kwas L-asparaginowy
 AST; aminotransferaza asparaginianowa
 ASTM; American Society for Testing and Materials
 ASV; anodic stripping voltammetry
 anodowa woltamperometria dwrócona
 Asx; kwas asparaginowy lub asparagina
 ATG; anti-thymocyte globulin
 globulina antytymocytarna
 ATP; adenosynotryfosforan (trifosforan adenozyne)
 ATP; citrate lyase
 liaza ATP cytrynianowa (Enzymy - Nomenklatura i klasyfikacja)
 ATCC; American Type Culture Collection
 Amerykański Zbiór Typowych Hodowli (szczepów bakteryjnych)
 ATK; agammaglobulinemia tyrosine kinase
 kinaza tyrozynowa agammaglobulinemii
 ATL; adult T celi leukemia
 białaczka limfocytowa T ludzi dorosłych
 AUC; area under curve
 powierzchnia pod krzywą zmian stężenia w czasie
 AUL; absorbency under load
 absorpcja pod obciążeniem (skrót ang. AUL)
 AVP; argininowazopresyna
 AZT; azydotymidyna

B

- BAL; dimerkaptopropanol (British anti-lewisite)
 BALT; bronchus-associated lymphoid tissue
 tkanka limfatyczna związana z oskrzelem
 BALU; bronchus-associated lymphoid unit
 agregat grudek limfatycznych związany z oskrzelem
 BARK; β -adrenergic receptor kinase
 kinaza receptora β -adrenergicznego
 BBB; blood-brain barrier
 bariera krew-mózg
 BCA; bicinehoninic acid
 kwas bicinehoninowy (skrót ang. BCA)(firma Pierce Co., IL)
 (4,4'-Dicarboxy-2,2'-biquinoline
 (patrz: <http://www.dojindo.com/newprod/b.html>)
 BCG; franc, bacille Calmette Guerin
 szczepionka przygotowana z żywych atenuowanych prątków *Mycobacterium tuberculosis*
 BCGF; B-cell growth factor
 czynnik wzrostu limfocytów B
 BCR; B-cell receptor
 receptor limfocytów B
 BCW; bonded carded web
 tkanina wielowarstwowa zgrzeblona
 BDNF; brain-derived neurotrophic factor
 czynnik wzrostu pochodzenia mózgowego

- BHA; butylated hydroxyanisole
2(3)-tert-butyl-4-hydroksyanizol (skrót ang. BHA) (Merck Index XII, 1582)
- BHIC_h; benzylotetrahydroizochinolina
- BHQ; Black Hole Quencher
ciemny wygaszacz (cząsteczki BHQ znajdujące się na końcu 3' białka FRET działają jako wygaszacze fluorescencji w całym spektrum UV oraz IR) (patrz: <http://oligo.ibb.waw.pl/BHQ.htm>)
- BHT; butylated hydroxytoluene
2,6-di-tert-butyl-p-krezol (skrót ang. BHT) (Merck Index XII, 1583)
- BINAP; (S)-(-)-2,2'-bis(diphenylphosphino)-1,1'-binaphthyl
(S)-(-)-2,2'-bis(difenylofosfino)-1,1'-binaftyl (skrót ang. BINAP) (inna nazwa = [1,1'-binaphthalene]-2,2'-diylbis-[diphenylphosphine] = [1,1'-binaftaleno]-2,2'-diylbis[difenylofosfina]) (Merck Index XIII, poz. 1223)
- BLI; immunoreaktywność podobna do bombezyny
- BMCC; bone-marrow derived mast cell
komórka tuczna szpiku kostnego
- BnNH₂; benzyl amine
benzyloamina
- Bn; benzyl
- Boc (BOC); *tert*-butoksykarbonyl
- BOP; heksafluorofosforan benzotriazol-1-iloksytris(dimetyloamino)-fosfoniowy
- BOP; heksafluorofosforan tris(dimetyloamino)-1-benzotriazoliloksy-fosfoniowy
- BPG; bisfosfoglicerynian (difosfoglicerynian)
- BPI; bactericidal/permeability increasing factor
czynnik bakteriobójczy zwiększający przepuszczalność (skrót ang. BPI) (białko kationowe bogate w lizynę) (Immunologia, str.220-221)
- BPK; B-cell progenitor kinase
kineza tyrozynowa progenitorów limfocytów B
- BSA; bistrimethylsilylacetamide
bis(trimetylosililoacetamid) (skrót ang. BSA)
- BSA; bovine serum albumin
albumina surowicy bydłowej (skrót nazwy ang. BSA) (Słownik skrótów, kol. 161)
- BSE; gąbczaste zwyrodnienie mózgu (ang. bovine spongiform encephalopathy)
- BSF; B-cell stimulating factor
czynnik stymulujący limfocyty B
- bST; ang. bovine somatotropin) somatotropina wołowa
- BST-1; pre-B-cell costimulatory factor
czynnik kostymulujący limfocytów pre-B
- BTK; Bruton's tyrosine kinase
kinaza tyrozynowa Brutona
- BTx; α-bungarotoksyna
- Bu; butyl
- Bz; benzoil
- Bzl; benzyl (współcześnie Bn)

C

- c; stężenie [mol x dm⁻³]
- C; cytozyna
- C; L-cysteina
- CALLA; common acute lymphoblastic leukemia antygen
powszechny antygen ostrej białaczki limfoblastycznej
- CaM; kalmodulina cAMP — 3',5'-adenozynomonofosforan
- Cam; karboksamidometyl (-CH₂CONH₂)
- cAMP; cykliczny 3',5'-adenozynomonofosforan, cykliczny AMP
- CAPP; ceramid-activated protein phosphatase
fosfataza białkowa aktywowana ceramidem
- Ca²⁺+RE; Ca²⁺-response element

- regulatorowe sekwencje DNA aktywowane w szlaku zależnym od Ca^{2+}
(patrz: Receptory, str. 13)
- CAT; chloramphenicol acetyltransferase
acetylotransferaza chloramfenikolu
- CBG; globulina wiążąca kortykosteroidy
- CBN; cubic boron nitride
heksagonalny azotek boru (azotek boru o budowie regularnej - skrót ang. CBN) (Chemia nieorganiczna, t.3, str. 775)
- CBP; białko wiążące wapń CAPK; ceramid-activated protein kinase
kinaza białkowa aktywowana ceramidem
- CBR; Community Bureau of Reference
Biuro Wspólnoty Europejskiej ds. Wzorców
- CBz; benzyloxycarbonyl
benzyloksykarbonyl (skrót nazwy ang. CBz)
(patrz: <http://www.dyerlaabs.com/glossary/abbreviation/c.html>)
- CBZ-leucinal;
CBZ-leucynal (benzyloksykarbonyloleucynal) patrz "Nomenklatura związków organicznych",
część C, str. 100-101
- Cbz; karbobenzyloksy lub karbobenzoksy lub benzyloksykarbonyl
- Cbz-Cl; chloromrówczan benzylu
- CCCP; *m*-chlorokarbonylocyjanofenilohydrazon
- CCK; cholecystokinina (pankreozymina)
- CCK-PZ; cholecystokinina-pankreozymina
- CCL; linia komórkowa fibroblastów
- CD; cluster of differentiation
kompleks różnicowania (tym symbolem i odpowiednią cyfrą oznaczone są struktury
powierzchniowe komórek, głównie leukocytów)
- CD; dichroizm kołowy (ang. circular dichroism)
- CD21; naturalny ligand receptora typu II dla immunoglobuliny E (FceRII)
- CD23; receptor typu II dla immunoglobuliny E (FceRII)
- CD28; (kalbindyna D28) — białko wiążące wapń
- CD27, CD30, CD40; markery różnicowania występujące na limfocytach
- CDI; 1,1'-carbonyldiimidazole
1,1'-karbonylodiimidazol (skrót ang. CDI) (Desk Reference for Organic Chemists)
- cDNA; complementary DNA
DNA komplementarny do mRNA (Stryer, Biochemia, str. 139-140)
- CDP; cytydynodifosforan
- CDR; complementarity determining region
region determinujący dopasowanie
- CEA; carcino-embryonic antigen
antygen karcyno-embrionalny
- CEC; capillary electrochromatography
kapilarna elektrochromatografia
- Cer; ceramid
- CGE; capillary gel electrophoresis
kapilarna elektroforeza żelowa
- cGMP; cykliczny 3',5'-guanozynomonofosforan, cykliczny GMP
- CHO; formyl
- CHO cells; Chinese hamster ovary cells (An epithelial cell line)
komórki jajnika chomika chińskiego (komórki CHO – linia komórek nabłonkowych) (The
Encyklopedia of Molecular Biology and Molecular Medicine)
- CIA; collagen-induced arthritis
doświadczalne kolagenowe zapalenie stawów
- CIEF; capillary isoelectric focusing
kapilarne ogniskowanie izoelektryczne
- CIITA; class II transactivator
transaktywator MHC klasy II
- CI-MS; chemical ionization-MS
spektrometria mas z jonizacją chemiczną
- CITP; capillary isotachopheresis
kapilarna izotachoforeza

- CLA; cutaneous lymphocyte antygen
antygen limfocytów zasiedlających skórę
- CLIP; class-II-associated invariant chain peptide
peptyd łańcucha niezmiennego związany z klasą II
- CLIP; peptyd kortykotropinopodobny pośredniego płata przysadki
- CLP; klostrypaina
- CMC; connective tissue mast cell
komórka tuczna tkanki łącznej
- CMC; karboksymetyloceluloza (ang. carboxymethylcellulose)
- CMC-Na; sodium carboxymethyl cellulose
karboksymetyloceluloza sodu - skrót ang. CMC-Na (karmeloza sodu, karboksymetyloceluloza rozpuszczalna)(Farmacja stosowana, str. 643)
- CMHEC; sodium carboxymethyl-hydroxyethyl cellulose
sól sodowa karboksymetylohydroksyetylocelulozy, skrót ang. CMHEC (Encyclopedia of Polymer Science, 3.247)
- CMP; cytydynomonofosforan, 5'-fosforybozylocytozyna
- CMV; cytomegalovirus
cytomegalowirus, wirus cytomegalii
- CNS; centralny układ nerwowy (ang. central nervous system)
- CNTF; ciliary neurotrophic factor
rzęskowy czynnik neurotroficzny
- CNTRF; ciliary neurotrophic factor
rzęskowy czynnik neurotrofowy
- CoA; koenzym A
- CoA-SH; wolny koenzym A - nukleotyd zawierający kwas pantotenowy i uczestniczący w przemianie kwasów tłuszczowych, związków ketonowych, octanu i aminokwasów
- CoA—S—C(O)—CH₃; acetylo-CoA, aktywny octan. Postać, w jakiej octan jest aktywowany, aby mógł uczestniczyć w różnych reakcjach
- COMT; O-metylotransferaza katecholowa
- Con A; concanavalin A
konkanawalina A
- COS-1, COS 7; linie komórkowe pochodzące z nerki małpy zielonej
- COSY; Corelative Spectroscopy
na przykład widma ¹H,¹H COSY – identyfikacja sąsiadujących protonów (skrót ang. COSY) (Metody spektroskopowe, str. 295 (IF-podr.))
- COX-2 inhibitors; (such as celecoxib and rofecoxib)
inhibitory cyklooksygenazy COX-2 (takie jak celekoksyb i rofekoksyb) (patrz ulotka leku Aulin(®))
- CPD-Y; karboksypeptydaza Y
- CPG; carboxyl protecting group
grupa zabezpieczająca grupę karboksylową
- CPK; fosfokinaza kreatynowa
- CPT-11; irinotecan
irynotekan (CPT-11) (Podlewski, XVI, str. 393) (Merck Index XII, poz. 5104)
- CR; complement receptor
receptor dla dopełniacza
- CRABP; cellular retinoic acid binding protein
wewnątrzkomórkowe białko wiążące kwas retinowy
- CRBP; cellular retinal-binding protein
wewnątrzkomórkowe białko wiążące retmol
- CRE (cAMP-RE); cAMP response element
regulatorowe sekwencje DNA wiążące regulatorowe białka (czynniki transkrypcyjne) aktywowane na drodze fosforylacji przez PKA i warunkujące odpowiedź na cAMP
- CREB; cAMP response element binding protein
jeden z czynników transkrypcyjnych aktywowanych na drodze fosforylacji przez PKA
- CREM; cAMP response element modulator
jeden z czynników transkrypcyjnych aktywowanych na drodze fosforylacji przez PKA modulujących odpowiedź na cAMP

- CRF; kortykoliberyna
 CRF; corticotropin releasing factor
 czynnik uwalniający kortykotropinę (skrót ang. CRF) lub hormon uwalniający kortykotropinę (skrót ang. CRH) lub kortykoliberyna (patrz Encyklopedia biologiczna)
- CRH (CRF); kortykoliberyna
 CRH; corticotropin releasing hormone
 hormon uwalniający kortykotropinę (skrót ang. CRH) (=CRF) lub kortykoliberyna (patrz Encyklopedia biologiczna)
- CRH; corticotropin releasing hormone
 hormon uwalniający kortykotropinę, kortykoliberyna
- CRMS; certified reference materials
 certyfikowane materiały odniesienia
- CRP; białko C-reaktywne
- CSA; – camphorsulfonic acid
 kwas kamforosulfonowy (skrót ang. CSA) (informacja ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach)
- CsA; cyklosporyna
- CSF; colony-stimulating factor
 czynnik stymulujący tworzenie kolonii
- CSF-1; colony stimulating factor-1
 czynnik 1 stymulujący wzrost kolonu
- CSP; chiral stationary phases
 chiralne fazy stacjonarne
- CSV; cathode stripping voltammetry
 katodowa woltamperometria odwrócona
- CT; chymotrypsyna
- CT; kalcytonina
- CTCL; cutaneous T cell lymphoma
 chłoniak skóry z limfocytów T
- CTL; T cytotoxic lymphocyte
 limfocyt T cytotoksyczny
- CTP; cytydynotryfosforan (trifosforan cytydyny)
- CV%; współczynnik zmienności
- CVF; cobra venom factor
 czynnik jadu kobry
- CVID; common variable immunodeficiency
 pospolity zmienny niedobór odporności
- CYP4502D6 lub 3A4; enzymy cytochromu grupy P-450 (Biochemia Harpera, wyd. III)
- Cys; L-cysteina
- CZE; capillary zone electrophoresis
 kapilarna elektroforeza strefowa

D

- d; dodatnia wartość skręcalności właściwej (oznaczenie stare)
- D; kwas L-asparaginowy
- D; oznaczenie konfiguracji względnej wg Fischera
- D; prawoskrętny
- D₂ (witamina); ergokalcyferol
- D₃ (witamina); cholekalcyferol
- Da; atomowa jednostka masy (dalton)
- dA; deoksyadenozyna
- Dabs-Cl; chlorek dabsylu (4-dimetyloaminoazobenzene-4'-sulfochlorek)
- DADLE; D-Ala²-D-Leu⁵-enkefalina
- DAF; decay-accelerating factor
 czynnik przyspieszający rozkład (konwertaz C3)
- DAG; diacyloglicerole

- 1,2-diacylglycerol
- DAMGO; [D-Ala²,MePhe²,Gly-ol⁵]enkefalina
- Dans-Cl; chlorek dansylu (5-dimetylo-aminonaftalenosulfochlorek)
- DAO; oksydaza diaminowa
- DARC; Duffy antigen receptor for chemokines
Duffy antygen-receptor dla chemokin
- dATP; deoksyadenozynotrifosforan
- DBAD; azodikarboksylian di-tert-butylu
- db\db mice;
myszy db\db (zwierzęcy model insulinooporności - Farmakologiczne leczenie cukrzycy, str. 219)
- DBH; β-hydroksylaza dopaminowa
- DBU; 1,8-diazabicyklo[5.4.0]undec-7-en
- dC; deoksycytozyna
- DC; dendritic cell
komórka dendrytyczna
- DCC; dicykloheksylokarbodiimid
- DCE; 1,2-dichloroetan
- DCM; dichlorometan
- DCM; dichlorometan
- DCP; direct current polarography
polarografia stałopradowa klasyczna
- DCU; dicykloheksylomocznik
- DD; death domain
domena śmierci
- dDAVP; [1-deamino,D-Arg⁸]wazopresyna
- de; diastereomeric excess
nadmiar diastereoizomeryczny (skrót nazwy ang. de)
(patrz:
<http://www.thieme-chemistry.com/thieme-chemistry/journals/info/synthesis/forauthors/-abbreviations>)
- DEAD; azodikarboksylian dietylu
- DEAE-52 cellulose;
celuloza DEAE-52 (dietyloaminoetyloceluloza) (Merck Index XII, poz. 2012)
- DEC; dendritic epidermal cell
dendrytyczna komórka naskórkowa
- DEPT; Distorsionless Enhancement by Polarisation Transfer Method;
metoda DEPT (skrót ang. DEPT) (Metody spektroskopowe, str. 244 (IF-podr.))
- des(B30); insulina jednołańcuchowa
- DETC; dendritic epidermal T cell
dendrytyczny naskórkowy limfocyt T
- DEX; deksametazon
- dG; deoksyguanozyna
- DGT; dihydrotestosteron
- DHEA; dehydroepiandrosteron
- DHED; dehydro-*epi*-androsteron lub dehydro-*izo*-androsteron
- DIAD; azodikarboksylian diizopropylu
- DIBAL; diisobutylaluminium
diizobutyloglin (patrz DIBAL-H = diisobutylaluminium hydride – wodorek diizobutyloglinu;
lista skrótów Helsinki University of Technology)
- DIPA; diisopropanolamine
diizopropanoloamina (skrót nazwy ang. - DIPA)
(patrz: <http://www.dow.com/prod/amines/iso-dipa.htm>)
- DIPE; diisopropyl ether
eter diizopropylowy (Merck Index XII, poz. 5231)
- DIPEA; diisopropylethylamine
diizopropylloetyloamina (skrót nazwy ang. DIPEA)
- DL; detection limit
granica wykrywalności
- DIT; diiodotyrozyna

- DMA; dimetyloacetamid
 DMAP; 4-dimetylaaminopirydyna
 DME; 1,2-dimetoksyetan
 DMEM; Dulbecco's Modified Eagle MEDIA
 pożywka Dulbecco zmodyfikowana przez Eagle'a (skrót nazwy ang. - DMEM)
 DMF; dimetyloformamid
 DMPU; 1,3-dimethyl-3,4,5,6-tetrahydro-2(1*H*)-pyrimidinone
 1,3-dimetylo-3,4,5,6-tetrahydro-2(1*H*)-pirymidynon (skrót ang. DMPU) (Organic Chemistry, wykaz skrótów)
 DMR1E-C;
 reagent w postaci mieszaniny w stosunku 1:1 (mol/mol) bromku (1,2-dimirylostyloksypropylo-3-dimetylohydroksyetyloamoniowego i cholesterolu w wodzie (filtrowanej przez membranę) (patrz: ulotka informacyjna firmy Invitrogen Corporation)
 DMSO; dimetylosulfotlenek
 DNA; kwasy deoksyrybonukleinowe
 DNA-binding domain – DBD;
 domena DBD o strukturze przestrzennej typu *helix-turn-helix*, *helix-loop-helix* lub *zinc fingers* (domena białka regulującego transkrypcję rozpoznającego sekwencje promotorowe lub sekwencje wzmacniające) (Receptory, str. 335)
 DNA interactive agents;
 środki wiążące się z DNA (Patrz W. Kostowski, Farmakologia, str. 1091-92)
 DNA tumor viruses;
 nowotworowe DNA-wirusy (zakaźna część wirusowego DNA) (Wirusologia ogólna, str. 105-110)
 DnaseI = DnaseI footprinting;
 bufor do rozcieńczeń stosowany w technice „odcisk stopy” (skrót nazwy ang. DnaseI) (patrz: Genetyka, str. 181) (patrz również: <http://www.fhcr.org/labs/breeden/Methods/DNaseI-footprint.htm>)
 DNP; 2,4-dinitrofenyl
 DNP-F; 2,4-dinitrofluorobenzen
 dNTP – 2-deoxynucleoside 5'-triphosphates;
 5'-trifosforan 2-deoksynukleozydu (skrót nazwy ang. DTP)
 DOC; deoksykortykosteron
 DOPA; 3,4-dihydroksyfenyloalanina
 DPDPE; [D-Pen²-D-Pen⁵]enkefalina
 DPG; difosfoglicerynian (nazwa bardziej prawidłowa — bisfosfoglicerynian)
 Dpm; disintegrations per minute
 liczba rozpadów na minutę (skrót ang. dpm) (Słownik skrótów, str. 293)
 DPP; differential pulse polarographv
 polarografia impulsowa różnicowa
 DPPA; diphenylphosphoryl azide
 azydek difenylofosforylu (skrót nazwy ang. DPPA) (patrz: <http://www.dyerlabs.com/glossary/abbreviation/d.html>)
 DSG; deoksyspergualina
 DSLET; Tyr-D-Ser-Gly-Phe Leu-Thr
 DSC; differential scanning calorimetry
 skaningowa kalorymetria różnicowa
 DSG; deoksyspergualin
 deoksyspergualina (skrót ang. DSG) (patrz Kompendium farmakologii, str. 367)
 DST; donor specific transfusion
 przetoczenie krwi pochodzącej od przyszłego dawcy przeszczepu
 dT; deoksytymidyna
 DTA; differential thermal analysis
 różnicowa analiza termiczna
 DTG; derivative thermogravimetry
 termograwimetria różnicowa
 DTH; delayed type hypersensitivity

nadwrażliwość typu późnego
 DTP; deoksytymidyno-5'-monofosforan
 DTT;
 ditiotreitól (dithiotreitól – skrót ang. DTT) (Słownik skrótów, str. 302)
 DTT; ditiotreitól (odczynnik Clelada)
 dUMP; deoksyrybozylourydyno-5'-monofosforan
 dVDAVP; [1-deamino,Val⁴,D-Arg⁸]wazopresyna
 DYN; dynorfina

E

e; zewnątrzkomorkowa pętla łańcucha receptora sprzężonego z białkiem G
 E; enzym (lub Enz)
 E; kwas L-glutaminowy
 E₂; estradiol
 Eaa; acetylooctan etylu
 EAE; experimental allergic encephalomyelitis
 doświadczalne alergiczne zapalenie mózgu i rdzenia
 EAG; elektroantenografia
 EAT; experimental autoimmune thyroiditis
 doświadczalne autoimmunizacyjne zapalenie tarczycy
 EBNA; Epstein Barr vims-associated nuclear antygen
 antygen jądrowy związany z wirusem Epsteina—Barr
 EBV; Epstein Barr virus
 wirus Epsteina-Barr
 EC; elektroforeza kapilarna
 E.C.; układ numeracji enzymów ustalony przez IUB
 EC₅₀; effective concentration 50%
 50% stężenia skutecznego (co odpowiada IC₅₀ – inhibitory concentration = 50% stężenia hamowania) (patrz Competitive Binding Data with One Class of Receptor),
 <http://www.med.unc.edu/pharm/receptor/frame5.htm>
 ECD; electron capture detector
 detektor wychwytu elektronów
 ECF; przestrzeń wodna pozakomórkowa
 ECF-A; eosinophil chemotactic factor of anaphylaxis
 czynnik chemotaktyczny dla eozynofiliów
 ECM; macierz (matrix) pozakomórkowa
 ECP; eosinophil cationic protein
 białko kationowe eozynofiliów
 EDC (lub EDC.HCl) albo EDCI (lub EDCI.HCl) albo EDAC; chlorowodorek
 3-etylo-3'-(dimetyloamino)propylo-karbodiimidu (lub chlorowodorek
 1-(3-dimetylo-aminopropylo)-3-etylokarbodiimidu)
 EDCI (lub EDC); chlorowodorek 1-(3-dimetyloamino-propylo)-3-etylokarbodiimidu
 EDL; elecicideless discharge lamp
 lampa z wyładowaniem bezelektrodowym
 EDN; eosinophil-derived neurotoxin
 neurotoksyna eozynofilowa
 EDTA; ethylenediamine tetraacetic acid
 kwas etylenodiaminotetraoctowy
 EDTA; kwas etylenodiaminotetraoctowy. Odczynnik używany do chelatowania metali dwuwartościowych
 ee; nadmiar enancjomeryczny
 e.e.; nadmiar enancjomeryczny (ang. enantiomeric excess)
 EEDQ; N-etoksykarbonylo-2-etoksy-1,2-dihydrochinolina
 EFA; niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe (ang. essential fatty acids)
 EGA; evolved-gas analysis
 analiza wydzielonego gazu
 EGF; epidermal growth factor

- naskórkowy czynnik wzrostu
 EGFR; epidermal growth factor receptor
 receptor czynnika wzrostu naskórka (skrót nazwy ang. EGRF) (patrz PTBioch., Leksykon nowych pojęć)
<http://www.ptbioch.edu.pl/html/leks-en.htm>)
- EICAR;
 5-etynylo-1-(-D-rybofuranozylo-1H-imidazolo-4-karboksyamid (skrót ang. EICAR) (Negwer 2001, poz. 2776)
- EI—MS; electron—impact—MS
 spektrometria mas z jonizacją strumieniem elektronów
- EKB-569 inhibitor;
 inhibitor nieodwracalny receptora czynnika wzrostu naskórka z kinazą tyrozynową (symbol EKB-569) (patrz Receptory, str. 256-8 oraz
<http://www.aacr.org/newdrugs00/388.html>)
- ELISA; enzyme-linked immunoabsorbent assay
 test immunoenzymatyczny
- EMCV; Encephalomyocarditis Virus
 wirus zapalenia mózgu i mięśnia sercowego (skrót nazwy ang. EMCV)
- ENA-78; epithelial-derived neutrophil attractant
 pochodzący z komórek nabłonkowych czynnik chemotaktyczny dla eozynofiliów
- Enz; enzym (również używany skrót E)
- EPO; eosinophil peroxidase
 peroksydaza eozynofilowa
- Epo; erythropoietin
 erytropoetyna
- EPO-R; receptor erytropoetyny
- EPS; extrapyramidal side effects
 pozapiramidowe efekty uboczne = objawy pozapiramidowe (skrót ang. EPS) (Słownik skrótów)
- EPSP; excitatory post synaptic potencial
 postsynaptyczny potencjał pobudzający
- EPX; eosinophil protein X
 eozynofilowe białko X
- Eq; równoważnik
- ER; receptor estradiolu
- Erk-1, Erk-2; kinazy MAP
- ERP; feromon stymulujący składanie jaj (ang. egg release pheromone)
- ERP; rezonans elektronowy paramagnetyczny (skrót nazwy ang. EPR) (Encyklopedia techniki "Chemia", str. 696)
- ESCA; electron spectroscopy for chemical analysis
 spektroskopia fotoelektronów
- ESI-HRMS; electrospray ionisation-high resolution mass spectroscopy
 wysokiej rozdzielczości spektroskopia mas z jonizacją elektrosprejową (z interfejsem elektrosprejowym) ("electrospray interface")
 (patrz Spektrometria mas, PWN 2001, str. 153)
- ESL-1; E selectin Ugand-1
 Ugand selektyny E
- ES-MS; electrospray MS
 spektrometria mas z elektrozpylaniem jako źródłem jonów
- ESR; electron spin resonance
 elektronowy rezonans spinowy (Encyklopedia techniki "Chemia", str. 696)
- Et; etyl
- ET antagonists;
 antagoniści ET (endotelina-ET 1 - śródbłonkowy czynnik zwężający naczynia - Kompendium farmakologii, str. 150)
- ET-AAS; electrothermal AAS
 elektrotermiczna AAS
- ETAF epidermal cell-derived thymocyte activating factor

naskórkopochodny czynnik aktywujący tłmocyty
 Et₂O; eter dietylowy
 Et₃N; trietyloamina
 EtOAc; octan etylu
 EtOH; etanol
 ETZ; estrogenowa terapia zastępcza
 eu; jednostka enzymatyczna

F

F; L-fenylalanina
 F-AAS; flame AAS
 płomieniowa AAS
 Fab; fragment antigen binding
 fragment wiążący antygen
 FAD; dinukleotyd flawinoadeninowy (postać utleniona)
 FADH₂; dinukleotyd flawinoadeninowy (postać zredukowana)
 FAE; follicle associated epithelium
 nabłonek pokrywający grudki limfatyczne
 FAM; fluorescein-aminoheksyl amidite
 fluoresceinoaminoheksyloamidyt (skrót nazwy ang. FAM)
 (składnik sondy FRET)
 (patrz: <http://oligo.ibb.waw.pl/BHQ.htm>)
Uwaga! Końcówka nazwy (amidite na amidyt) spolszczona we
własnym zakresie z powodu braku danych w dostępnej literaturze
oraz w internecie
 Fc; fragment crystallizable
 fragment krystalizujący
 FcR; receptor dla fragmentu Fc przeciwciała
 FCS; fetal calf serum
 płodowa surowica cielęca (skrót nazwy ang. - FCS)
 FDA; Food and Drug Administration
 FDC; follicular dendritic cell
 komórka dendrytyczna grudki
 FD-MS; field desorption MS
 spektrometria mas z desorpcją polem
 FET; field effect transistor
 tranzystor polowy
 FFA; (WKT) wolne kwasy tłuszczowe
 FGF; fibroblast growth factor
 czynnik wzrostu fibroblastów
 FIA; flow injection analysis
 analiza przepływowo-wstrzykowa
 FID; flame ionization detector
 detektor płomieniowo-jonizacyjny
 Figlu; kwas formiminoglutaminowy
 FI-MS; field ionization MS
 spektrometria mas z jonizacją polem elektrycznym
 FK-156; desmuramylopeptyd
 FK-565; desmuramylopeptyd
 FMISI; mononukleotyd lawinowy
 Fmoc; fluorenylometoksykarbonyl
 FP; flawoproteina
 FPD; flame photometric detector
 detektor płomieniowo-fotometryczny
 FR; frame region
 region zrębowy
 FRC; fibroblastic reticular cells
 fibroblastyczne komórki siateczkowe

FRET; Fluorescence Resonance Energy Transfer
sonda hybrydacyjna typu FRET (białko FRET)
(patrz: <http://oligo.ibb.waw.pl/BHQ.htm>)

Fru; fruktoza

FSF; czynnik stabilizujący fibrynę

FSH; follicle stimulating hormone

hormon pobudzający pęcherzyki jajnikowe, folitropina

FSH; folitropina

FSHRH; foliliberyna, hormon uwalniający FSH

FTS; franc, facteur thymique serique

grasiczy czynnik surowiczy

Fuc; fukoza

G

g; gram (y)

g; przyspieszenie ziemskie (grawitacja)

G; glicyna

G; guanina

G2/M transition;

przejście G2/M (przejście od przerwy 2 (G₂) do mitozy (M) w eukariotycznym cyklu komórkowym – L. Stryer – Biochemia, str. 1045)

GABA; kwas γ -aminomasłowy

GABA_A; receptor GABAergiczny A

GABA_B; receptor GABAergiczny B

GABA-T; transammaza GABA

GAD; glutamic acid decarboxylase

dekarboksylaza kwasu glutaminowego

GAG; glikozammoglikany

Gal; galaktoza

GalNAc; N-acetylogalaktozamina

GALT; gut-associated lymphoid tissue

tkanka limfatyczna związana z układem pokarmowym

GAP; GTPase activating protein

białko aktywujące GTPazę

GAP; peptyd związany z GnRH

GAS; Gas Anti-Solvent

technologia GAS

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)

(patrz: http://www.ncapsolutions.com/article.php3?id_article=99)

GC; gas chromatography

chromatografia gazowa

GCE; glassy carbon electrode

elektroda z węgla szklanego

GCP; granulocyte chemotactic protein

białko chemotaktyczne dla granulocytów

G-CSF; granulocyte colony-stimulating factor

czynnik stymulujący tworzenie kolonii granulocytów

GDP; guanozynybisfosforan

GDP; guanozynydifosforan

GFR; przesączanie kłębuszkowe

GH; growth hormone

hormon wzrostu, synonim somatotropiny

GH4C₁; linia komórkowa otrzymana z przysadki mózgowej szczura

GHRH (GHRF); somatoliberyna

GHRH; somatoliberyna

growth hormone releasing hormone

GHRH; somatostatyna, hormon hamujący uwalnianie hormonu wzrostu

- G_i, G_o, G_{olf}, G_q, g_s, G₁₂; typy białek regulacyjnych G
 GIP; żółdkowy polipeptyd hamujący
 G_{it} (G_t, T); transducyna, białko G występujące w komórkach pręcikowych siatkówki
 G_k; przewodnictwo dla jonów K⁺
 GluNH₂; glukozaamina
 GluNHAc; *N*-acetyloglukozaamina
 Glc; glukoza
 GLC; gas-liquid chromatography
 chromatografia gaz-ciecz
 GlcNAc; *N*-acetyloglukozaamina
 GlcUA; kwas glukuronowy
 Gln; L-glutamina
 Glu; kwas L-glutaminowy
 Glx; kwas glutaminowy lub glutamina
 Gly; glicyna
 GlyCAM-1; glycosylation-dependent cell adhesion molecule-1
 cząsteczka adhezji komórkowej zależna od glikozylacji
 GM-CSF; granulocyte-macrophage colony-stimulating factor
 czynnik stymulujący tworzenie kolonii granulocytów i makrofagów
 GMP; guanozynomonofosforan
 GnRH; gonadoliberyna (hormon uwalniający gonadotropinę)
 gp; glikoproteina
 GPI; jelito skrętnie świnki morskiej (ang. Gwinea pig ileum)
 G_{pp}(NH)_p; 5'-guanyloimidobisfosforan (niehydrozujący analog GTP)
 GR; receptory glikokortykosteroidów
 GRE; glucocorticoid response elements
 regulatorowe sekwencje DNA, wiążące receptor GR związany z ligandem,
 warunkujące odpowiedź na glikokortykosteroidy
 GRE; glucocorticoid response element
 region odpowiedzi na glikokortykosteroidy
 GRE; element odpowiedzi na glikokortykoidy
 GRH; hormon uwalniający gonadotropinę (ang. gonadotropin-releasing hormon)
 GRO; growth-related oncogene
 onkogen związany ze wzrostem
 GRO; czynnik pobudzający wzrost melanocytów
 GS; glikokortykosteroidy
 GSC; gas-solid chromatography
 chromatografia gaz-ciało stałe
 GSH; glutation
 GS-MS; chromatograf gazowy wyposażony w spektrometr mas jako detektor
 GSSG; glutation utleniony (dimer glutationu)
 GTP; guanozynotrisfosforan
 GTP_γS; guanozyno-5'-O-(3-tiotrisfosforan), niehydrolizujący analog GTP
 GVH; graft versus host
 przeszczep przeciwko gospodarzowi (reakcja)
 GVHD; graft versus host disease
 choroba przeszczep przeciw gospodarzowi
 GVL; graft versus leukemia
 przeszczep przeciw białaczce

H

- H; hormon
 H; L-histydyna
 H₂folate; dihydrofolian
 H₄folate; tetrahydrofolian

- HATU; O-(7-azabenzotriazol-1-yl)-*N,N,N',N'*-tetramethyluronium hexafluorophosphate
heksafluorofosforan O-(7-azabenzotriazol-1-ilo)-*N,N,N',N'*-tetrametylouroniowy (skrót
ang. HATU) (informacja ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w
Helsinkiach)
- Hb; hemoglobina
- HBsAg; hepatitis B virus surface antigen
antygen powierzchniowy wirusa zapalenia wątroby typu B
- HBTU; heksafluorofosforan O-{1*H*-benzotriazol-1-ilo)-*N,N,N',N'*- -tetrametylouroniowy
- HBV; hepatitis B virus
wirus zapalenia wątroby typu B
- H-CAM; human cell adhesion molecule
cząsteczka adhezji komórek ludzkich
- HCG; human chorionic gonadotropin
ludzka gonadotropina kosmówkowa
- hCS; ludzka somatomammotropina kosmówkowa
- HCL; hollow cathode lamp
lampa z katodą wnąkową
- HCV; hepatitis C virus
wirus zapalenia wątroby typu C
- HCV NS3; proteaza NS3 wirusa HCV
- HDC; dekarboksylaza L-histydynowa
- HDL; lipoproteiny o dużej gęstości (ang. high-density lipoproteins)
- HDNF; hippocampus-derived neurotrophic factor
czynnik neurotroficzny hipokampa
- HEPES; *N*-2-Hydroxyethylpiperazine-*N'*-2-ethane Sulfonic Acid
kwas *N*-2-hydroksyetylopiperazyno-*N'*-2-etanosulfonowy
(patrz: Dryer's Glossary of Technical Abbreviations,
<http://www.dyerlabs.com/glossary/abbreviation/index.html>)
- HER2/NEV;
gen komórkowy ERBB2, analog onkogenu NEU zidentyfikowanego w neuroblastoma u
szczurów (patrz: Wielki Słownik Medyczny, str.397)
- HER-2 antibody, such as trastuzumab;
przeciwciało przeciwko receptorowi HER-2, takie jak trastuzumab (patrz: W. Kostowski i
inni, Farmakologia, tom 2, str. 444) hex; heksany
- HEV; high endothelial venule
żyłka z wysokim śródbłonkiem
- HFA; hydrofluoro alkane
hydrofluoroalkan (skrót ang. HFA) (Technologia Nowoczesnych Postaci Leków, str. 71)
- HGF; hepatocyte growth factor
czynnik wzrostu hepatocytów
- hGH; ludzki hormon wzrostu (ang. human growth hormon)
- HHV; human herpes virus
ludzki wirus typu „herpes”
- HI; insulina ludzka (ang. human insulin)
- HIPES; high internal phase water-in-oil emulsion
emulsja typu woda w oleju o wysokiej zawartości fazy wewnętrznej (określana zwykle
skrótami angielskimi HIPES)
- His; L-histydyna
- HIV; human immunodeficiency virus
ludzki wirus niedoboru odporności
- HLA; human leukocyte antigens
antygeny ludzkich leukocytów
- HLB; hydrophilic-lipophilic balance
równowaga hydrofilowo-lipofilowa
- Hly; hydroksylizyna
- HMDE; hanging mercury drop electrode
wisząca kroplowa elektroda rtęciowa
- HMG-CoA; *p*-hydroksy-*p*-metyloglutarylo CoA
- HMG Co-enzyme-A reductase inhibitors;
inhibitory reduktazy 3-hydroksy-3-metyloglutarylo-koenzymu A
(inhibitory reduktazy HMG CoA) (W. Kostowski Farmakologia,
str. 237)

HMPA; heksametylofosfortriamid
 HMPT; triamid kwasu heksametylofosforowego (Merck Index XII, poz. 4761)
 HMT; *N*-metylotransferaza histaminowa
 HOAc lub AcOH; kwas octowy
 HOAt (HOAT); 1-Hydroxy-7-azabenzotriazole
 1-hydroksy-7-azabenzotriazol (skrót nazwy ang. HOAt (HOAT))
 (patrz: <http://www.anaspec.com/products/product.asp?id=3311>)
 HOBT; *N*-hydroksybenzotriazol
 HOBT.H₂O; wodzian 1-hydroksybenzotriazolu
 HONSu; *N*-hydroksysukcynoimid
 HO-PEG-OMe; eter monometylowy poli(glikolu etylenowego)
 HPA; hypothalamic-pituitary-adrenal axis
 oś podwzgórzowo-przysadkowo-nadnerczowa
 HPCE; high performance capillary electrophoresis
 wysokosprawna elektroforeza kapilarna
 HPLC; high pressure liquid chromatography
 wysokociśnieniowa chromatografia cieczowa
 HPLEC; wysokosprawna chromatografia wymiany ligandów (ang. high performance ligand exchange chromatography)
 HPV; human papilloma virus
 ludzki wirus brodawczaka
 HRE sequences; hormone responsive element sequences
 element (DNA) odpowiedzi na hormon (Stryer, Biochemia str. 1060)
 HRE sequences; hormone responsive element sequences
 regulatorowe sekwencje DNA rozpoznawane przez kompleks agonista – receptor jądrowy (skrót ang. HRE) (Receptory, str. 335)
 HRE; hormone response elements
 regulatorowe sekwencje DNA, wiążące receptory wewnątrzkomórkowe (jądrowe) po interakcji z hormonem, warunkujące odpowiedź na ten hormon
 HREIMS; high resolution electron immision mass spectroscopy
 spektrometria mas wysokiej rozdzielczości z jonizacją strumieniem elektronów (skrót ang. HREIMS) ("Metody instrumentalne w analizie chemicznej", Wykaz skrótów i symboli; IF/13245)
 HRF; histamine-releasing factor
 czynnik(i) uwalniający histaminę
 homologous restriction factor
 czynnik restrykcji homologicznej
 HRLC; high resolution liquid chromatography
 chromatografia cieczowa o dużej zdolności rozdzielczej
 HRMS; high resolution mass spectrum
 widmo masowe o wysokiej rozdzielczości (skrót ang. HRMS) (Metody spektroskopowe, str. 448)
 HS; human sputum elastaze
 ludzka elastaza z płwociny (skrót nazwy ang. HS)
 HSA; heat stable antigen
 antygen stabilny w podwyższonej temperaturze
 HSP; heat-shock proteins
 białka szoku termicznego (cieplnego)
 H_{sp90}; heat shock protein 90
 białko szoku termicznego (cieplnego)
 HTC; homozygous typing cells
 homozygotyczne komórki testujące (typujące)
 HTLV; human T-lymphotropic retroviruses
 ludzkie retrowirusy T-limfocytotropowe HTZ; hormonalna terapia zastępcza
 HVD; nasieniowód chomika (ang. hamster vas deferens)
 Hyl; hydroksylizyna
 Hyp; hydroksyprolina

- i; wewnątrzkomórkowa pętla łańcucha białkowego receptora sprzężonego z białkiem G
 I; intron
 I; L-izoleucyna
i-Bu; izobutyl
 IC; ion chromatography
 chromatografia jonowa
 I_{Ca}; prąd wapniowy
 ICAM; intercellular adhesion molecule
 cząsteczka adhezji międzykomórkowej
 ICD; dehydrogenaza izocytrynianowa
 ICP-AES; inductively coupled plasma AES
 AES z indukcyjnie sprzężoną plazmą
 ICP-MS; inductively coupled plasma – mass spectrometry
 spektrometria mas z jonizacją w indukcyjnie sprzężonej plazmie
 ICE; interleukin 1 β -converting enzyme
 enzym przekształcający interleukinę 1 β
 ICR; szczep myszy laboratoryjnych
 (patrz: <http://www2.hawaii.edu/~dohm/Phd/OriginHsd.htm>)
 IDC; interstitial dendritic cell
 komórka dendrytyczna śródmięszowa
 IDL; lipoproteiny o pośredniej gęstości (ang. intermediate density lipoproteins)
 IDP; mozynodifosforan
 I_f; prąd rozrusznikowy (kationowy)
 IFN; interferon
 Ig; immunoglobuliny (przeciwciała)
 IgA; przeciwciało klasy IgA
 IgA-BF; IgA-binding factor
 czynnik wiążący IgA
 IgD; przeciwciało klasy IgD
 IgE; przeciwciało klasy IgE
 IgE; immunoglobulina E
 IGF; insulin-like growth factor
 insulinopodobny czynnik wzrostu
 IgG; przeciwciało klasy IgG
 Il; interleukina
 IL; interleukina
 Ile; L-izoleucyna
 IgM; przeciwciało klasy IgM
 IL; interleukina
 IL-R; receptor dla interleukiny
 IMEM; Improved Minimal Essential Medium (GIBCO)
 pożywka IMEM z firmy Gibco
 (<http://www.gibco-usa.com>)
 iNOS; inducible nitric oxide synthetase
 indukowalna syntetaza tlenku azotu
 IP; fosfatydylocholesterol
 IP₃; inozytolo(1,4,5)trisfosforan
 IP₃; 1,4,5-trifosforan inozytoli (skrót IP₃) (W. Kostowski, Farmakologia, str. 134)
 IP-10; interferon inducible protein
 białko indukowane przez interferon
i-Pr₂Net; diizopropylaminy
i-PrOH; izopropanol
 IPSP; inhibitory postsynaptic potential
 postsynaptyczny potencjał hamujący
 IPTG; isopropyl β -D-1-thiogalactopyranoside
 izopropyl- β -D-1-tiogalaktopiranozyd lub
 izopropyl-tiogalaktozyd

(patrz: Genetyka, str. 202)

- IR; infra-red
zakres podczerwieni (widma)
IRES; internal ribosome entry site
wewnętrzne miejsce dostępu rybosomu (skrót nazwy ang. - IRES)
(patrz:
<http://www.sciencedaily.com/printprint.php?url=/releases/2001/03/010312072457.htm>)
- IR; insulin receptor
receptor insuliny
- IRF; IFN-gene regulatory factor
czynnik regulujący gen dla interferonu
- ISCOM; immunostimulating complex
kompleks immunostymulujący
- ISE; ion selective electrode
elektroda jonoselektywna
- ISG; interferon stimulated genes
geny stymulowane przez interferon
- ISGF; interferon-stimulated gene factor
czynnik genów stymulowanych przez interferon
- ISO; International Organization for Standardization
Międzynarodowa Organizacja ds. Standaryzacji
- ISRE; interferon-stimulated response element
region odpowiedzi stymulowanej przez interferon
- ITAM; immunoreceptor tyrosine-based activation motifs
motywy immunoreceptorowe aktywujące oparte na tyrozynie
- ITIM; immunoreceptor tyrosine-based inhibition motifs
motywy immunoreceptorowe hamujące oparte na tyrozynie
- IU; jednostka międzynarodowa
- IUPAC; Międzynarodowa Unia Chemii Czystej i Stosowanej (ang. International Union of Pure and Applied Chemistry)
- IUPHAR; International Union of Pharmacology
Międzynarodowa Unia Farmakologiczna
- I.V.; intrinsic viscosity
lepkość istotna (graniczna liczba lepkościowa - Encyklopedia Tech., Materiałoznawstwo, str. 494) (skrót ang. - I.V.)
- IVIG; intravenous immunoglobulin
dożylna immunoglobulina

J

- Jaks; kinazy tyrozynowe należące do rodziny c-Src, aktywowane przez receptorowe kinazy tyrozynowe
- JH; juwenoidy
- JSTX; toksyczne poli(acyloaminy), składniki jadów pająków

K

- K; kelwin ($273,15 + t^0C$)
- K; L-lizyna
- K₂CO₃; węgiel potasu
katalizator Wilkinsona = RhCl(PPh₃)₃
- KA; kwas kainowy
- kDa; kilodalton
- KER; kropłowa (kapiąca) elektroda rtęciowa
- KHMDS; potassium hexamethyldisilazide

heksametylodisilazydek potasowy (skrót ang. KHMDs) (informacja ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach
 KOH; wodorotlenek potasu
 komórka A-LAK; adherent lymphokine-activated killer
 adherentna komórka cytotoksyczna aktywowana limfokiną
 komórka K; killer
 komórka zabójca (odpowiedzialna za ADCC)
 komórka LAK; lymphokine activated killer
 komórka cytotoksyczna aktywowana limfokiną
 komórka NC; natural cytotoxic
 naturalna komórka cytotoksyczna NC
 komórka NK; natural killer
 naturalna komórka cytotoksyczna NK
 kurczęta OB.; obese
 kurczęta otyłe

L

L; long
 wariant receptora o dłuższym łańcuchu białkowym
 L; oznaczenie konfiguracji względnej wg Fischera
 L; L-leucyna
 L; lewoskrętny
 l; ujemna wartość skręcalności właściwej (stare oznaczenie)
 LAD; leukocyte adhesion deficiency
 niedobór adhezji leukocytów
 LAMP; lysosome-associated membranę protein
 białko błonowe związane z lizosomem
 LBP; latency binding protein
 region wiążący białko latencji
 LC; chromatografia cieczowa
 LC; Langerhans cell
 komórka Langerhansa
 LCA; leukocyte common antygen
 powszechny antygen leukocytów
 LCAT; acylotransferaza lecytyna-cholesterol
 LCF; lymphocyte chemoattractant factor
 czynnik chemotaktyczny dla limfocytów
 Lck; kinazy tyrozynowe należące do rodziny c Src, aktywowane przez receptorowe kinezy tyrozynowe LC/MS; chromatografia cieczowa/spektrometria mas
 LD; dawka śmiertelna (ang. lethal dose)
 LDA; diizopropyloamidek litu
 LDH; dehydrogenaza mleczanowa
 LDL-cholesterol;
 cholesterol zawarty w LDL (Biochemia Harpera, str. 321-322)
 LDL; low density lipoproteins
 lipoproteiny o małej gęstości (skrót nazwy ang. LDL) (Wielki słownik medyczny - str. 679)
 LD—MS; laser desorption MS
 jonizacja w wyniku desorpcji laserem
 LE; Leu—enkefalina
 Leu; L-leucyna
 LFA; lymphocyte function-associated antygen
 antygen związany z czynnością limfocytów
 LGL; large granular lymphocyte
 duży ziarnisty limfocyt
 LH; luteinizing hormone
 hormon luteinizujący, lutropina

- LH-RH; hormon uwalniający hormon luteinizujący (ang. luteinizing hormon releasing hormon)
 LHRH; luliberyna, hormon uwalniający lutropinę
 LIF; leukemia inhibiting factor
 czynnik hamujący białaczkę
 LiAlH₄; wodorek glinu litu
 limfocyt T_e; limfocyt T cytotoksyczny
 limfocyt T_{cs}; limfocyt T kontrsupresorowy
 limfocyt T_h (helper); limfocyt T pomocniczy
 limfocyt TIL; tumor-infiltrating lymphocyte
 limfocyt naciekający nowotwór
 limfocyt T_s; limfocyt T supresorowy
 LiOH; wodorotlenek litu
 LISS; low ionic strength solution
 środowisko o zmniejszonej sile jonowej
 Lkt⁻; linia komórkowa fibroblastów
 LLC; liquid-liquid chromaigraphy
 chromatografia ciecz-ciecz
 LMP; latent membrane protein
 latentne białko błonowe
 LISS; low ionic strength solution
 środowisko o zmniejszonej sile jonowej
 LMP; latent membrane protein
 latentne białko błonowe
 LPAM-1; lymphocyte Peyer's patch adhesion molecule-1
 limfocytna cząsteczka adhezji na kępkach Peyera-1
 LPH; β-lipotropina
 LPH; lipotropina (ang. lipotropin hormone)
 LPR;
 late-phase reaction
 reakcja późna (nadwrażliwości typu I)
 LPS; lipopolysaccharide
 lipopolisacharyd – skrót ang. LPS (Słownik skrótów, str. 588)
 LPS; lipopolysaccharide
 lipopolisacharyd (skrót ang. LPS)(endotoksyny); "Immunologia", str. 571)
 LPS; lipopolisacharyd (składnik ścian drobnoustrojów gramujemnych)
 LRMS;
 prawdopodobnie skrót określenia „długofalowa spektroskopia masowa” (patrz także – Desk
 Reference for Organic Chemists”, str. 139)
 LSD; dietyloamid kwasu lizerginowego (ang. lysergic acid diethylamide)
 LSV; linear sweep voltammetry
 woltamperometria z liniowo zmieniającym się potencjałem
 LT; leukotrien (np. LTB₄)
 LT; leukotrieny
 LTD; long-term depression
 długotrwałe osłabienie synaptyczne
 LTH; hormon luteotropowy
 LTR; long terminal repeat
 powtarzalna sekwencja końcowa
 LVD; nasieniowód królika
 Lys; L-lizyna

M

- M; L-metionina
 M; molarny
 M+H; masa monoizotopowa plus jeden proton
 mAChR; muskarynowy receptor cholinergiczny
 MAC; membrane attack complex

- kompleks atakujący błonę
- MAD complex; methylaluminum bis(2,6-di-*i*-butyl-4-methylphenoxide) bis(2,6-di-*t*-butylo-4-metylofenoksyd) metyloglinu, kompleks MAD
- MADcAM-1; mucosal addressin celi adhesion molecule-1
cząsteczka adhezji komórkowej będąca adresyną błon śluzowych
- MAG; monoacyloglicerol
- MALT; mucosa-associated lymphoid tissue
tkanka limfatyczna związana z błonami śluzowymi
- Man; mannoza
- MAO; oksydaza monoaminowa
- MAP; mitogen activated protein
białko aktywowane przez mitogen
- MAPK; mitogen activated protein kinase
kinaza białkowa aktywowana przez mitogeny
- MAPKK; mitogen activated protein kinase kinase
kinaza kinazy białkowej aktywowanej przez mitogeny
- MBP (Sigma, #M1891);
(Słownik skrótów, str. 622: major basic protein – główne białko zasadowe; myelin basic protein – podstawowe białko mieliny MC4R = melanocortin-4-receptor; receptor melanokortynowy-4 (skrót ang. MC4R)
- MC; mast cell
komórka tuczna
- MCAF; monocyte chemotactic and activating factor
monocytny czynnik chemotaktyczny i aktywujący
- M-CSF; macrophage colony-stimulating factor
czynnik stymulujący tworzenie kolonii makrofagów
- MCH; średnia zawartość hemoglobiny w erytrocycie
- MCHC; średnie stężenie hemoglobiny w erytrocycie
- MCP; membranę cofactor protein
błonowy kofaktor białkowy
- mCPBA; kwas m-chloronadbenzoesowy
- MCP-1; monocyte chemoattractant protein-1
białko chemotaktyczne dla monocytów
- M-CSF; macrophage colony stimulating factor
czynnik stymulujący wzrost kolonii makrofagów (czynnik pobudzający kolonie makrofagów)
- MC_T; komórka tuczna tryptazododatnia
- MC_{TC}; komórka tuczna tryptazododatnia i chymazododatnia
- MDCK cells - Madin-Darby canine kidney cells;
komórki Madin-Darby nerki psa (skrót ang. MDCK)
- MDP; muramyl dipeptide
dipeptyd muramylowy (W-acetylmuramyl-L-alanylo-o-izoglutamina)
- MDP-Lys(L18); Muroctasin
hodowlana linia komórek nerki psa
- MDR-TB - Multidrug-Resistant Tuberculosis;
gruźlica oporna na wiele leków
(patrz: <http://www.lungusa.org/site/pp.asp?c=dvLUK9O0E7cb=35815>)
- Me; Met-enkefalina
- Me; metyl
- MECAM-1; melanoma-associated cellular adhesion molecule-1
związana z czerniakiem cząsteczka adhezji komórkowej
- MeI; jodek metylu
- MEKC; micellar electrokinetic chromatography
micelarna chromatografia elektrokinetyczna
- MEM; Minimum Essential Medium (Eagle)
pożywka MEM opracowana przez Harry Eagle'a
(patrz:
http://www.sigmaldrich.com/Area_of_Interest/Life_Science/Cell_Culture/Product_Lines/Classic_Media_Salts/MEM_Media.html)
- MeOH; metanol
- meq; milirównoważnik
- MER; methanol extraction residue

- ekstrakt metanolowy (BCG)
- Met; L-metionina
- MFE; mercury film electrode
błonkowa elektroda rtęciowa
- MGF; mast cell growth factor
czynnik wzrostu komórek tucznych
- mGlu; metabotropowy receptor glutaminianergiczny
- MGN; monoglutaminian sodu
moeksypryl (Podlewski XVI, str. 489)
- MHC; major histocompatibility complex
główny układ zgodności tkankowej
- MHC; białka głównego układu zgodności tkankowej
- MIF; macrophage migration inhibitory factor
czynnik zahamowania migracji makrofagów
- MIF; czynnik hamujący gruczoły Mullera (Mullenan-mhibiting factor)
- MIG; monokine induced by γ -interferon
monokina indukowana przez interferon γ
- MIP; macrophage inflammatory proteins
białka zapalne makrofagów
- MIP; microwave induced plasma
plazma indukowana mikrofalami
- MIP; macrophage inflammatory protein
białko zapalne makrofagów
- MIS; Miillerian inhibiting substancje
substancja hamująca rozwój przewodów Mullera
- MIT; monojodotyrozyna
- MLC; mixed lymphocyte culture
mieszana hodowla limfocytów
- MMC; mucosal mast cell
komórka tuczna błon śluzowych
- MMTV;retowirus sutka myszy
- MOI; multiplicity of infection
mnogość zakażenia (skrót nazwy ang. – MOI)
- Mol; mol(e)
- mp (MP); faza ruchoma (ang. mobil phase)
- mp; temperatura topnienia (t.t.)
- MPLC; medium pressure liquid chromatography
chromatografia cieczowa średniociśnieniowa – skrot ang. MPLC) (Słownik skrótów, str.680)
- MPO; mieloperoksydaza
- MPPA; magnesium monoperoxyphthalate
monoperoksynaftalan magnezu (skrót nazwy angielskiej MPPA)
- MPT-PE; *N*-acetylomuramylo-L-alanylo-D-izoglutamylo-L-alanylo-2-(1',2'-
-dipalmitoilo-*sn*-glicerolo-3'-hydroksyfosforyloksy)etyloamid
- MR; receptory mineralokortykosteroidów
- MRF; czynnik uwalniający melanotropinę
- MRH; hormon uwalniający melanotropinę
- MRI; magnetic resonance imaging
obrazowanie metodą magnetycznego rezonansu jądrowego (skrót nazwy ang. MRI)
(Słownik nomenklatury onkologicznej)
- MRIH; hormon hamujący uwalnianie melanotropiny
- m-RNA; informacyjny RNA (ang. messenger RNA)
- MS; mass spectrometry
spektrometria mas
- MS lub Mass Spec; spektrometria mas
- MS; sita molekularne
- MSA; aktywność stymulująca multiplikację
- MS(ES); Electro-Spray Mass Spectrometry
spektrometria mas z interfejsem elektrosprejowym (skrót ang. MS(ES) ((patrz Spektrometria
mas, PWN 2001, str. 153)
- MSH; β -melanotropina

MSH; hormon melanotropowy, melanotropina
 MSH; melanocyte-stimulating hormone
 hormon pobudzający melanocyty (melanotropina)
 M_t; masa cząsteczkowa
 MTS; (3-(4,5-dimethylthiazol-2-yl)-5-(3-carboxymethoxy-phenyl)-2-(4-sulphenyl)-2*H*-tetrazolium, inner salt
 (3-(4,5-dimetylotiazol-2-ilo)-5-(3-karboksymetoksyfenylo)-2-(4-sulfenylo)-2*H*-tetrazolium, sól wewnętrzna (skrót nazwy ang. MTS) (odczynnik w badaniach cytotoksyczności metodą kolorymetryczną)
 MTT; 3-(4,5-dimethylthiazol-2-yl)-2,5-diphenyltetrazolium
 bromek 3-(4,5-dimetylotiazol-2-ylo)-2,5-difenylo-tetrazolowy - skrót ang. MTT
 Mur; kwas muraminowy
 MurNHAc; kwas *N*-acetylmuraminowy
 MVD; nasieniowód myszy (ang. mouse vas deferens)
 MW; masa molowa (cząsteczkowa)
 Myc; kwasy mykolinowe
 myszy NOD; non obese diabetic
 myszy nieotyłe cukrzycowe

N

N; L-asparagina
 NA; noradrenalina
 NaBH(OAc)₃; triacetoksyborowodorek sodu
 NaBH₄; borowodorek sodu
 nAChR; nikotynowy receptor cholinergiczny
 NAD⁺; dinukleotyd nikotynamidoadeninowy — postać utleniona
 NADH; dinukleotyd nikotynoamidoadeninowy — postać zredukowana
 NADP⁺; fosforan dinukleotydu nikotynoamidoadeninowego — postać utleniona
 NADPH; fosforan dinukleotydu nikotynamidoadeninowego — postać zredukowana
 NaHCO₃; wodorowęglan sodu
 NALT; nasal associated lymphoid tissue
 tkanka limfatyczna związana z nosem
 NAP-2; neutrophil activating peptide
 peptyd aktywujący neutrofile
 NANC; non-adrenergic non-cholinergic (neurotransmission)
 (przebieżnictwo nerwowe) nieadrenergiczne, niecholinergiczne
 (skrót nazwy ang. NANC)
 NaN(TMS)₂; heksametylodisilazydek sodu lub bis(trimetylosililo)amidek sodu
 NaOAc; octan sodu
 NaOH; wodorotlenek sodu
 NAP-2; neutrophil activating peptide 2
 peptyd pobudzający neutrofile 2
 n-BuLi; n-butylolit
 NBzI; *p*-nitrobenzyl
 N-CAM; neural cell adhesion molekule
 cząsteczka adhezji komórek nerwowych
 NCF; neutrophil chemotactic factor
 czynnik chemotaktyczny dla neutrofilów
 NCI; National Cancer Institute
 NDP; jakikolwiek difosforan nukleozydu
 NEt₃; trietyloamina
 NeuAc; kwas *N*-acetyloneuraminowy
 NF-AT; nuclear factor of activated T cells
 czynnik jądrowy pobudzonych limfocytów T
 NF-κB; nuclear factor κB

- czynnik jądrowy κ B
 NGF; nerve growth factor
 czynnik wzrostu nerwów
 NIDDM; non-insulin-dependent diabetes mellitus
 cukrzyca insulinoniezależna (skrót ang. NIDDM) (patrz W.Kostowski, Farmakologia, str. 272)
 Ni-NTA column; Nickel - Nitrilotriacetic acid column
 kolumna zawierająca kompleks nikiel - kwas nitrylotrioctowy (skrót nazwy ang. kompleksu - Ni-NTA)
 (patrz: <http://www.nanoprobes.com/NTAgold.html>)
 NIST; National Institute of Standards and Technology
 Narodowy Instytut ds. Standardów i Technologii
 NK-104 (a.k.a. itavastatin lub nisvastatin lub nisbastatin);
 NK-104 (preparat znany jako itawastatyna lub niswastatyna albo nisbastatyna)
 NK_cB; nuclear factor κ B
 czynnik jądrowy κ B
 NKCF; NK cell cytotoxic factor
 czynnik cytotoksyczny komórki NK
 NKSF; NK cell-stimulating factor
 czynnik stymulujący komórki NK
 NLPZ; niesterydowe leki przeciwzapalne
 NMDA; kwas -iV-metylo-D-asparaginowy
 NMM; N-metylomorfolina
 NMP; N-methylpyrrolidinone
 N-metylopirolidynon – skrót ang. NMP (patrz lista skrótów Helsinki University of Technology)
 NMR - dane spektralne: br; szerokie (pasma), d; dublet, m; multiplet, s; singlet, t; triplet
 NMR; magnetyczny rezonans jądrowy (ang. nuclear magnetic resonance)
 NNKT; niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe
 NO; nitric oxide
 tlenek azotu
 NOE; Nuclear Overhauser Effect
 jądrowy efekt Overhausera (skrót ang. NOE) (Metody spektroskopowe, str. 168 (IF-podr.))
 Np; nitrofenyl
 NPD; nitrogen—phosphorus detector
 detektor termojonowy
 NpEta; 1-naftyloetyloamina
 NP—LC; normal phase liquid chromatography
 chromatografia cieczowa z normalnym układem faz
 NPP; normal pulse polarography
 polarografia impulsowa normalna
 NPY; neuropeptide Y
 neuropeptyd Y
 NT; neurotoksyna
 NT; neurotrofina
 NTA; nitrilotriacetic acid
 tri(karboksymetylo)amina, triglicyna, skrót ang. NTA (N(CH₂COOH)₃, Merck Index XII, poz. 6675)
 NTP; jakikolwiek trifosforan nukleozydu
 NTR; neurotrophin receptor
 receptor neurotrofina
 Nva; norwalina

o.p.; czystość optyczna (ang. optical purity)

o.u.n.; ośrodkowy układ nerwowy

- OA; kwas szczawiowoocowy
 OD; dawka duża, przedawkowanie (Słownik skrótów, str. 806)
 OD; gęstość optyczna
 ODA; kwas (2*E*)-9-oksy-2-decenowy
 ODC; dekarboksylaza ornitynowa
 ODS; złoże oktaedekasilikażelowe
 O_h; brak substancji grupowej H na powierzchni erythrocytu (fenotyp Bombay)
 Opti-MEM;
 Opti-MEM (pożywka dostarczana przez firmę GIBCO - jest to zmodyfikowana żywka MEM (Eagle'a))
 (patrz: ulotka firmy GIBCO (Invitrogen Corporation) - numer katalogowy produktu: 31985)
 ORD; krzywa dyspersji skręcalności optycznej (ang. optical rotatory dispersion curve)
 Orn; ornityna
 OSM; oncostatin M
 onkostatyna M
 OT; open tubular
 kolumna o przekroju otwartym
 OT; oksytocyna

P

- P1', P1, P2, P3 i P4;
 oznaczenia odwzorowujące względne pozycje wiązania reszt aminokwasowych inhibitora proteazy w stosunku do pozycji wiązania rozszczepionego substratu naturalnego peptydu
 (patrz: http://www.expasy.org/tools/peptidecutter/peptidecutter_special_enzymes.html)
 p;
 proteina
 P; L-prolina
 P; papaina
 P (Pi); fosforan nieorganiczny
 p75, p75^{NTR} — białko o m.cz. 75 kDa — receptor neurotrofin o małym powinowactwie
 p53/56^{lyn}, p62^{c-yes}, p72^{syk}; kinazy tyrozynowe
 p85, p110; podjednostki kinazy fosfatydyloinozytolu-3
 pp60^{s-src}, pp125^{FAK}; kinazy tyrozynowe
 PAF; platelet activating factor
 czynnik aktywujący płytki krwi
 PAHs; wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (ang. polinuclear aromatic hydrocarbons)
 Palx; sekwencje palindromowe
 PBAN; neuropeptydy aktywujące biosyntezę feromonów (ang. pheromone biosynthesis activating neuropeptides)
 PBEF; pre-B-cell colony enhancing factor
 czynnik stymulujący tworzenie kolonii limfocytów pre-B
 PBMC; peripheral blood mononuclear cell
 krwinka jednojądrzasta krwi obwodowej – skrót ang. PBMC (Słownik skrótów, 849)
 PBS; Phosphate-buffered saline
 roztwór soli zbuforowanej fosforanem (skrót nazwy ang. - PBS)
 PCC; pyridinium chloro chromate
 chlorochromian pirydyny (skrót ang. PCC) (J. McMurry, Chemia organiczna, str. 724)
 PCNA; proliferating cell nuclear antigen
 antygen jądrowy komórki proliferującej - skrót ang. PCNA (Słownik skrótów, str. 857)
 PCOS; polycystic ovarian syndrome
 zespół wielotorbielowatych jajników
 Pcp; pentachlorofenyl
 PCR; polymerase chain reaction
 reakcja łańcuch(ów)a polimerazy
 (patrz: Słownik skrótów, str. 858)
 reakcja łańcuchowa polimerazy - powielanie genów bez ich klonowania - powielanie dowolnej sekwencji DNA o długości od kilkuset do kilku tysięcy nukleotydów

- (patrz: Genetyka, str. 182-183)
- PCV; objętość elementów komórkowych
- Pd/C; pallad na węglu aktywnym
- PDF; fosfodiesteraza
- PDGF; platelet-derived growth factor
komórkowy czynnik wzrostu pochodzący z płytek (Słownik skrótów, str. 863)
- PDGF; czynnik wzrostowy płytkowopochodny
- PDGF; platelet-derived growth factor
płytkopochodny czynnik wzrostu
- palladu
- PDMS-PEO graft copolymer; PEO-grafted dimethyl siloxane-methyl vinyl siloxane copolymer (PDMS-PEO graft copolymer)
kopolimer dimetylosiloksan-metylowinylosiloksan szczepiony PEO (kopolimer szczepiony PDMS-PEO)
- Pea; 1-feniloetyloamina
- PEA; feniloetyloamina
- PECAM-1; platelet endothelial cell adhesion molekule
cząsteczka adhezji komórkowej płytek i śródbłonna Pd(OAc)₂ octan
- PEG; poli(glikol etylenowy)
- PEG-7 glyceryl cocoate;
eter polioksyetylenowany(7) monoestru glicerynowego kwasu z oleju kokosowego (LEXIKON DER HILFSSTOFFE, IF/13152, str. 1150 - Polyethylenglykol(7)glycerylmonococoat)
- PEO-grafted dimethyl siloxane-methyl vinyl siloxane copolymer (PDMS-PEO graft copolymer);
kopolimer dimetylosiloksan-metylowinylosiloksan szczepiony PEO (kopolimer szczepiony PDMS-PEO)
- PEPCK; karboksykinaza fosfoenolopirogronianowa
- PF4; platelet factor 4
czynnik płytkowy 4
- PFK; fosfofruktokinaza
- Pfp; pentafluorofenyl
- PG; prostaglandyny
- PG; prostaglandyna (np. PGE₂)
- PGHS-2; - prostaglandin endoperoxidase syndase-2
(pomyłka – powinno być synthase-2) syntaza-2 endoperoxydazy prostaglandynowej – skrót ang. PGHS-2 (patrz też Biochemia Harpera, str. 279)
- pGlu; kwas piroglutaminowy
- PGSS; Particles from a Gas-Saturated Solution
technologia PGSS
(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)
(patrz: <http://www.ncapsolutions.com/article.php3?idarticle=99>)
(patrz http://atom.uni-mb.si/labs/Lab_sep/ResearchMaterials.HTM) również:
- PGX; prostaglandyna PGI₂
- Ph; fenyl
- Ph₃P; tryfenylofosfina
- PHA; phytohaemagglutinin
fitohemaglutynina
- Phaa; kwas fenyllooctowy (ang. Phenylacetic acid)
- PhAc; fenylloacetyl
- PHA-RE (TRE); phorbol responsive element - 12-O-tetra-dedanoylphorbol-13- -acetate response element
regulatorowe sekwencje DNA, wiążące regulatorowe białka aktywowane na drodze fosforylacji przez PKC, warunkujące odpowiedź na PKC
- PhCH₃; toluen
- Phe; L-fenylalanina
- pH_i; punkt izoelektryczny
- Pht; ftalil
- PHZ; fenylloglicyna

- P_i ; fosforan nieorganiczny (ortofosforan)
 PI; phosphoinositide
 fosfoinozytyd (skrót ang. PI) (patrz Biochemia Harpera, str. 596-7)
 PI; fosfatydyloinozytol
 PI-3K; phosphatidylinositol 3-kinase
 kinaza-3 fosfatydyloinozytolu
 PI3K; kinaza fosfatydyloinozytolu-3
 PID; klatki do badania wpływu feromonów na zwierzęta (ang. pheromone isolation delivery system)
 PIH (PIF); prolaktostatyna, hormon (czynnik) hamujący uwalnianie prolaktyny
 PIMMT; transferaza fenyloetanolamino-*N*-metylowa
 PIMPA; anion p-nitrofenylanowy
 PIP₂; fosfatydyloinozytolo(4,5)bisfosforan
 PK; punkt końcowy miareczkowania
 PKA; protein kinase A
 kinaza białkowa A (zależna od cAMP)
 PKC; protein kinase C
 kinaza białkowa C (zależna od wapnia i fosfolipidów)
 PKC β , PKC ζ ; ioformy kinazy białkowej C
 PKG; protein kinase G
 kinaza białkowa G (zależna od cGMP)
 PL; laktogen łożyskowy
 PL; pirydoksal
 PLA₂; phospholipase A₂
 fosfolipaza A₂
 PLC; phospholipase C
 fosfolipaza C
 PLD; phospholipase D
 fosfolipaza D
 PLP; fosforan pirydoksalu
 PLT; primed lymphocyte Tybing
 testowanie (typowanie) limfocytami uczulonymi
 PM; przeciwciało monoklonalne
 PMA; phorbol myristate acetate
 octan mirystynianu forbolu
 PMS; zespół przedmiesiączkowy (ang. premenstruation syndrom)
 PNA; peanut agglutinin
 aglutynina orzeszków ziemnych
 PNP; purine nucleoside phosphorylase
 fosforylaza nukleozydów purynowych
 p.o.; doustnie (łać. per os)
 polilgR; polymeric Ig receptor
 receptor dla polimerycznych form immunoglobulin
 POMC; proopiomelanocortin
 proopiomelanokortyna
 PP; polipeptyd trzustkowy
 PP_i; nieorganiczny pirofosforan
 PPA; poli(kwas fosforowy)
 PPD; purified protein derivative
 oczyszczony preparat tuberkuliny, która jest białkiem lub mieszaniną białek uzyskanych z
 Mycobacterium tuberculosis
 PRL; prolactin
 prolaktyna
 PPE; porky pancreatic elastaze
 elastaza z trzustki świni (skrót nazwy ang. PPE)
 PPSE; specyficzna endoproteaza postprolinowa
 PPTS; 3-[5-(sulfophenyl)-2-pirydyl]-1,2,4-triazyn-5-ylbenzenesulfonic acid
 kwas 3-[5-(sulfo-fenilo)-2-pirydylo]-1,2,4-triazyn-5-ylobenzenosulfonowy (skrót ang. PPTS)
 (Desk Reference for Organic Chemist, str. 90)
 PPTS; pyridinium toluene-4-sulfonate

tolueno-4-sulfonian pirydyny (skrót ang. PPTS) (Desk Reference for Organic Chemist, str. 90)

PpTs;

phenyl *p*-tolyl sulfide – sulfid fenylo-*p*-tolilowy (Desk Reference for Organic Chemist, str. 90)

pptv; 1×10^{-12} (ang. part per trillion/by volume)

Pr; propyl

PR; receptor progesteronu

PRH; prolaktoliberyna, hormon uwalniający prolaktynę

PRH; prolaktostatyna, hormon hamujący uwalnianie prolaktyny

PRL; prolaktyna

Pro; L-prolina

PRPP; 5-fosforybozylo-1-pirofosforan
hormon gruczołów przytarczycznych

PTT; czas tromboplastynowy częściowy

PSA; prostate-specific antygen
antygen swoisty dla prostaty (gruczołu krokowego)

PSLG-1; P selectin glycoprotein ligand-1

glikoproteinowy ligand dla selektyny P PS-DIEA;
N,N-(diisopropyl)aminomethylpolystyrene
N,N-(diizopropyl)aminometylopolistyren
(patrz:

http://www.argotech.com/products/lead/resins/solutions/ps_diea.html) (www.sigma-aldrich.com)

PS-Trisamine;

N-{2-[bis(2-aminoetylo)amino]etylo}aminometylopolistyren lub
tris(2-aminoetylo)aminopolistyren

(patrz: <http://www.sigmaaldrich.com/aldrich/brochure>)

PS-TsCl; - polystyrene sulfonil chloride

chlorosulfonowana żywica polistyrenowa (skrót ang. PS-TsCl)

Pz; pary zasad

PT; czas protrombinowy

PTA; czynnik krzepnięcia XI, czynnik przeciwhemofilowy C

PTC; czynnik krzepnięcia IX, czynnik przeciwhemofilowy B

PTH; parathormon

PTC; kataliza międzyfazowa (ang. phase transfer catalysis)

PTH; 3-fenylo-2-tiohydantoina

PtO₂; tlenek platyny

PTPazy; fosfatazy białkowo-tyrozynowe

p-TSA; kwas *p*-toluenosulfonowy

PTX; toksyna krztuśca

PWM; pokeweed mitogen
mitogen szkarłatki

Py; pirydyna

PyBOP; heksafluorofosforan tris(pirolidynylo)-1-benzotriazoliloksy-
fosfoniowy

PyBroP; bromo-tris-pyrrolidyno-phosphonium hexafluorophosphate
heksafluorofosforan bromo-tris-pirolidynofosfoniowy (skrót
nazwy ang. PyBroP)

(patrz: <http://www.emdbiosciences.com/product/01-62-0017>)

PYY; peptyd YY

Pz; pary zasad

Q

Q; L-glutamina

Qaternium-15 (CFTA-assigned name);

chlorek 1-(3-chloroallilo)-3,5,7-triaza-1-azonioadamantanu (LEXIKON DER HILFSSTOFFE,
IF/13152, str. 1308) (patrz także Merck Index XII, 5379)

QL; quantification limit

granica oznaczalności

QMP; szczękowy feromon królowej (ang. Queen mandibular pheromone)

QRP; feromon uznający królową (ang. Queen recognition pheromone)

quantikine HS kit (R&D HS120, Abingdon, United Kingdom);

IL-12, Human, ELISA kit, Quantikine (96 well) (R&D HS120, Abingdon, Zjednoczone Królestwo)

R

R; L-arginina

R; receptor

Rai; jedna z białkowych kinaz serynowo-treoninowych

Ra-Ni; nikiel Raney'a

RAG; recombination activating gene

gen aktywujący rekombinację

RANTES; regulated on activation normal T cells expressed and secreted

regulowany przez aktywację; ekspresja i wydzielanie przez prawidłowe limfocyty T

RAR, RXR; receptor kwasu retinowego

RARE; retinoid acid response element

regulatorowe sekwencje DNA, wiążące receptor kwasu retinowego związany z ligandem, warunkujące odpowiedź na kwas retinowy

Ras; rodzina białek onkogennych, należących do najsilniej działających znanych polipeptydów mitogennych

RAST; radioallergosorbent test

test radioalergosorpcji

RBC; erytrocyty

RCO; reszta acylowa kwasu karboksylowego

RDA; zalecane normy żywienia

RE; równoważniki retinolu

Red-Al - sodium bis(2-methoxyethoxy)aluminum hydride;

woderek bis(2-metoksyetoksy)glinowo-sodowy (skrót ang. Red-AL)

RESS; Rapid Expansion of Supercritical Solutions

technologia RESS

(Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)

(patrz:

http://www.ncapsolutions.com/article.php?id_article=99)

(patrz również:

<http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/abstract/99519828/ABSTRACT>)

RET S1; Resonance Energy Transfer Depsipeptide Substrate

substrat depsipeptydowy do rezonansowego przeniesienia energii (skrót nazwy ang. RET S1)

R_f; współczynnik R_f stosowany w TLC

RF; retardation factor

współczynnik opóźnienia

RFL; resolcinol formalin latex

lateks z dodatkiem żywicy rezorcynowo-formaldehydowej

(skrót ang. - RFL)(Enc.

Techn., Chemia, str. 395)

RFLP; polimorfizm długości fragmentów restrykcyjnych

Rha; ramnoza

RIA; radioimmunoassay

test radioimmunologiczny

RIMA; kwas rybonukleinowy

RKT; receptorowe kinazy tyrozynowe

RMR; relative molar response

względna powierzchnia molowa

RMs; reference materials

materiały odniesienia

- RNA; kwasy rybonukleinowe (ang. ribonucleic acids)
 RNA gel;
 żel RNA (żel z RNA przeznaczony do elektroforezy w technice Northern przeniesienia plamy („blotting”)
 (patrz: http://www.cbs.umn.edu/~amundsen/methods/RNA_gel.html)
- ROR; nuclear orphan receptor
 „sierocy" receptor jądrowy
- RP-HPLC; wysokosprawna chromatografia cieczowa na odwróconych fazach (ang. reverse phase high performance liquid chromatography)
- RP-LC; reversed phase liquid chromatography
 chromatografia cieczowa z odwróconym układem faz
- RPMI; pożywka hodowlana (firma HyClone – patrz www.HyClone.com)
- RQ; współczynnik oddechowy
- RRE; rev-responsive element
 region wiążący (odpowiadający na) białko rev
- rRNA; rybosomalny RNA
- RSD; relative standard deviation
 względne odchylenie standardowe
- rt; temperatura pokojowa
- RT; temperatura pokojowa
- Rt; czas retencji
- RT; czas retencji
- RT-PCR; PCR z reakcją odwrotnej transkrypcji (skrót nazwy ang. RT-PCR)
- RVD; nasieniowód szczura (ang. rat vas deferens)
- RZR α , RZR β ; retinoid Z receptor α , retinoid Z receptor β
 receptory Z dla retinoidów
- RZS; reumatoidalne zapalenie stawów

S

- S; L-seryna
- s; odchylenie standardowe
- s; sekunda
- S; short
 wariant receptora o krótszym łańcuchu białkowym
- SAC; procedura dziel-i-łącz (ang. split-and-combine procedure)
- SAF; syntex adjuvant formulation
 adiuwant zawierający emulsję lipidu (skwalanu) oraz pochodną dipeptydu muramylowego (MDP)
- SALT; skin-associated lymphoid tissue
 tkanka limfatyczna związana ze skórą
- SAPK; stress-activated protein kinase
 kinaza białkowa aktywowana przez stres
- Sar; sarkozyna
- SAS; Supercritical fluid Anti-Solvent
 technologia SAS
 (Brak danych w dostępnej literaturze polskiej.)
 (patrz: http://www.ncapsolutions.com/article.php?id_article=99)
- sat lub sat'd; nasycony
- SAX; wymiennicz anionowy silnie zasadowy
- s-Bu; sec-butył
- SC; secretory component
 component (fragment) wydzielniczy
- SCF; stem cell factor
 czynnik komórek macierzystych
- SCID; severe combined immunodeficiency disease
 ciężki złożony niedobór odporności

- SCI; insulina jednołańcuchowa (ang. single-chain insulin)
- SCLC; small-cell lung carcinoma
drobnokomórkowy rak płuc (skrót ang. SCLC) (Słownik skrótów, str. 1029; Dorland's 28, str. 267)
- SCN; suprachiasmatic nuclei
jądra nadskrzyżowaniowe podwzgórza
- SCX; wymiennicz kationowy silnie kwasowy
- SDA; działanie swoistodynamiczne
- SDF-1; stromal cell-derived factor-1
czynnik pochodzący z komórek zrębowych
- SDS; laurylosiarczan sodu (sodium lauryl sulfate – skrót ang. SDS) (Merck Indem XII, poz. 8782)
- SEM; siła elektromotoryczna
- Ser; L-seryna
- SERMs; wybiórcze modulatory receptorów estrogenowych (ang. selective estrogen receptor modulators)
- SF; solar factor
współczynnik słoneczny (skrót ang. SF) lub całkowita transmisja energii (Total Energy Transmittance) (Maria Makarewicz, Kalejdiskop budowlany, 4, 1999)
- SFC; supercritical fluid chromatography
chromatografia fluidalna
- SFE; ekstrakcja w stanie nadkrytycznym (ang. supercritical fluid extraction)
- sFεRII; rozpuszczalna forma receptora typu II dla immunoglobuliny E (FεRII)
- SFR; somatoliberyna (ang. somatotropin releasing factor)
- SGOT; aminotransferaza glutaminowo-szczawiooocetowa
- SGPT; aminotransferaza glutaminowo-pirogronianowa
- SH; grupa sulfhydrylowa
- SHBG; globulina wiążąca hormony płciowe
- SH domain (Src homology); domeny homologii z białkami Src
- SHIP; somatostatyna (ang. somatotropin hormone inhibiting factor)
- SHIP; SH2-domain containing inositol polyphosphate 5-phosphatase
fosfataza polifosforanu inozytolu zawierająca domenę SH2
- SHP; SH2-domain-containing phosphotyrosine phosphatase
fosfataza fosfotyrozynowa zawierająca domenę SH2
- si-Bu; sec-butyl (drugorzędowy butyl)
- SIF; somatostatyna (ang. somatotropin inhibiting factor)
- S-IgA; secretory IgA
wydzielnicze IgA
- S-IgM; secretory IgM
wydzielnicze IgM
- SI-MS; secondary ion MS
spektrometria mas jonów wtórnych
- SIRS; soluble immune response suppressor
czynnik supresyjny odpowiedzi immunologicznej
- SIS; skin immune system
układ odpornościowy skóry
- SIV; simian immunodeficiency virus
wirus małpiego niedoboru odporności
- SK; substancja K
- SLE; systemie lupus erythematosus
toczeń rumieniowaty trzewny albo układowy toczeń (liszaj) rumieniowaty
- SLF; Steel factor, Kit-ligand
czynnik Steel (ligand c-kit)
- SLR; Streptococcus lactis R
- SM; sfingomielinaza SMDE; static mercury drop electrode
statyczna kropłowa elektroda rtęciowa
- SM; sclerosis multiplex
stwardnienie rozsiane
- sn; numeracja stereospecyficzna (ang. stereospecific numbering)
- snRNA; mały RNA jądrowy
- SNX-482; neurotoksyczne białko, składnik jadu afrykańskiej tarantulli
- SP; substancja P

S-phase DNA synthesis;
 synteza DNA fazy S (Stryer Biochemia, str. 1044)
 SPPS; synteza peptydów na fazie stałej (ang. solid phase peptide synthesis)
 SPR; feromon stymulujący wydzielanie spermy (ang. sperm release pheromone)
 src; białko, które jest kinazą tyrozynową związaną z błoną (inne nazwy: gen src lub onkogen src)
 (Stryer, Biochemia, str. 376-377)
 SRIH; somatostatyna, czynnik hamujący uwalnianie hormonu wzrostu
 SRS-A; slow reacting substance of anaphylaxis
 wolno reagujący czynnik anafilaksji
 S(Sf)units; jednostki flotacji Svedberga
 SS-MS; spark-source MS
 spektrometria mas z jonizacją w iskrze
 ST AT; signal transducers and activators of transcription
 transduktory sygnału i aktywatory transkrypcji
 ST (STH); somatotropina = hormon wzrostu (ang. somatotrophic hormone)
 Stat; signal transducer and activator of transcription
 czynniki transkrypcyjne aktywowane na drodze fosforylacji przez kinazy Jak
 stf; substance-specific correction factor
 współczynnik korekcyjny charakterystyczny dla substancji
 STP; temperatura standardowa (273⁰K) i ciśnienie standardowe (760 mm Hg)
 STX; saksitotoksyna
 SV; stripping voltammetry
 woltamperometria odwrócona (inwer-syjna)
 SWP; square wave polarography
 polarografia zmiennoprądowa prostokątna
 Syc; kinazy tyrozynowe należące do rodziny c-Src, aktywowane przez receptorowe kinazy tyrozynowe

T

T; L-treonina
 T; temperatura [K]
 T; trypsyna
 T₃; trijodotyronina
 T₄; tetrajodotyronina, tyroksyna
 T helper 1 cell;
 komórka pomocnicza T1 (limfocyt pomocniczy Th1 - patrz Immunologia, str. 162)
 TAA; tumor associated antigens
 antygeny związane z nowotworem
 TAG; triacyloglicerole — tłuszcze
 TAP; transporter associated with antigen processing
 białko transportujące związane z obróbką antygeny
 TAR; trans-activation-responsive element
 region transaktywujący
 TBAF; tetrabutylammonium fluoride
 fluorek tetrabutylamoniowy (skrót ang. TBAF) (Fieser and Fieser, Reagents for Organic Synthesis, t.4, str. 477)
 TBAF; Tetrabutyl Ammonium Fluoride
 fluorek tetrabutylamoniowy
 (patrz: <http://www.phasetransfer.com/suppliers/tbaf.htm>)
 TBG; globulina wiążąca tyroksynę
 TBPA; prealbuminy wiążące tyroksynę
 TBS; *tert*-butylodimetylosilan
 TBS; *tert*-butylodimetylosilil
 TBSOTf; trifluorometanosulfonian *tert*-butylodimetylosililu
 TBTU; tetrafluoroboran 2-(1-benzotriazolilo)-1,1,3,3-tetrametylouroniowy
t-Bu; *tert*-butyl
 Tc; cytotoksyczny limfocyt T

- TCD; thermal conductivity detector
detektor cieplnoprzewodnościowy (katarometr)
- TCEP; Tris(2-carboxyethyl)phosphine
tris(2-karboksy-etylo)fosfina (skrót nazwy ang. - TCEP)
- TCGF; T-cell growth factor
czynnik wzrostu limfocytów T
- TCR; T-cell receptor
receptor limfocytów T
- TdT; terminal deoxynucleotidyl transferase
transferaza nukleotydów terminalnych
- TEA; trietyloamina
- TF; transfer factor
czynnik przenoszenia
- TFA; kwas trifluorooctowy (ang. trifluoroacetic acid)
- TFAA; bezwodnik trifluoroctowy
- TEBG; globulina wiążąca hormony płciowe (testosteron i estrogeny)
- TFFH; fluoro-*N,N,N'',N''*-tetramethylformamidinium hexafluorophosphate
heksafluorofosforan fluoro-*N,N,N'',N''*-tetrametyloformamidyniowy
(skrót ang. TFFH)
(patrz: <http://www.anaspec.com/products/product.asp?id=9578>)
- TFX; thymic factor X
czynnik grasiczy X
- TG; thermogravimetry
termograwimetria
- TG; triacyloglicerole (dawniej określane jako triglicerydy)
- TGF; transforming growth factor
transformujący czynnik wzrostu
- TGF; czynnik wzrostowy transformujący
- Th; pomocniczy limfocyt T
- TH; tyroksyna
- THC; tetrahydrokanabinole
- THF; tetrahydrofuran
- THF; thymic humoral factor
humoralny czynnik grasiczy
- Thr; L-treonina
- TIA; T cell intracellular antigen
wewnątrzkomórkowy antygen limfocytów T
- Tip; L-tryptofan
- TISAB; total ionic strength adjustment buffer
bufor o stałej sile jonowej
- TK; kinaza tyrozynowa
- TLC; thin layer chromatography
chromatografia cienkowarstwowa
- TLC; chromatografia cienkowarstwowa (ang. thin layer chromatography)
- TLI; total lymphoid irradiation
całkowite napromieniowanie tkanki limfatycznej
- TLX antigen; trophoblast-lymphocyte cross-reactive antigen
antygen reakcji krzyżowej trofoblastu i limfocytów
- TM; transmembrane domain
domena transbłonowa
- TmCa; maksymalne wchłanianie wapnia przez kanaliki nerkowe
- TMEDA; tetramethylenediamine
tetrametylenodiamina (skrót nazwy ang. - TMEDA)
- TmG; maksymalne wchłanianie glukozy przez kanaliki nerkowe
- TMP; monofosforan tymidyny
- TMS; trimetylosilil
- TMSN₃; azydek trimetylosililu
- TMSOTf; trifluorometanosulfonian trimetyiosililu
- TNF; tumor necrosis factor
czynnik martwicy nowotworu
- Tos; tosyl (toluenosulfonyl)

- TP-5; tymopentyna, aktywny biologicznie pięcioaminokwasowy fragment tymopoetyny
- t-PA; tkankowy aktywator plazminogenu
- TPA; tissue-type plasminogen activator
tkankowy aktywator plazminogenu, (specyficzny tkankowo aktywator plazminogenu)
(L.Stryer, Biochemia, str.274)
- TPGS; tocopheryl polyethylene glycol succinate
bursztynian poli(oksy)etylenotokoferylu (ester kwasu
bursztynowego z glikolem polioksyetylenowym i tokoferylem)
(skrót nazwy ang. TPGS)
(patrz: Farmacja stosowana, str. 666)
- TR; receptor tyroksyny
- TRADD; TNFR I-associated death domain
domena śmierci związana z TNFR I
- TRAF; TNF receptor associated factor
białko ulegające aktywacji po pobudzeniu receptora TNF
- TRE; thyroxine responsive element
regulatorowe sekwencje DNA, wiążące receptor dla tyroksyny, warunkujące odpowiedź na
hormony tarczycy
- TRF; tyreoliberyna (ang. thyrotropin releasing factor)
- TRH (TRF); tyreoliberyna, hormon (czynnik) uwalniający tyreotropinę
- Tris; tris(hydroksymetylo)aminometan, substancja często używana jako Triton-B;
benzyltrimethylammonium hydroxide
Triton-B, (wodorotlenek benzylotrimetyloamoniowy (Chemical Names and Synonyms, Ed.
Howard i Neal, IF/12482)
- Triton-X100;
środek powierzchniowo czynny likwidujący napięcie
powierzchniowe cieczy
(patrz:
<http://snf.stanford.edu/Process/WetProcessing/TritonX100.html>)
- Trk; receptory neurotrofin o dużym powinowactwie (receptorowa kinaza tropomiozynowa)
- t-RNA; transportujący RNA (ang. transfer RNA)
- t-RNA; transferowy RNA
- Trp; tryptofan
- Ts; tosyl
- TSA; tumor specific antigens
swoiste antygeny nowotworowe
- TsCl; chlorek tosylu (chlorek p-toluenosulfonylu)
- TSH; thyroid stimulating hormone
hormon tyreotropowy, tyreotropina
- TsOH; kwas p-toluenosulfonowy ($p\text{-CH}_3\text{C}_6\text{H}_4\text{SO}_2\text{OH}$)
- TTP; tymidynotrifosforan
- TTS; transdermal therapeutic system
przeskórny system terapeutyczny
- TTX; tetrodotoxin
tetrodotoksyna (silna trucizna otrzymywana z ryby Tetrodon (Japonia) (L. Stryer, Biochemia,
str. 318))
- Tyr; L-tyrozyna
- TX; tromboksan (np. TXA_2)

U

- U; uracyl
- UCA; kwas urokainowy
- UDP; difosforan urydyny
- UDPGal; urydynodifosfogalaktoza
- UDPGlc; urydynodifosfoglukoza
- UDPGlcUA; kwas urydynodifosfoglukuronowy
- UDPGluc; kwas urydynodifosfoglukuronowy
- UMP; monofosforan urydyny, urydino-5'-fosforan, kwas urydylowy
- UTP; urydynotrifosforan

UV; nadfiolet
 UV-VIS; ultra violet visible
 nadfiolet i obszar widzialny
 UY; promieniowanie nadfioletowe
 UV; ultra-violet
 ultrafiolet (w stosunku do promieniowania)
 UVB; ultra-violet B
 ultrafiolet B

V

V; L-walina
 Val; L-walina
 VAP-1; vascular adhesion molecule-1
 białko adhezji naczyniowej
 VAS; skala analogowa (ang. visual analog scale)
 VC; veiled cell
 komórka welonowata
 VCAM; vascular cell adhesion molekule
 cząsteczka adhezji komórkowej naczyń
 VDR; receptor witaminy D₂
 VEGF; vascular endothelial cell growth factor
 czynnik wzrostu komórek nabłonka naczyń (skrót ang. VEGF) (PTBioch., Leksykon nowych
 pojęć; <http://www.ptbioch.edu.pl/html/leks-en.htm>)

 VHDL; lipoproteiny o bardzo dużej gęstości
 VIP; vasoactive intestinal peptide
 naczyniowoaktywny peptyd jelitowy
 VIP; wazoaktywny polipeptyd jelitowy
 VLA; very late antygen
 antygen bardzo późny
 VLDL; very low density lipoproteins
 lipoproteiny o bardzo małej gęstości (skrót ang. VLDL) (Wielki
 słownik medyczny - - str. 679)
 VMA; kwas wanilinomigdałowy
 V_{max}; maksymalna szybkość
 VNO; narząd przylemieszowy (ang. vomeronasal organ)
 VNTR; zmienna liczba powtórek tandemowych
 Vol%; % objętościowy
 VP; vasopressin
 wazopresyna
 VRI; Virus Removal Index
 wskaźnik usuwania wirusów (skrót ang. "VRI") w tłumaczeniu podano nazwę angielską –
 patrz: Merck Index XII, poz. 9060)
 VT; wazotocyna

W

W; L-tryptofan
 WADA; Światowa Agencja Anty dopingowa (ang. World Antidoping Agency)
 WEHI-7; komórki białaczkowe powstałe w wyniku naświetlania samic myszy szczepu BALB/C
 promieniami X
 WHO; Światowa Organizacja Zdrowia (ang. World Health Organization)
 WRPT; wysokość równoważna półce teoretycznej

WSDCC; rozpuszczalny w wodzie dikarbonyłodiimid, chlorowoderek
 1-(3-dimetyloaminopropyl)-3-etylokarbodiimidu
 WTK; wolne kwasy tłuszczowe
 WWA; wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne

X

XRF; X-ray fluorescence
 fluorescencyjna spektroskopia rentgenowska
 Xyl; ksyloza

Y

Y; L-tyrozyna
 Yb(OTf)₃; trifluorometanosulfonian iterbu(III) (Tf – patrz lista powszechnych skrótów ze strony internetowej Uniwersytetu Technologicznego w Helsinkach)
 YMC S5 4.6 x 50 mm combiscreen;
 kolumna typu "combiscreen" YMC S5 4,6 x 50 mm (dotyczy chromatografii LC/MS w odwróconym układzie faz) (nie znaleziono źródła literaturowego dot. słowa "combiscreen" - z kontekstu wynika że jest to rodzaj kolumny stosowanej w chromatografii)

Z

Z; benzyloksykarbonyl
 Z-olefin geometry;
 geometria olefinowa Z (izomeria *cis—trans* związków z podwójnym wiązaniem)
 (Nomenklatura związków organicznych, część E, strona 12)
 Z(OMe); p-metoksybenzyloksykarbonyl
 ZP; zona pellucida
 osłonka przejrzysta
 ZT; zespół Tunera

PIŚMIENNICTWO

1. Walenty Szczepaniak
Metody instrumentalne w analizie chemicznej
 PWN, Warszawa 2002, wyd. IV
2. Lubert Stryer
Biochemia
 PWN, Warszawa 2003
3. Praca zbiorowa pod redakcją Marka Jakubisiaka
Immunologia
 PWN, Warszawa 1996, wyd. II
4. Robert K. Murray, Daryl K. Granner, Peter A. Mayes, Victor W. Rodwell
Biochemia Harpera
 PZWL, Warszawa, wyd. V, dodruk
5. Praca zbiorowa pod redakcją Jerzego Z. Nowaka i Jolanty B. Zawilskiej
Receptory
 PWN, Warszawa 1997
6. Hans G. Schlegel

Mikrobiologia ogólna

PWN, Warszawa 2003, wyd. II (poprawione)

7. A. Kołodziejczyk
Naturalne związki organiczne
(IF/podr.)
9. Jablonski
Dictionary of Medical Acronyms and Abbreviations
Hanley and Belfus Inc., Philadelphia USA 1998, wyd. III
10. Robert A, Myers Ed.
The Encyclopedia of Molecular Biology and Molecular Medicine
VCH Verlagsgesellschaft mbH, Weinheim 1996
11. Publikacja Polskiego Towarzystwa Chemicznego
Nomenklatura związków organicznych, część A-E
PTChem, Warszawa 1992
- 12.